

MARIA BANUȘ

POEZII

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

1958

C.152440

ȚARA FETELOR

1937

CÎNTEC MIC

Pe vârful degetelor, pe vârful degetelor,
ca pe carnea cireșelor albe,
spre ceasuri frînte, cu ploii de salbe,
cu tristețea abia șoptită a fetelor.

În miezul palmelor, în miezul pîntecului,
s-adoarmă anii neștiuți și grei,
și trup cu umbre de stînjenei,
s-adoarmă-n mersul stîngaci al cîntecului.

COLINDĂ PE ȘOPTITE

Cine din voi mai știe cum o-ncolțise haita de muguri?
Alegaseră miinile mult, lingă miini,
și erau brumate și obosite ca niște struguri.
În primăvara aceea au învățat tălpile să dezmierde.
Cu spaimă mare s-a dezlipit din noi mîngîierea,
și parc-ar fi stat desfăcută în două,
carnea castanei amară și verde.

Cine din voi își aduce aminte,
de groaza tăcută a tainelor noi,
de freamătul tălpilor, straniu, greu,
ce se lasă acum în cuvinte?

— « Eu. »

— « Și eu. »

Am să scriu despre voi.

CEAS DE DEMULT

Tulbure zgomot. Tata? Gil-gil, gil-gil. Nu. Gil-gil. Mamă.
Ascunși cum sînt melcii. Și cheia o răsucise în broască.
E ceva care nu știu dincolo de perete,
mare, unsuros, și se prelinge în mine, greu, pe neașteptate,
ca pasul în care foca dansa.
Nu trebuia,
lasă-mă, gata, să nu mai vii, mamă.
N-am să te mușc de obraz ca din măr.
Nu mai țip. Nu mai mă lovesc de toate,
cu cei cinci ani, amețiți, sonori, ca niște cărăbuși de aramă.
Dar nu te-apropia. Sînt lipicioasă și bătrînă, ca tine,
ca un burete,
sau ca o peșteră, prin care curge o apă, venind de departe,
din pîntecul timpului,
și vrea la lumină, se tîrăște, și-nțeleg dintr-o dată,
deși nu-i nimeni lingă mine, să-mi spună ce nume are
și ce-i.

Nu știu de ce, ochii se-nychid.
Revăd garderobul cu oglinda brumată,
și mîna mea înălțîndu-se-ncet,
spre urechea palidă, mare
suflată din umbră, din puf,
apropiindu-se-ncet ca să-i agațe cercei,
să-i pună călare, puhave, roșii cireși.

Vara trecută a fost această-nserare
și acest joc de tristeți și zăduf.

Mîna e tot străvezie,
și țipla godenului acum e-nflăcărată
și străvezie ca un fluture văzut în soare.
Uneori tresare ceva: mîna, flăcările.
Spun aspru, adînc: eu.
Spun: am cinci ani. Să nu uit niciodată.
Nimic nu e voie să uit din ce este-aici.
Becul veșted de gaz. Fața de masă de pluș stacojie.
Punga de lucru, uitată de mama. Alături mosoare.
Un guler subțire de abur, în jur un pliseu,
perna de ace, bondoacă și trează, cum stă un arici.
Soba. Paravanul de tablă,
pe care-afîneacă lebede albe și moi ca stafii.
Apoi o ușă.
Și dincolo apa, curgînd cu-nțelesuri putrede-ascunse,
ca vocile, cînd vorbesc între ei, şușotit, despre moarte.
Și-n mine curgînd pe-ntuneric, un fir subțiratec de sînge,
venit de departe,
un fir pe care-l simt în pieptul îngust de băiat,
în tîmple,
în brațele lungi, străvezii,
și știi că sînt mare, că am cinci ani împliniți,
cînd nu mai poți plînge,
și știi că nimic mai trist decît asta, n-o să se-ntîmple.
orice va fi.

VIS

— «Grasule, dormi?» a șoptit lângă pat, mama, dinți albi,
prin plasa de sfoară.
Grasu, fetiță de puf, adoarme de puf, se trezește...
Are cercei cu mărgică, piept cu mărgică. E vară.
Fluturii trupului, roi străveziu, trist lincezește.

«Ochii de aur să-i sug.» Am ris. Am fugit. Fetele ascultă
în luminișul sur
al odăii. Măinile reci și străine. De ce? Mi-era frică?
Nimeni nu știe. Tac. Pleoapele lor subțiri de tulpan freamătă-n jur,
crețe și moi ca ascunsele, albele rochii de rîndunică.

Ochii de aur deschiși. Dă-mi drumul, umăr de umbră, dă-mi drumul.
Tremură becul. Umed, cărnos, ca un miez albușiu de ciupercă, se
mișcă tavanul.
Rochia, ciorapii verzui, putrezi, pe jos, frunzele putrede, oameni
nesiguri ca fumul,
s-apropie, pleacă. Lungi, de cenușă, ca mișele, lunecă zilele, anul.

Lingura sună. Sau ceștile? Cine tresare? A sunat cineva cu unghia
lunii, pe geam, afară?

N-a fost nimic. Liniște, liniște. Nu mai ești mică. Uite-te, luna
lin, lingă pat. Luna, dinți albi: grasule, dormi? albi prin plasa de
plutește
sfoară.
Grasu, fetiță de puf, adoarme de puf, se trezește...

MAMA

Mîinile mamei sînt singure, lungi, prăfuite,
ca două poteci.
Pe spinarea albă a palmelor moi, obosite,
se-ntinde ușor, ruginie,
desfrunzirea, tristețea pistruiilor.
Mama e-n aer, pretutindeni, ca o toamnă străvezie
prin care treci,
cu pașii grei,
cu privirile goale.
Abia deslușite răscruci, între căi fumurii, ireale,
sînt toate încheieturile ei,
umerii triști, coborișul lin al genunchilor.

Maldăre mari de imagini aprinse pălesc, putrezesc,
în grădini răsturnate.
Uneori vînturi le resfiră, le-nalță, le răsucesc,
stafii scămoșate, de ață.
Uneori suie motanu-ncălțat, tropăind,
suie cu greu din străfunduri, rotindu-și ochii de apă verde, de ceață,
și treptele gem de spaime vechi, înviate.
Motanul, deodată, e altul și suie: mlădios cavalier,
cu ochii de ceață,
cu buze cărnose și deasă, întunecată mustață,
cu roșii, sfoase urechi, proptite în guler,
și baston cu mîner de argint, un cîine elegant de argint.

Dar frica se-apropie, se-nnoadă în piept ca un ștreang, tare, mai tare,
pînă ce strîmtul, sonorul amurg,
strada, colivie de soare, se clatină, și-ntre gratii se zbate, dispare,
scurtul, repetatul țipăt al iaurgiilor.

Frica, la fel, între frunzișuri de bronz, tremurînd în lacul limpede,
înclinat, oval
al oglinzii. Frica obscură și așteptarea, apropierea copiilor.

Primăveri calme, ce curg
între teii-nfloriți. Fluvii de miresme, de sunete. Plutirea în fundul
trăsुरii.

Lumini dantelate în brațe, în trup. Pălării vaste, bete de soare,
moțaind împrejur.

Degete moi, ca lumînările aprinse, plăpînde, sub umbrela cu fulguri
de ajur.

Unghiile, palide flăcări, mișcate încet, de vînt, ca în vis. Zîmbetul
vag, deșteptarea dulce a gurii.

Și peste toate unduirile clipei domnind, catifelatul, ofilitul muscal.

Seri îngropate adînc în acre, întunecoase bucătării. Lente prăbușiri
fără larmă,

ca o mîină, în somn, care cade. Ferestrele mute.

Vinăt și mut își arată cerul gurii, o cratiță.

Pe ziduri, tingiri licăresc, moarte, spînzurate luni de aramă.

De-afară nimic. Lungile umbre. Măcinatele glasuri

riș, riș,

se fărîmă în tine.

Pe sub tainice, întortochiate ganguri de mese, de scaune, se-apropie
tîrîș,

un copil pămîntiu, friguros, flămînd de tine, greoi, ca o cîrțiță.

El crește. Se-nalță. Fierbinte. Uscat. Cu ochi lunecoși, ciudați;

străini ca și graiul.

Și tu apui. De departe auzi: « gîtule, frig. Pot să pun mîna? Gîtule
cald, gît moale de mamă. »
Urechile tale pîlpîie slab, ca două flăcări albastrii, scăzute. Din
odaie nimeni nu cheamă.
Mai ești aici. Pelița gîtului pîlpîie. Mîinile tale se mișcă-albe, diafane
ca mucegaiul,
și nimeni nu vine.

OGLINDĂ CALMĂ

Ciulești urechea de sîdef și catifea?
Ți s-a părut. Nu-i nimeni. E tăcere.
Doar viața curge ca un sac de mere,
în piept, sub sfirc, cît bobul de cafea.

Miști buzele. Sînt străvezii și crude.
Tresari. Te-nfășuri. Nu vine furtună.
Se coace gura, palidă căpșună,
încet, sub ore, sub frunzișuri ude.

Și brațele le-nalți ca un mărgean,
din pulbera de raze, arămie;
mi te aduce înapoi, tot mie,
cleștar tăcut, din fundul altui an.

ORA CINEI

Ce nebune soneriile sună.
Din umede colțuri, papuci cenușii ca broaște
saltă, se-adună.
Mame uriașe, gălbui, cu lacrimi în gușe,
își cheamă băieții.
Pe rochiile lor, papagalii
își fac semn pentru noapte.
Și vin precupeții
cu roșii strivite, moi, rugătoare.
Drepti se deschid, plini de amurg
pomii, corali.

Și apa fierbe și soneriile sună.

Bunicii pîndesc din fotolii
și fețele lor de mere răscoapte
licăresc în umbră.
Pe culoare trec jupînese ca molii.
În aer, frunzele tari, prăfuite,
întind ascuțitele gheare.
Ghiorăie pîntecul supt de zăduf,
sonor, al burlanelor.
Pasul de ogar
al școlărițelor, al lunganelor,

mătură ca o labă de puf,
tristul, spre casă, trotuar.
Grav, aerian ca un clopot
orașul vibrează.

Pe tejghelele ude rid amețiți
banii, în hohot.
Scapără din copite,
încordat tramvaiul:
sălbatec nechează.
Prin trestia mișcătoare a străzilor
Pan tremură,
își caută naiul.
Păsări verzi, cenușii, mătăsoase,
ochii se zbat în orbite.
Frații lor mari, păunii amurgului,
cu ochii tulburi, roșietici ai cozilor,
cu gesturi tăcute, umflate,
ii cheamă din flacăra burgului,
ii cheamă în larg.
Dar palmele ușilor, osoase, seci,
se închid și sparg,
privirile verzi, mătăsoase.

Ceasul își strînge, cu scrișnet de foarfeci,
brusc, evantaiul.

INTERIOR

Prin clopotul de sticlă aburit
de răsufflarea toamnei din afară,
un cer plătind se leagănă tivit
cu turle moi și lungi ca niște ciucuri.

Nu mai citi. La mină port inele
încolăcite, cenușii, de seară,
și mucegai de puf întind pe lucruri.

Ne trage casa-n smîrcurile-i grele:
oglinzi stătute, veștede nimicuri,
și umbre cresc din flăcările rochii.

Mi-atîrnă-n virful degetelor picuri,
tremurători, de carne, ca de apă;
pe frunte se preling și cad pe pleoapă.
Ce calzi și bulbucăți freamătă ochii.

PALINODIE

Nu ne mai cunoaștem. Inima s-a zvîntat de atunci,
cînd tremuram de freamătul omului și cățelelor,
de nopțile-nclăștate-n subsoluri și-n lunci,
de copiii păienjeni, îmbrățișați tăcut în dosul cișmelelor,
unde-s doar buruieni și furnici,
pleoscăitul apei pe fundul găleții și cîntecul servitoarei.

Dîrdîtam, eram mici.

Dac-ai ști, astăzi nici de gușa bătrînilor
nu mai mi-e frică,
nici de măcelarul roșcat, nici de comicul ce sare pe cap,
redingotă și ochi răsuciți.
Mă mir mai ales de serile acelea putrede din august,
cînd o vecină peltică,
îmi arăta la zugravul din colț, lampioanele aprinse
fumeșind în pepeni scobiți.
Cînd, ghemuite sub scară, pe-ntuneric,
cu palmele subțioară,
o lăsam să-mi bîguie cald în ureche,
și bănuiam c-am să plîng.

Nu știu de cine vorbiți, domnișoară.

FRAGMENT DE PRIMĂVARĂ

O stradă pe care trec îndoită din umeri,
sub primăvara grea ca un pîtec de bivol.
Pietrele drumului și stelele
stau cumiști de poți să le numeri,
numai cîntecul meu îmi sfîșie rochia,
sub primăvara grea ca un pîtec de bivol.

Bolborosesc. Și tac. Degeaba aștept între uluci,
învinețirea liliacului.
Dedesubtul genunchilor carnea e umedă ca un măr despicat,
și albul ochilor tulbure, tulbure.
Mă gîndesc, mergînd așa, îndoită din umeri,
la primăvara asta golașe și tristă ca un gît de băiat.

GÎND

Un gînd cald a căzut de-a dura.
Mi s-au aprins obrajii și gura.
I-am dezmierdat carnea șovăielnic, pufoasă,
ca un vâl de mireasă.

Un gînd cald mi-a sărit în poală,
crupă de piersică, vinețiu goală.
I-am pipăit trupul crud cum e ceața,
pe iaz, dîmineața.

M-am lipit toată, lung și tăcută,
de-un gînd ca șoldul zglobiu de ciută,
zvicnind de frică, umed de goană,
gînd, gînd de codană.

OPTSPREZECE ANI

Strázile-s ude. A plouat cu boabe mari ca niște bani
de argint, și la soare de aur.
Mi-e gîndul spre lume repezit ca un taur.
Am împlinit azi optsprezece ani.

Ploaia blajină mă bate cu gînduri smintite.
Uite, bobul ei se prelinge încet și călduț
ca atunci cînd mă strîngeau în căruț,
scutece ude de-un ceas și neprimenite.

Da, a plouat așa ca miine, ca ieri, ca totdeauna.
Inima scurmă vremurile, inima-i una.
Tîmpla-mi zvicnește mai tare ca tîmplele vrenii.

Mă gîndesc să sorb din viață ca atîți alți golari.
dar mă frige pînă și aburul iute al zemii.
Știți, am împlinit azi optsprezece ani.

MELODRAMĂ

Te sorb cu ochi lacom deschiși, de ținc nățing.
Gestul ce-l fac, și tu rîzi, dinadins e grotesc.
Spiridușii și clovnii din mine-s ai tăi și plîng.
Saltul și tumba de puf pentru tine-nfloresc.

Plînge bufonul. Nasul lui cîrn, făinos,
tremură-n aer. Desigur că n-are batiste.
Țipă că-l doare mai tare ca buba din os,
fata cu buze de miere și pleoapele triste.

Geme și țipă. Zîmbește. Strînge-un cuțit.
Sînge. Virtejuri. Sfirșit. Stau acum lingă porți,
Fifi maimuța și mînzul de sînge-amețit.
Spiridușii și clovnii din mine-s ai tăi și-s morți.

SPLEEN

M-am cățarat pe fereastra înaltă din coridor.
Număr nasturii bluzei și tot scîncesc în geam, cu nasul și gura turtită.
Să tropăim din nou, learcă de ploaie, pe chei? Gleznelor amorțite
mă dor.
Cîteodată lucesc în mine, verzui, anii mari de aramă coclită.

Mergeam hohotind în răstimpuri. Ne priveam, însă rar.
Din creștet, apa-mi curgea sub gulerul hainei, adînc, pe spate.
Simțeam în pumnul strîns, cum degetele tale tresar,
ca iepurii, cînd ciulesc, în frunziș, urechile lungi, la toate zvonurile
catifelate.

A doua zi aduse lăptăreasa, pe capra udă a căruței de piață,
primul mănunchi de liliac, într-o hîrtie mototolită.
Și primăvara trecu, zvîrlindu-mi în piept, rînjetul ei dulce, cu
strungăreață.
Astă-seară pîlpîie-n mine, verzui, anii mari de aramă coclită.

SINGURĂ

Nu pot striga. Mi-e gura plină.
Am înfipt colții în vis ca-ntr-o creastă de pepene stacojie.
Credeai c-am s-aștept gongul să răsune de cină?
Din miezul serii îmi curg simburi lucioși pe bărbie.

Uite ce rău m-am minjit. Și rid. Urechile-mi ard.
Dacă mă-nalț pe virfuri, înșfac de ceafă, luna,
de puful ce tînjește printre cosițe-ntr-una.
Am s-o răstorn de-a dura sub coasta unui gard.

Și-am să deschid cu pumnul în seara asta, ușile.
Singurătățile mele s-or fugări pe drumuri de-a bușile,
să-mi aducă miros de om, de praf, de lemne tăiate...

Îmi tremură lumina pe tîmple ca sudoarea,
mă șterg cu dosul palmei. Clipesc. Și rid de toate.
Dar între sîni m-apasă. Parcă se umflă marea.

FOAME

Cît o să rumeg înlănțuirea cleioasă ca un mugur nedespicat?
Dincolo de cîntec și ceață, mi-e foame.
Pașii. Vîntul zgîlțind pomii jilavi de coame.
Genunchii tăi jupuiți demult, într-un gang asfaltat.

Alerg așa, cu pulpanele clămpănind și pieptu-n bulboană.
Altfel erau grumajii tăi și calzi ca pieptul de păuniță.
Mormăiai prin caiete. Ce număr avea uniforma? Mușcai o fată
bălană.

Mi-e foame de fălcile mirosind tare-a tutun și alyiță.
De trînta în doi mi-e foame, pentru simburul gurii.
... Găsiră pe Scufița Roșie plîngînd, afund în ruginișul pădurii.

CÎNTEC BOLNAV

Te-am chemat cu dinții strînși și cu genunchii la gură.
Eram miță la pîndă. Eram coardă-ndoită.
De-atîta tăcere îmi tremură buza de jos, sleită,
și-n ceafa mîncată de vînt se-nclăștează chiciură.

Te-am împroșcat cu strigăt dulceag ca un val de sînge.
Aluatul inimii l-am întins peste lume, departe.
Brațele-mi atîrn-acum ca două sfîrcuri moarte,
cerul mi-e praștie-n ochi și tot nu pot plînge.

Un deochi a găsit cîndva zăvoarele sparte.

CEAS CU DARURI

Din apa de lună, din ceața oglinzii, trup strîmt de porțelan a mijit.
Vas palid și greu. De zmeura singelui greu.
Cum să-și mai ducă tristețea, iubitul meu, iubit?

Nu-ntîrzia prea tare. Dă-mi glezna și fruntea. Nu mîine.
Azi încă sînt pereții iatacului meu,
fragezi și moi și ascunși ca miezul de piine.

Uite, mai licăre încă, alb și dulce în noapte.
Ia-i. Ți-i întind. Sînt genunchii. Tu nu-i vezi,
tremurători și plini ca două căni de lapte.

CÎNTEC DE LEGĂNAT GENUNCHII

Să nu țipați, genunchii mei.
Drum cu ferigi de nopți, de ploaie.
Genunchi de fier cum vă îndoaie?
Vă' mîn spre el ca pe doi miei.

Pe drumul negurii vă-mping.

Vă vor lua poate între ei
genunchi ce strîng, zvicnind și grei,
ca nopțile de astrahan.
Și licurici de pași se sting.

Să nu țipați genunchii mei.

CLIPĂ

A fișit ceva. A fluturat nimic.
Nepipăit s-a scuturat prin oase,
din scama visurilor tale mătăsoase,
un fir cît unghia degetului mic.

Nimic. De-atunci îmi gîlgîi însă, lung, prin vine,
tu, străveziu ca somnul mușchiului din apă,
unde vin turmele sleite de s-adapă.
De-atunci, demult, treci val și val prin mine.

E toamnă. Între noi un pumn de soare,
catifelata poamelor dogoare,
și-un gînd cãrnos ca nuferii de baltă.

Aș vrea în tine să mă-nec de vie,
tu, străveziu ca ziua cea învoaltă
și ca ciorchinii ce s-au copt la vie.

INTEMPERII

Mi-e inima dulce ca o colivă.

Cîntecul ei, psalmodie, șerpuiind asudat ca pe călduri, o șuviță,
s-a tîrît lipicios pe burta dealului, rece de brad și suflet de vererită.
Dă-mi tibișirul să scriu pe burlan o poveste naivă.

Mi-e inima clopot de dealuri gîfiind a furtună.

N-am deslușit tunetul. Au fluierat fagii.

Am amețit și pîndesc vîntul, să-mi umfle desagii.

Trosnetul pădurii-mi scui-pă-n urechi ris de alună.

Deodată jivinele tremurără ca rufele și-și frecară picioarele. Zdup:
se tăvăli furtuna, povestind scurt de-o iubire de lup.

Cînd tăcu totul, crescură pomii ca niște ape.

Mi-e inima amară ca palma unde-ai strivit busuioc

și-nghețată ca un șir fermecat de clape.

Dă-mi unghiile tale să zgîrii pe cer, un stîlp cu o funie-n cloc.

PAN

Cu vișinele putrede, să-mi scuturi,
tu, coapsă, somnul toamnelor din mine,
și somnul mîngîierilor prea line,
ca lungi, păroase pîntece de fluturi.

De-a lungul vremii, să se urce pline
de clipe răcoroase, grele ciuturi.
Cuvintele să uiți să ți le fluturi,
pe mîini să crească verde mușchi de vine.

Și cînd, sub cerurile moi, stufoase,
aud copita-n iarba de mătase,
aud în sînge cîntecul lopeții,

cînd gura se-ntristează-n preajma gurii,
deasupra, șters să-ți licăre pomeții,
ca două foi din platina pădurii.

POPAS

Atît de simplu-i totul.

Brațele noastre se trezesc încolăcite peste ceasuri,
glia din noi, fumegînd ca mîrtoaga lungă-n popasuri,
ne va-ntinde botul.

Bolta inimii nouă,
e șura unde dorm după joc, paparudele ude.
Seceta le-a zăcut pe foi și pe sîni, între dude.
Afară plouă.

Dangătul ceasurilor e moale
ca vecernia, bătînd în gușa curcilor de mărgean.
Tu știi tăcerea pasului cenușiu de dihor, fugărit de nimeni, prin lan.
Moina ceasurilor...

VIZIUNE

O să se surpe malul de catifea al mușcăturii tale.
Cutremur ușor: polenul mîngîierii risipit din palme uscate.
Oasele ce-și scobesc grav matca umbrită sub șale,
unde-or să-ngroape straniul cîntec de lotci înecate?

Cravașa buzelor. Scheunatul de mînz însîngerat ce fuge. Brațul vislă.
Dinții ciocniți ca pietrișul. Pleoapa strivită.
Apoi vremea ce trage, tăcut, după ea, papucii de pișlă,
legănînd în labele-i mari de fum, herghelia mea adormită.

TORSO

Drept și adînc, din depărtări mă privesc,
catifelate sfîrcuri, sfoase, căprij.
Ochii de ciută ce stinse păduri oglindesc?
Ce sînge foșnise? Ce mîngîiere muri?

În mine catifelate sfîrcuri privesc.

Piept fumuriu, cu dureri în inele,
luceferii tăi ruginii m-apasă.
Cîntecele mele, mîinile mele,
ca două pleoape peste voi se lasă.

CEAS PENTRU SCRIS

Toamna cu masa de fier prăfuită și iedera roșcată.
Firavă ca o școlăriță stă iedera roșcată,
în amurgul de ziduri încălecate.
Curînd vor pleca iubiții noștri,
nechezînd în coamă și-n nori,
și va fi vînt.
Se vor ascunde frunzele ca școlărițele-ngîndurate.

Și din tăciunii-aprinși de vînt,
și din descînt,
o săptămînă.
Poate că una din noi își va lipi fața,
de sticla rece-a ceasului de la mînă,
și va zîmbi puțin pentru vîntul din căpriori.
Va asculta nedumerită, cu ochii mari,
cum picură-ntr-însa slovele amurgului din aer,
amurgului din subțiori.

TREBUIE SPUS

Trebuie spus
cum, nevăzut, odăile au înflorit;
ce albă și fragedă era strada
ca o cărare într-un păr iubit;
și cum zburda, cum fremăta iada;
și cum toate s-au dus.

Cînd, greu, ca un urs,
a coborît viața din negru culcuș,
cum a luat-o în brațe și-a strîns, a strîns.
Cum coaja s-a spart. Noaptea s-a stins.
Și sufletul lunii, tainicul ei gălbenuș,
cît de trist a curs.

FRAGMENT DE TOAMNĂ

Spre tine m-am deschis
și te-am văzut tot.
Limpede, trist m-am deschis
ca un ochi din umbră de cearcăn.
Încă te văd.
Zidul de ceară crește pe trup.
Încă mai pot,
de sus, din pădurea de-argint, să aplec,
stafia ta subțire de mesteacăn.

Tot mai aduimec în vînt,
slabe, adînci subțiori de copaci,
și aștept,
sub frunzele palide, freamătul vechi să se-aline.
Tot mai dezmiardă palma deschisă, năucă,
murgul, plăpîndul, culcat ca un piept,
cer, peste mine.

UIT

Umăr rotund apune-n amurg,
de aur brun.
Lujer de fum, în jurul meu,
brațul ușure și murg.
Unde să-mi pun
capul prea greu?

Pintec, zbor moale și bun,
peste mine-n ocol;
aluneci departe.
Pintecul meu de lăstun...
Mi-e gol,
mi-e a moarte.

Glasul în cercuri de ape
se pierde. Nimic.
O ceață subțire.
Cine-adusese aproape,
șold mic,
pentru plîns în neștire?

CÎNTEC DE SFÎRȘIT

Sînt obosită. Sînt cu mine.
M-au agățat în beznă ca pe-un cercel.
A spus cineva: măi mînzule,
și o dată: măi trandafirule...
Sînt obosită de mine ca un cercel,
și mi-e frică de tot, și de anii
cu zumzetul des de albine.
Ce spune sîngele, ce spune el?
— Nani, Maria, nani.

ÎNVIERE

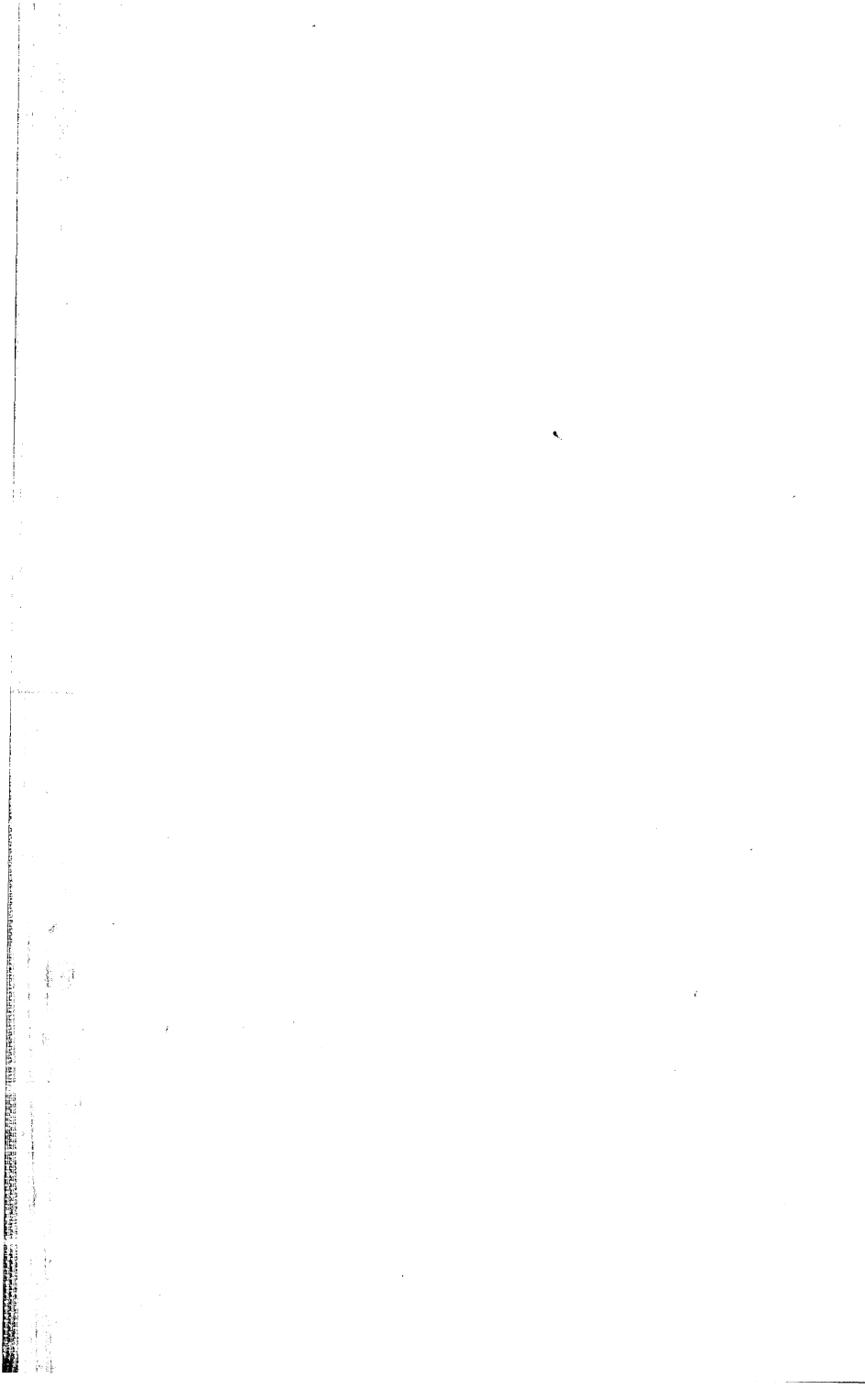
Vin cu un sînge nou ca o cofă de zmeură dulce.
Și mă mir. Mă caut. Totul i-al meu și nu e.
Fruntea mea atîrnase vînată, grea ca o gutuie,
și mă rugase încet să se culce.

Și acum o ridic și o duc dintre-ngustele paturi.
Ziua pe miini se desface, ușor ca o buclă.
Trec nevăzute, prin mine, trupuri de pîclă.
Gura mușcată de moarte cum să o sature?

Și el se ridică, genunchiul. A mielului frîntă arșică
singură dibuie umbletul, ritmul, cărarea.
Totul e bubă și doare, pasul, lumina, suflarea.
Dar aștept. Adulmec. Un murmur, un cîntec obscur se ridică.

INEDITE SAU PUBLICATE
ÎN REVISTE

1938—1946

PRAG

Vin clipele noi,
Cu umerii goi,
Uşor tremurînd,
Poteci căutînd.

Eu port îngropat
Un roşu brocat,
Cu moarte desernne,
Cu veştede semne.

O, vorbele mele,
În horă de iele,
Smucit aruncate,
Ca roşii brocate!

Vocale brăţări,
În scurte chemări,
Puteam să vă strig,
Puteam să vă sun,
Prin visul nebun.

Mi-e altfel de frig.

Cu umerii goi,
Vin clipele noi,
Ușor tremurînd,
Poteci căutînd.

Dar cum să se-nceapă?
În tulburea apă,
Cuvintele vâl,
Or cum să le spăl?

De unde s-adun
Un cîntec mai bun,
Veșmînt și aripe,
Gingașelor clipe?

Cu ce să-nfășor,
Umerii lor,
Cînd palide-nfruntă
Altfel de nuntă?

1938

CASA

Lungi coridoare
Ca peșteri ude.
Cine-i mai mare?
N-a vede-N-aude.

Pusu-l-au paznic,
Lîngă ferești.
Cumplitul praznic
E ca-n povești.

Gurile beciului,
Negre gingii,
Mestecă anii
Celor mai vii.

Gnomii odăii
Sufală în ochi,
Nu uită răii
Nici un deochi.

Mina-nceștată
Crește din jeț,
Să ne-o învie
Nu e dezgheț.

Casa se-nvirte,
Se-nvirte pe loc,
Gnomii fărîmă
Soarta în joc.

N-a vede-N-aude
Pipăie-n jur,
Pulbere, timpul
Trece prin ciur.

Pilpîie-afară-n
Geamuri, făclii...
Cine-mi despică
Din temelii,

Temnița sură,
Piaza cea rea?
Rămîne-ar zgură
Și praf, din ea!

Cine descuie
Patru stihii?

Neistovitele bucurii!

1938

NUMĂRĂTOAREA FETIȚELOR

Pumnareta pumnapi,
Nu știm cine va fugi.
Jocul încă n-a-nceput,
Stolul nu s-a desfăcut.
Șorțuri negre se adună,
Filfiind sub alb de lună.

Lungi, salcîmii s-au mîniat,
Mugurii și-au ridicat,
Brațele întind să frîngă
Dar la noi să nu ajungă.
Jocul nostru e afund,
Unde valuri nu pătrund.

Sortii prind să cadă lin.
Cine-i cea din urmă știm...
Măduvă de albă zi,
Tapi-tapi-reunji,
Numai ea te va găsi,
Tapi-tapi-gri.

1938

TĂRÎM INTERMEDIAR

Am zvîrlit o perie
Și-n urmă a crescut pădurea.
Nimeni nu ne mai sperie,
Zmeul e dincolo.

Nouă, pe mal poposind,
Zarea de fin putregai
Lin ne desface din neguri
Licăritorul alai.

Prin somn răsucitele făcări,
Șuvițe suflînd de departe,
Amestecă-n pletele noastre
Scînteile mamelor moarte.

În lan, laolaltă le culcă
Și spicele noastre de jar,
Un vînt dinspre baluri apuse,
Ce buclele lungi de cleștar

Le sună-n străvechi candelabre,
Desferecă sponci de rugină...
Neliniștea mamelor moarte
Începe, încet, să ne țină.

1938

ACUARELĂ

A nins moale, a nins,
Peste tot ce-am învins.

Sub troienitele zale,
Hoituri se umflă, domoale.

Scursul profil, din armură,
Zările nu le mai fură.

Brațu-ncordat pe săgeată,
Lunecă-n albia-nceată.

Filfii jos, către oaste,
Ora zăpezilor vaste.

1939

PĂRINȚII JOACĂ POKER

În simburul negru, cu visele,
Copiii, solomonarii,
Curg fisele roșii, fisele...
Ce palizi se fac gospodarii.

Amestecă,-amestecă bine.
Fug cărțile sure, ca norii.
Aprinde-ți scînteile-n tine,
Așa se aleg vrăjitorii.

Fă cercul. Careul împresură.
Ei — stanele — n-aud furtuna.
Mîinile tremură, tremură,
Nu vine-o carte, nici una.

Jokerul poartă misterul.
Ochii sticlesc și așteaptă.
Ceru-i în flăcări, tot cerul.
Copiii mai suie o treaptă.

Sfinșii bătrîni îl imploră.
Jokerul vine și pleacă.
Focul îi gîtuie-n horă.
Copiii în flăcări se joacă.

1939

JOC VECHI

De-a-n picioare
Hora moare.
Giulgiu, volbură,
Ca norii,
Înfășoară jucătorii.
Fluturi cad aprinși
Din ii,
Căutînd tulpine vii.
Stol de spaimă,
Strigătorii,
Taie apele uitării.
Timpul în aluat dospește.
Piinea crește.

1939

BALADA APELOR CLINTITE

La iazul bătrînilor,
Unde șerpîi mîinilor,
Ne vrăjesc, ne-ntunecă,
Unduie și-alunecă —

Grea de mizgă, stăruie
Balta și se dăruie;
Stringe și șoptește
Smîrcul, părintește :

« Fie-ți ochii pietre.
Apele cumetre
Să ți-i poleiască
Și să ți-i orbească.

Lintița, în plete,
Să ți se desfete,
Papură stufoasă
Gura să ți-o coasă.

Lene de mătăasă
Deapănă pe oase,
Să-ndrăgești mai tare
Apa stătătoare. »

Astfel strecurară
Lent venin de seară,
Rugile avide,
Vocile fluide.

*

Au n-a prins de știre
Muceda iubire,
Cită apă vie
Vine și sfișie
Vadul adormirii,
Mlaștina iubirii?

— « Or să se ridice
Leagănul să strice,
Fiii, risipiții,
Plozii, răzvrătiții? »

Verde iaz dospește.
Putred licărește.

Dar noi ne trezim,
Fundul răscolim,
Smulgem rădăcina
Somnului, haina,

Vadul nou zidim,
Apele clintim,
Leagănul zdrobim,
Că să fim, să fim.

*

În adîncul moale,
Mucedo răskoale.
Blestemele grase
Curg în bărbă stufoase;

Trestii şuierînde
Vin cu vorbe blînde;
Nuferi linişi, de gumă,
Fac la buze spumă;

Sălcii scorburoase,
Sălcii lacrimoase,
Stinse, frînte-n două,
Susură: Vai » vouă! »

*

Valul nostru sună,
Sună împreună
Cu cel dinainte,
Și nu ia aminte.

Valul nostru poartă,
Dintr-o toamnă moartă,
Cite-o sîngerie
Frunză ce adie.

Valul nostru saltă
Din viața cealaltă,
Un șuvoi de stele
Care curg și ele.

Înainte joacă
Și cînd trupul seacă,
Joacă apa vie,
Grea de bucurie.

1939

APOCALIPS

— « Nepăsare, fată mare,
Ce-ți ții morții în picioare? »

— « Puii, dragii, scumpii, morții,
Îmi fac strajă-n fața porții.

Fină-mi pieptăn pletele,
Ei zdrobi-vor cetele. »

— « Nepăsare, fată mare,
Morții du-i la scaldătoare,

Cetele-s puzderie,
Morții nu le sperie. »

*

Sare primul cavaler,
Scut de zvastici, coifu-n cer.

Îl urmează rînduri, rînduri,
Cavalerii din străfunduri,

Ce lunatecă lucire
Au în port și în privire,

Pentru sfînta îmbuibare,
Stă cruciada, de plecare.

În zadar vin semnele.
Ei înalță stemele.

*

Pe greul urcuș,
Se suie tîrîș

Convoaie de viață,
În suluri de ceață,

Cu sorții-nveliți,
În ochii umbriți,

Cu umerii-n șaluri,
Cu zdrențele valuri,

Cu margini topite,
În zări colbuite.

*

Ce grea nălucire!
În săli de porfîre,

Sub albe plafoane
Curg umbre-n coloane.

Ce trîntă ciudată
În frac și cravată,

Și-n stinse cavouri,
Ce ritm de tangouri!

Un glas de sirenă,
Cochetă hienă,

Trezește coconii,
Aprinde bufonii,

Culcați sub brocațe.
Mătăsurii mîncate

Se umflă ca pînze,
Volanele, — frunze —

Foșnesc îmbătate,
Scufia se zbate

Și clopotul sună.
Cruciada s-adună.

*

Dar armele-acestea?
De ele povestea

Nimic nu grăiește?
Sicriul pornește

În aer, pe ape.
Lucioasele clape

Se-afundă în moarte
Și sar mai departe

Legînd melodia.
Se bate chindia

În fise și zaruri,
Și-alămuri din baruri.

A moarte răsună;
Amurgul se-adună

În lămpi, în pocale;
Confeti domoale

Îmbracă oștirea...
Iscoade-aduc știrea

Că-n tabăra sură
Cuțit și costură

Se-aprind din cenușă,
Că vîntul în gușă

Se umflă și bate
Și mîna din spate

Convoaiele vieții.

*

De spaimă, băieții
Mai tare dau bice,

Adînc să-i furnice;

Și plesnet de capse,
Și tremur de coapse

Se frîng în cristale;
Răsună-n pocale,

Alături și coarde,
Aprinsele hoarde.

*

Amestecă zorile
Veghea, uitările.

Cu spaima, cu dorul.
Începe zăporul.

Și riuri ciudate
Pătrund în cetate,

Pe vad de furnale,
Sub albe portale,

Prin geamuri deschise
Și groază și vise,

Prin orice spărtură,
Cascada cea sură,

Se varsă-n cetate.
Ce arme ciudate!

Ce negre mioare
Aduce-n spinare

Asemenea val!
Duiosul caval

E țipăt și spumă
Iar frageda mumă

E hidră.

Sub grinzile joase,
În tainice case,

Destinul se cerne.
În pivniți-caverne,

Șiroi de sudoare,
Făclii mișcătoare,

Se-adună.

Un val ca leșia
Revarsă moșia

Prin geamuri deschise
Și groază și vise.

*

De-a valma răsună
Banjouri și strună.

Gonesc saxofoane
Nocturne coloane

Și țipăt de surle
În iureș le-azvirle.

Ce jaz, ce pahare,
Se sparg în viltoare!

Și salbe fișnețe,
Și fustele crețe

Ce joacă pe masă,
În fum de pucioasă,

Au ce sînt? Domnițe?
Sau negre drăcițe

Cu strechea în sînge?
Năvala le strînge;

În vîrfuri de rîngi,
În ciocuri de cîngi,

Se-agață volane
Și măști diafane.

E ceasul în care
Fragile picioare

Își cată condurul.
De jur împrejurul

Domniței, năframa
Palpită de iama

Ce crește, ce suie.
În ceasul când nu e

Scăpare din plasă,
Mai pică duioasă

O lacrimă mare:
Că-n cea cheutoare

Se-ntunecă roza
Și-apotėjoza

Se stinge și ea.
E ora cea grea,

Cînd stors cavalier,
Golit de mister,

Descoperă veacul
Întins peste clacul,

O, clacul surpat!
Un fort s-a predat.

*

Și buciumul vine
Cruciații s-aline.

Să-i strângă, să-i ducă
Prin noaptea năucă.

Să culce coconii,
S-adoarmă bufonii,

Sub cergi de țărână,
În racla bătrână.

*

Ce vești sînt acestea
Ce curmă povestea?

E ziua.

1939

SCUFUNDARE

Taină, recad,
Ferecă-mi apa de jad,
Sus, peste creștet,
Stinge-n acvariumul veșted
Dorul din mine.

Ochii sătui,
Stele de apă gălbui,
Leneș închise,
Taină, cufundă-i în vise,
Vrajă, cufundă-i.

Algă devin.
Trupul e tot mai străin.
Limpede pier.
Ia-mă din mine, îți cer.
Ia-mă din mine.

Ochii deschid.
Dus i-acel freamăt lichid.
Umbre dispar.
Ce mai rămîne din har?
Ce mai rămîne?

1940

SABAT

Pe-un plai mohorit,
De noapte bătut,
Cine dintre noi
Turma de strigoi
Nu am întâlnit
Și n-am auzit
Chemînd, hăulind,
La vale venind,
Slobodul ciopor,
Neliniștitor?

— « Flăcăi descărnați,
Ce mai așteptați?
Din șanțuri și văi,
Sculați, măi flăcăi!
Săltați-vă țeasta!
În nopți cum e asta
Miroase-a-nviere
Și holda-i muiere,
Rodește făptura
Și arătura,
Se umflă pîntecul
Ca și descîntecul. »

Astfel vrăjitoarea
Vestea adunarea,

Chema-n cimitire
Topita oștire,
Și-o tot îmbia
Și-o tot legăna:
— « Mișcă piciorul de lemn,
Un-doi!
Baba vă face un semn,
Ling-loi!
Verde-i fiertura și rea,
Voi cu nădejde oți bea.
Tu, cu orbite de fum,
Nu te abate din drum.
Baba cu vrăji îți adună
Irisul dulce de prună.
Lingura lin învîrtește
Și pentru tine șoptește:
Meșteră sînt să-ți aduc
Ochii de carne și suc.
Cît clefăi din buze,
Dintre obuze,
De prin tranșee,
Cu păr de femeie
Și păr de urs,
Singele scurs,
Fac să se-nchege,
Să fie iar
Viață și har. »

Cum bolborosește
Și cioporul crește.
Vine ciungul, blîndul,
Să-și apuce rîndul

Și se ploconește,
Și așa vorbește:
— « Iazmă ori muiere,
Dacă ai putere
Fă să nu mai doară
Ciotul, subsuoară. »

Rîde tinerește,
Baba și vrăjește:
— « Peste iarbă
Pun să fiarbă
Cîte șapte
Fire moarte.
Din scursoare
Fac unsoare,
Pun țărînă
Și ai mîină. »
Ciungu-ngălbenește.
Mîna parcă-i crește.
Și deodată țipă,
Soborul ridică:
— « Valeleu, măi frați!
La o parte stați!
Că acu mă scol,
Cu brațul ocol,
Cu pumnul o ghioagă,
Și nu mi-e de șagă,
Copacii îndoi,
Ciocoi despoi,
Storc măduva-n ei!
Aleii, frați, aleii! »

Freamătă soborul,
Năvălește dorul.
Și cum vede baba
Că se-ncinge treaba
Se înveselește
Și așa vrăjește:
— « Mișcă-ți picioarele moi,
Un-doi.
Fierbe căldarea cu zoi,
Ling-loi.
Zeama o strècur și-aleg
Omul să fie întreg.
Pun știr,
Pun și un fir
Crescut pe pîntec,
Pentru descîntec.
Îți dau trufia
Și bărbăția,
Sevă în trup,
Pofte de lup. »

Chiuiie feciorul,
Freamătă soborul
Se înveselește
Baba și-i momește:
— « Gata-i fiertura, băieți,
Cum e mai bună s-o beți.
Baba e meșteră mare
La lecuiri și născare.
Cu un ceaun și-o cățuie
Moartea sloboade și-ncuie.

Carnea scrumită în foc,
Baba ți-o coace la loc.
Mișcă din gheare și clonț
Și te dezleagă de glonț.
Mațele rupte le-nnoadă
Cu o gingașă pomadă.
Pieptul mîncat de șrapnel
Ți-l plămădește la fel.
Brațele rupte-n război
Baba le dă înapoi.
Are-n ceaun alife,
Șiruri de oști să învie.
Cît ține noaptea în toi,
Lingura doar să o-nmoi,
Ling-loi. »

Uneltește baba
Dar e tot degeaba,
C-a zbughit nebunul
Care-aude tunul,
Strigoi mititel,
Veșted și camchel.
(L-au dus la răzbel;
n-a voit de fel.)
Și acum îi cîntă
Tunul ca la nuntă.
Are în urechi
Numai spaime vechi.
Latră în timpan
Tunul năzdrăvan.
Și cum nu mai tace,
Îi vine să joace.

Și jucînd nebunul
Răsturnă ceaunul,
De stătu soborul
— Schilodul și chiorul,
Ciungul și ologul,
Orbul, boșorogul —
Cu gura căscată,
Ca orișice gloată,
Privind cum se scurge
Licoarea de sînge,
Fiertura sălcie,
Cu miros de glie,
Fierbinte ca viața...

1941

S-A FĂCUT ÎNTUNERIC

S-a făcut întuneric și-adevărat.
Albinele vin înapoi.
Împovărați venim înapoi,
De unde-am plecat.

Cenușă umple văzduhul și plîns:
Vai nouă, care ne-ntoarcem!
Cu miere ne-ntoarcem și unde-s acum
Fagurii dulci pentru care am strîns?

Un țipăt împrăștiat tot ce-am cules:
O, nu mai găsim intrarea în stup!
Nu ne mai strînge marele trup,
Din care-am purces...

1943

SUS, PE SCHELE...

Sus pe schele,
Duhuri rele,
Vânturi rele.

Ce surp ziua,
Noaptea crește,
Putregaiul
Înflorește,
Geaba surp,
Degeaba tai
Verde turn
De putregai.

Sus pe schele,
Duhuri rele,
Ursitoare
Cu samare,
Suie-n seară
Și coboară.
Pași ușori
Până-n zori,
Muncă-n toi,
Lîngă noi.

Iară eu
Sufiu greu.

Meșter mic,
Ucenic,
Salahor,
Fără spor,
Cum izbesc,
De greșesc,
De robesc
Sub samar,
Și tot surp
În zadar?

Caut semn
Dar îndemn
Nu găesc.
Rod drăcesc,
Ziduri cresc,
Temelii,
Cu stăfii,
Putred sîrg
În amurg.

Jos, pe prund,
Mă cufund,
Și tot zac,
În tăceri,
Fără azi,
Fără ieri,
Ca să-nvăț
Să dărîm,
Ca să-nvăț
Să desfac.

Din popas
Suie glas:
Ai uitat
Ce i-a dat
Morții-n dar
Un zidar?
Ce avea
El zidea,
Ce iubea
Îngropa.
Ai uitat
Meșter mic,
Că nimic
Omenesc
Nu-i cu zor
Ci cu dor?

Și-a mai zis
Glas închis:
Nu se dărîmă
Cîte-o fărîmă.
Nu cu socoată,
Cu viața toată.
Pe schele, meșterul
Învie și moare,
Cu iscusință
Și cu răbdare.
Pînă ce nu-nvingi
Cumpăna-naltă,
Mîna să n-atingi
De nici o unealtă.

Pînă nu-ți spulberi
Inima-n zare,
Nu e zidire
Și nu-i dărîmare.

1934

DEVENIRE

Totul era îngrădit
în umbră și soare,
totul era împletit
ca într-un chioșc de mesteacăn
cu gratii subțiri.
Mîna chema.
Tainic, obiectul,
străinul,
venea mai aproape,
pulsînd,
aproape real.
Și iarăși, printre nuiele fragile,
de-abia îl zăreai.

Singur destinul,
de jur împrejur,
sub cerul alb,
primăvăratec,
numai destinul.

Și acum toamna,
toamna oricît de liberă.
Dansul cu oamenii,
dansul cu vîntul.

Ușile bat înăuntru,
Vocile vin dinăuntru,
și se întorc.

1943

MEDALION

Cuvîntul e aproape și nu mai mi-este frică.
Încet s-a stins pădurea și seva-ncet pulsează.
Profilul vieții, pur ca de medalie,
Pe cerul gol și pur se desenează.

1943

MĂRTURISIRE

Sufletul meu e al vostru, tovarăși,
Și totuși uită de voi,
Singur în cîntec coboară iarăși
Sub lespezi încinse de foi.

Pe voi el vrea să vă cînte și fapte,
Faptele simple și mari,
Dar cîntecul vostru îl dibui în noapte,
Sub pomii străvechi și amari.

1943

FLUX

Cîntă, Maria, fluxul,
cîntă-l acum cînd te biruie,
strigă-l acum, cînd se năruie,
valul, deasupra.

Tremură, fir, și te bucură;
ropotul iar o să-nceapă,
bolțile-s negre de apă
neodihnită.

Teme-te, trupule, teme-te!
Clocotul, știi, cum te lasă.
Oarbă aluneci prin casă,
ca-ntr-o pădure.

Tremură, fir, și supune-te.
Zbuciumul cît o să-ncapă?
Brațele negre te scapă,
jos, în adîncuri.

1946

CEAS TULBURE

Din adînc, străvechi asfințit,
Omul negru s-a ridicat
Gol sub veșminte,
Gol ca tulpina de mătrăgună,
Gol m-a chemat
În rîul amurgului.

Cu unghiile și genunchii
De mal m-am ținut,
Și-n sudoare,
În sudoarea morții scaldată,
Am prăznuit sărbătoarea amară
A depășirii.

... În vreme ce dincolo,
Pe celălalt mal, amurgul,
Și-amesteca izvoarele lui,
Cu izvoarele tulburi
Ale omului negru.

1946

CHEMARE

Unde mai ți-e vizuina? Și unde m-ascund de noi doi?
Fără scăpare, sub zodii dușmane,
luăm drumul patimii, drumu-napoi.

Spaima te-aduce la mine și ura,
fiara te-alungă din urmă, spre mine,
și tot întunericul, și toată pădurea.

Soarele mă duce la tine, soarele,
puhoiul mă prăvale spre tine,
furtuna mă fulgeră-n tine și ursitoarele.

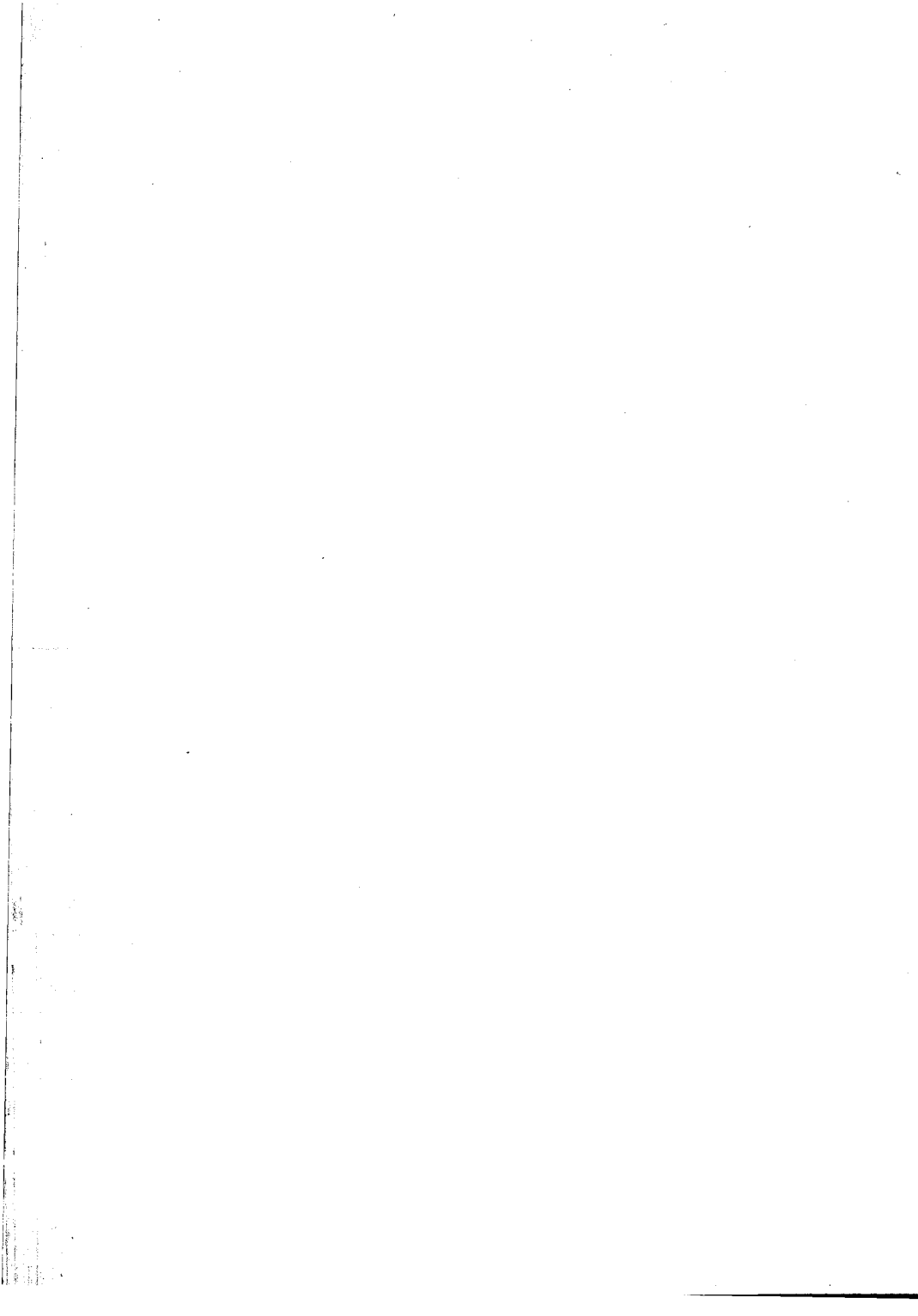
1946

B U C U R I E

1949

Cîntec
sub tancuri

1940 - 1944

CÎNTEC SUB TANCURI

Nici o poveste nu moare
Și n-a murit.
Cîntă sub tancuri mai tare,
Tot ce-am iubit.

Țipă imensele falii,
Geme pămîntul lovit,
Lunecă peste vitralii
Chipul uman regăsit.

BUCURIA

Bucuria zice:
Sînt cea care sînt.
Sînt grea,
Sînt pămînt.
Din peşteri mă ridic,
duh animal,
mă opintesc,
şi sînt val.
Caut.
Mă frămînt.
Şi rareori,
rareori,
din inimi,
din frunză,
din flaut,
cînt.

Veşti vă aduc,
prin sînge, prin foc,
prin mărăcini.
Sufiu.
Mă despletesc.
În braţe vă iau,
vă strivesc,

vă dobor,
vă fac zmei și copii.
Vă învii.
Și uneori
nu mai sînt
nici val,
nici vînt,
nici foc —
numai boare,
numai ecou,
numai vuiet în voi!
Sînt !

BELȘUG

Ehei, copii, prin ce palate am zăcut!
Ce berechet de vis era.
Belșugul mult ne-ngenunchia.
De jur împrejur atîrnau
Numai boabe mari, cristaline,
Numai ugere pline.
Aur lichid pereții musteau...
Blestemam focul și roadele,
Și ușile potopite de vis,
Ce nu se mai deschideau...
Așa se porniră tăgadele.

Strigam: azvîrle prisosul,
Imagini cu miezul de soare,
Să rămînă un sîmbure tare:
Pomul de mîine...
Aurul prinse cocleală,
Se descărnară pereții,
Roată dădură ereții
Peste întinderea goală...
Striveam între palme, luceafărul,
Și nu se născuse nici soarele.
Atunci începură să cînte,
Încet, din umbră, izvoarele.

SOMNUL RENTIERULUI

Să stea.
Să nu mă ducă.
Cine?
Să nu înceapă cu mine.
Cine?
Nu știu.
Se-ntîmplă ceva.
Să stea.

Mi se pare.
Patul se clatină,
preșul se mișcă.
Nu-i nimeni s-alunge.
Pe cine?
Nu știu.
Pielea se strînge,
pe mine.
Plapuma tremură,
creață.
Perna se umflă.
Nori mari de frișcă
îmi curg pe față,
îmi umplu gura.
Ceva se mișcă.
Pereții? Noaptea?

Uite covorul
netedul, șarpele,
cum se lungeste,
caută rana,
despicătura,
pipăie pragul,
mușcă, lovește
ușa cu fruntea.
Cine grăbește
preșul, potecile,
scara, izvoarele?
Puntea. Unde e puntea?
Patul plutește.
Rîuri, covoare
curg la picioare.
Căi dezlegate,
înfierbîntate
fug înainte.
Grădina cuminte
și dulce, se pierde;
din horbota verde
se rupe și geme,
potecile gheme
în vînt le destramă.
Mi-e teamă?
Și dacă pornește,
ce-i?
Dar toate se mișcă.
Mi-e frică.
Îmi nădușește
fața în pernă.
Aud?
Cade o cheie

din broască.
Mi-e frică.
Sînt ud.
Sînt singur.
Mi-e gura arsă.
Țip.
Nu-mi aud țipătul.
Lacomii, bureții
mi-l sug.
Totul îmi sug:
sîngele, duhul,
casa, pereții,
grădina, văzduhul,
nimic nu-i al meu,
al meu.
Pe toate le duce
urîtul,
nevăzutul,
neînțelesul.
Rodul meu,
vlăstarul meu,
făptura mea,
cine te ia?
Cine încurcă
toate cărările,
și-mi surpă zările?
Cine-mi clatină patul?
Necuratul,
neînțelesul,
negrul, fluidul.
Nu văd nimic.
Nici zidul,
nici storul.

Nici o pleoapă
nu se închide.
Numai curgere,
numai apă.
Încet, piciorul,
afară din plapumă,
pipăie aerul,
caută marginea,
unde e fundul,
adîncul, covorul?
Unde sînt eu?
Pluta, văzduhul,
patul se-apeacă.
Cresc, mă îneacă
norii, clăbucii.
N-am nici o vină.
Vreau somn,
vreau liniște,
o rădăcină,
un mal,
o scăpare.
De ce nu mă iartă?
Ce tare tremură totul,
ce tare.
Cine mă ia?
Cine îmi trage
pămîntul, preșul?
Cine îmi duce
cu apa,
leșul?
Să stea.

SOMNUL COMIS-VOIAJORULUI

Moale îmi saltă,
capul pe arcuți.
Trene de frunze,
roșii, în parcuri.
Moale. Vreo haltă?
Nu. Mai departe,
geme vagonul,
fundul de apă,
șina ori zvonul.
Voci pe culoare,
lunecă, scapă.
Visul alunecă
jos... din rețeaua...
— Domnule... coșul cade...
Și steaua?
Zmeul cel roșu?
Suie.
Și cade.
Șira spinării,
moale, în lente
șiruri coboară.
Șiruri de șine,
incandescente.
Vuietul mării,
visul revine.
— Doarme... săracii...

Cine să-i spuie
stația?

Uite, capul
cade, începe...

— Fumul, duduie?

Nu. O să-i cadă...

Altfel se-ncepe,
altfel...

Și cade,
steaua cu coadă
roșie, macii,
macii, scînteile
iuți și sirepe.

— Geamul! Mai iute.

— Nu vedeți fumul?

Trecem tunelul.

Noapte difuză.

Parcă se-ncepe.

Lin îmi dă drumul

fruntea. Inelul
strîmt se desface.

Stă. Se prelinge
visul pe buze.

Visul, saliva,
curge, îmi place.

Unde alunec?

— Doarme bătrînul...

Gura deschisă.

Pîinea.

Săracul.

Pîinea.

Familia.

Sacul cel dulce,

Sacul,
femeia.

Colții de aur,
buclele fetii,
clanța, scrumiera,
copca servietii,
geamul:
sclipește totul,
o clipă.

Lin se topește,
se răsucește,
una într-alta.
Pipăi în poală,
gura servietei,
flască,
o gură
veche, domoală,
plină de ierburi
negre, de zgură.
Prind să foșnească,
una într-alta,
visul. Și-n fundul,
în fundul servietii,
vine să pască
mînza, înalta,
vine,
cu buzele fetii
să pască.

Ierburi bătrâne
urcă-n vagoane,
umplu de noapte
totul, cotloane,
vechi, părăsite.
Rece cearșaful
hanului... Care?
Anul de criză...
Anii... Vinzare
bună... Vinzare
rea,
măcinare...
Și praful,
praful în toate,
zгурă în nări,
în gîtlej,
uscăciune.
Umbre de gări,
și pe strada
goală,
spre ziuă,
străbuna
spaimă de viață.

Vînăr vagonul.
Trenul ne urcă.
— Urcă, duduie.
— Frigul.
— Permiteți, paltonul...
— Ce noapte.
Aburi...
Și suie,
încă.

Și umblă
frigul,
din alte vremuri.
Ciștigul,
foamea,
ambibiția?
Trenuri,
și nopți,
saline,
adânci saline.
Și febre,
șiruri de șine,
șiruri
incandescente.
Flască,
deschisă,
o gură,
spre vise.
Dau să foșnească,
păsări de aburi,
lente,
și pagini,
albe și scrise,
fremătătoare.
Spezele... sporul...
prețuri curente,
pagini,
reduceri,
ultime
duceri,
lente, pe aripi.
Și zborul,
zborul, ciudatul,

peste paragini
mari, peste zare,
zborul cu trenul
roș, peste parcuri
pline de grație.
Zmeul, băiatul...

Capul
pe arcuri,
sare
în stație.

BUCUREȘTII COPILĂRIEI

*Hai la groapa cu furnici,
e aici, ba nu-i aici.
Cu năluci, cu melci, cu spîni,
hai, pe nevăzute mîini.*

*Hai în Tîrgul Moșilor,
raiul norocoșilor.
Jos, în praf,
printre ulcele,
hai la cortul cu mărgele.
Tu, — carafa cea mai mare,
verde, groasă, nestemată,
s-o cîștigi în cui la roată, —
numai tu ai fost în stare.
Sus, la bărcile din soare,
inima se-nalță beată.
Numai tu ai fost în stare!*

*Hai alai, hai mai departe
de uluca ce desparte.
Către funduri clătinate,
hai, pe brațe-ncruciate.*

Că e șapte dimineța,
și zvîcnește-n glasuri piața.
Sufflă vîntul mort al grabei
și se-nfoaie fusta babei.
Trece vîntul dimineții
și vînd totul precupeții.
Cere cincî. Îți dă cu trei.
Mama cumpără. Tu iei.
Iei cu tine, fără vamă,
talgerele de aramă.
Duci în sînge, peste vreme,
hala roșie ce geme,
pești cu zale lucitoare,
hoituri vii, tulburătoare,
miros putred, spaimă, greață,
moarte multă, multă viață.

*Haide, vād că vrei să știi
despre nuntă și copii.
Ieși din groapa cu furnici,
ascunziș de sub gîrlici.*

Seara crește, cerul vine,
melcul codobelc ne-aține
drumul spre ascunzătoare,
beci cu flacări și răcoare.
Scoate melc și cornul mare,
că-ți dau apă stătătoare,
scoate coarne boierești,

că-ți dau lacrimi lumești.
Pe scări jilave, pe lemne,
Berta face tainic semne.
Berta știe tot și spune,
— pentru-o mână de alune —
spune cum se face omul,
din sămînță, ca și pomul.

Cerul tremură ca-n vis,
pe chepengul larg deschis.

Joacă frunze tinere,
în frac, ca un ginere.
Dar ce-i o mireasă?
Și morții? N-au casă?
Pat au? Farfurie?
Nimic! Berta știe.

Și cerul se-ntinde, departe în vis.
— « O, Berta, spune-mi precis, precis... »

Goală năluca,
sare uluca,
pe iedera porții,
cad straietele morții.

Depart, la Radu-Vodă, în deal,
zodiile noastre curg înspre mal...

*Hai, acum întorcem foaia,
Lasă umbra și văpaia.
Noaptea-i gata.
Hai cu tata.*

Hai în colț la frizerie
că e rost de ghidușie.
Sus, pe scaunul rotund,
capul bosumflat să-ți tund.

Domnu Mișu-i cavalier
și se poartă cu mister.
— « Vreți un cap a la garson? »
— « Vreau nițel odicolon. »

Cît dă tatii cu perdaf,
tu faci pozne sub cearșaf.
Taburetu-nvîrți sub tine,
pînă nu știi cum îți vine!
Ești și tu, ești și paiată,
Mișu, tata, sînt de ceață.

Și cum tata este gata,
vine-acum la rînd și fata.
Sună foarfeca ușor.
Domnu Mișu-i zîmbitor:
— « Domnișoară, stați frumos,
Tunsu-i cam periculos. »
Scăunelul cu șurub
face foarfecii bocluc.
Domnu Mișu zice tare:
— « Am ureche de vînzare! »
Cît e el de ghidușar,
s-a făcut alb ca de var.

Pe sub pudră, zbenghi și creste,
ai bărbierule-o poveste.
Zi-o, că oricînd o zici,
uit de sînge, uit de briçi:

— « Șade turcul pe saltea
și tot soarbe din cafea.
Șade turcul gras, uituc,
și-i tot trage din ciubuc.
Și-i așa de nemișcat
ca în cadru așezat. »

*Peste străzi și prăvălii,
bate vînt cu bălării.
E vînt iute și pizmaș,
duce molima-n oraș.*

Dar nu-mi pasă nici atât!
Am manșon legat de gît.
Ce mi-e boala din oraș?
Camfor, am sub laibăraș.
Și la Iane, plăcintar,
cald mi-e ca într-un cuiabar.
Strigă cioară, poți să strigi.
Din cuptor ies calzi covrigi!!!...
Și se duc, se duc, pe geam,
și golași, și cu susan.

În cuptor, moș Iane scurmă.
Ei se duc, se duc pe sîrmă.
Rînced și dulceag miroase,
a plăcinte și artoase,
lîngă bolta fără fund,
a cuptorului arzînd.

Și-a intrat un mușteriu,
cu tot vîntul cel pustiu.
Sita lămpii fumegă,
tejgheaua se-ntunecă.
Ușa bate de perete.
Intră frunze, negre cete.

Poți să bați, vîntule mort,
pulbere s-alegi din cort,

talgerele să coclești,
zodiile să le-mpânzești.
Nu mi-e teamă nici de tine,
nici de iarnă, nici de mine.

Berta, Mișu, Iane, tata,
apără-n vecie fata.
Vatra din simigerie,
arde tare, arde vie.

LEGĂMÎNT

Adu-ți aminte de viață,
de parcul cu roșii troiene.
Se începea cu un murmur,
cu joc, cu semne.

Adu-ți aminte, odată
spuneai: « Voi cînta bucuria! »
Frunzele-n tremur, sîngele
țin mărturia.

Știi, dacă-ți calci legămîntul
ochii din vis se dezghioacă,
mînjii luminii, în tine
nu se mai joacă.

Pune cuminte urechea
jos lingă talpa pădurii,
și ai s-auzi ca fetița,
hora făpturii.

IZVORUL

În străfund zăcea
ca o inimă rea,
pe pat mineral,
stins, fără val.

Sticlea în silă,
fixă pupilă,
întoarsă, adîncă,
sub vînăta stîncă.

Și nici nu visa,
că deasupra sa,
pădurea mlădie
se joacă și-nvie,

că-n susur își laie,
foaie cu foaie,
și-și pune cercei
pentru pofta ei.

Și nici n-auzea,
în crîng cum pășea,
moale ca-n gînd,
alunecînd,

mînz de aramă,
cu vîntul în coamă,
mînz nejugănit,
de la răsărit.

Și nici nu-l vedea,
pe foi cum zburda,
murg tînăr și șui
pentru pofta lui.

Dar mi l-a simțit
izvor tăinuit,
cînd murgul băiat
pe stînci s-a urcat

să joace mai sus,
cu fruntea-n apus,
s-adulmece jar
și să zburde iar.

Și mi l-a simțit
căt-re asfințit
cînd murgul băiat
din picior a dat

de a sîngerat
și s-a despîcat,
sub copita lui
pieptul muntelui.

Că-i ceas de purces,
a fost înțeles.

Ușor s-a-nclinat
izvorul pe pat,
iar ochiul s-a-nchis,
așa cum e scris.

De-atuncea mereu,
în cîntecul meu
el cîntă curat,
el cîntă curat.

RUGĂ

Ci vine iar
mugurul,
plînsul,
și stăm la hotar,
spre tot nepătrunsul
aprilie.

Acuma uităm
ce mari ne-am făcut,
la cîte-am răspuns...
Ne cheamă un dor
de verde ascuns,
nenăscut.

Îngenunchiem
noi, cei trufași,
și vă rugăm:
muguri golași,
nu ne lăsați
singuri, afară.

JOC NOU

Sfarmă ghiocul,
ieși din hrubă.
Ca pe-o bubă,
sparge jocul.

Cearcă pașii,
nu plușații,
învățații,
nu gingașii.

Horă nouă,
marginii sparte.
Nu în șapte,
nu în nouă.

Lasă frații
să te prindă,
să-ți aprindă
nenvățații

pași de luptă.
Hora mare!
Până moare
lumea cruntă!

Pasul trece
înainte,
prag fierbinte
să-l încerce;

altul moale,
cade-n urmă.
Pașii turmă
vin la vale.

Jocul cere
meșter mare,
dezlegare,
înviere.

Horă nouă,
marginii sparte,
nu în șapte,
nu în nouă,

merge jocul.
Număr nu e
să mîngîie,
n-are locul

dulci hotare.
Lîngă umăr,
fără număr,
hora mare!

PRIETENILOR ÎNCHIȘI

Prieteni mei sînt bătrîni.
I-au dus în închisori, în întuneric
și ei au fost mai tari decît durerea.
Au fost stăpîni.

Prieteni noștri, ai omului
nu au păstrat nimic pentru ei.
Ne-au dăruit simplu pînă și dulcea
hrană a somnului.

Nici unul din ei nu mai e tînăr,
din cei cari au fost schingiuiți și-au tăcut;
nici unul din cei cari au pus pentru noi
frunte și umăr.

Inima noastră îi cheamă,
dar chipul lor ne-ntîmpină aspru de-acolo,
necruțător străbătînd printre vremuri,
dur ca o lamă.

Știm cât de grea e întoarcerea
și cât de greu vom vorbi.
Cum i-am putea cuprinde pe-acei
pe cari biciul i-a nins și carcera?

Dar inima noastră îi cere
și freamătă-n dîrză nădejde:
Tot ne va strînge cîndva tînăra viață,
peste durere!

ÎN PĂDURE

Am intrat în pădure,
Și-am ascultat.
Ca dintr-un veac depărtat
Suna limba ploii, limba săgeților verzi.

Am vrut s-o-nțeleg
Dar nu mai puteam.
Mesteceni subțiri și albi și morți întâlneam.
Striveam în picioare iarbă subțire ca nervii.

Am stat în pădure și-am ascultat.
Neîncetat picura; neîncetat
Lațuri mlădioase și verzi legănau spinzurătorile.

VIS CU TRANSNISTRIA

Clopoștii cailor sună,
În somn, la sănii sicrie.
Ochiul de lup în zăpadă
Străluce, învie.

Venea o sanie cu oameni,
Cu oameni venea înspre mine.
Aveau orbitele goale
Și nu semănau cu nimeni.

Vedeam ridicându-se luna,
În abur, la marginea căii,
În aer un miros de moarte,
Și auzeam zurgălăii.

A joacă sunau clopoștii,
Chemînd din adîncuri copiii,
La moarte trăgeau călușeii,
În somn, la sănii sicrie.

Vedeam ridicîndu-se luna,
Și cîmpul lucind ca oțelul,
Fugeam, fugeam în pădure,
Și auzeam clopoțelul.

CÎNTEC DE LEAGĂN

pentru copiii războiului

Trece sania, trece,
Lupu-n zăpadă petrece,
Neamțul în singe petrece,
Trece sania, trece.

Se duce călăul, se duce,
Tăicuțu c-un glonț o să-l culce,
Cu mii de gloanțe-o să-l culce.
Se duce călăul, se duce.

Încă vă leagănă mama :
« Voinicul aruncă năframa,
Și zmeul cînd vede năframa... »
Încă vă leagănă mama...

Nani, cîrlanii mei, nani.
Cenușa ne-o spulberă anii,
Sămînța ne-o seamănă anii,
Nani, cîrlanii mei, nani.

Bat și mai bat mitraliere,
Băiatul ne strigă și cere,
Fetița ne strigă și cere:
Destui copii adormiți de mitraliere.

POGROM

Stăm cu toții la masa de seară.
Așa mi se-arată mereu
O cină tăcută, lunară
În mijlocul clanului meu.

Un oaspe se-apropie-n ceață.
Îl simte și plodul din pîntec.
Privim farfuria din față
Și lingura sună un cîntec,

Un cîntec de frică și ură,
De vraje, de-ncremenire.
Noi ducem mîncarea la gură,
El țese negrele-i fire.

Pe negrele fire se lasă
Călăul, păianjen străvechi,
Tacîmul lucește pe masă,
Ne țiuie spaima-n urechi.

Pe rînd călăul ne-nseamnă
Cu fierul roșu, cu moarte,
Ce straniu mama ne-ndeamnă:
Mîncăți, mîncăți mai departe.

Și lingura sună un cîntec
În care răscoala-ți închizi.
Îl simt și copiii din pîntec,
Și cresc, bătrîni și lucizi.

PACE?

Pace! Auzi? Ce vorbă ciudată!
Ecoul răspunde: pace.
Și sufletul filfiie-n gol, rătăcește,
Și-și croncăne vestea ciudată.

Și sufletul nostru pleșuv rătăcește,
În gheare cu prada ciudată.
În munți de cenușe, e numai ecoul —
Și pasărea nevindecată.

TEROARE

Poem pentru un cor vorbit

Am străbătut o țară
Adâncă, de groază.
Am coborît pe o scară
Fără văzduh, fără păsări.

Privești erau acolo
Și chipuri ca-n cealaltă lume,
Dar stinse, desfigurate,
De-o groază fără de nume.

Cădeam mai adînc, și-n cădere,
Scăpasem focul din mîină.
Eram o turmă bolnavă,
Căzută-ntr-o groază nebună,

Un murmur venea de acolo.
Izvoare de sînge, izvoare.
Îl auzeam pe-ntuneric,
Murmurul surd, de teroare:

— « Vin, vin să ne ia, vin să ne ducă,
Pumnul zvîcnește,
Limba ni-e grea,
Carnea pe noi se usucă. »

— « Vin, vin să mă ia,
Pe front, în stepă, în moarte.
Femeia mă ține de mîină,
Copilul întreabă: Departe? »

— « Vin, vin să mă mîne
În ocnă, în lagăr, în țarcuri,
Și totuși orașul rămîne,
În soare, cu piine, cu parcuri.

Vin, vin să ne-arunce
În gropi, în tranșee,-n cuptoare,
Cu torțe să-și lumineze
Imperiul lor de teroare. »

Și torțele luminară !

Se ridicau pe-ntuneric
Din sînge, fîntîni țîșnitoare,

Și murmurul surd, în adâncuri,
Creștea din neagră teroare.

— « De ce? »

— « De ce?

Pentru cine

Foamea, chinul, exodul?

Pentru cine pătimește norodul?

Ogorul se-nțelenește,
Stăpînul lui putrezește

În țarini străine.

De ce?

Pentru cine?

Torțe se-aprind.

Mereu alte torțe. »

— « De ce? »

— « Pentru cine? »

Murmurul crește.

Nu mai e murmur,

Lovește, ne poruncește:

— « Destul!

Am dat destul.

Norodu-i sătul

De minciuni și teroare.

Ne-ascundem în case,
Fugim în păduri,
În porumb, în ogoare,
În pivniți, în pod, la vecini,
Dar nu mai murim, prin străini
Și nu vă mai dăm
Nimic !

Am dat destul,
Sînge și viață,
Pentru-o paieță,
Roade mustoase
Pe nuci găunoase,
Vii mădulare,
Pe zvastici și gheare,
Pe spini și scaieți. »

— « Mai dați, mai aveți ! »

— « Ce mai avem ?

Ce să mai dăm ? »

— « Puțin grâu în hambare,
Un pumn de nădejde,
Un pumn de soare ! »

— « Vi se pare !
Pentru voi mai avem
Un singur blestem :

Ca noi să fugiți,
Ca lupii-ncolțiți,
În lan, în pădure,
În pivniți, în șure,
În văgăună,
Și voi s-auziți,
Noaptea, cum șuieră
Groaza nebună —
Vin, vin să ne ia,
Vin să ne ducă... »:

Și astfel a fost.
Arma s-a-ntors.
Ostașii dreptății
Făcură dreptate.
Ostaș sovietic,
Tovarăș și frate
Luptă pentru noi,
Căzu lingă noi.

Și oameni luptând
Sădiră nădejdea
Adânc în pământ.

De-atunci a crescut,
Rod s-a-mplinit,
Spicu-a cîntat
Și a foșnit,

Sub cerul de vară.
Vîntu-a bătut,
Spicul a plîns,
Vîntu-a bătut,
Spicul a rîs,
Sub cerul de vară.
Și toamna-i aici,
Cu flamuri în vînt,
Cu zările-aprinse
Și poamele dulci,
Tristețea pe umeri o ducem cîntînd.
În toamna bogată cu flamuri în vînt,
Se tînguie umbre
Și martori vorbesc:

— « Eu, un soldat,
Vin să vă spun:
Camaradul german
M-a lovit peste mîni,
Peste mîinile astea greu mutilate.
Camaradul german
M-a zvîrlit de pe tren
Din ultimul tren
Gonind de la moarte. »

— « Eu, un copil,
Vin către voi,
Cu ochii bătrîni,
Cu pașii greoi.

Trăiam într-un grajd
Departe de țară.
Tata și mama lucrau
La groapă, afară.
Săpau.
Eu mă jucam în zăpadă.
Eram când căluț, când mașină.
Tropăiam împrejur, alergam,
Alegam înspre ce-o să vină.
Deodată aud mitraliera
Și țipătul mamei.
Tata și ceilalți cad, fără să țipe,
Aud: „, Să rămână ai doi, s-acopere groapa “

Și mă ascund.
Mă tîrăsc,
Alunec de-a lungul barăcii,
Și fug în pădure.
Mă tîrăsc ca un șarpe bătrîn,
Și știi tot, tot, despre viață și moarte.
Acum pot să vă-nvăț și pe voi,
Eu, căluțu, copilul,
Cum fuge drumu-ntre umbre,
Drumul îngust dintre două tărîmuri. »

— « Și eu, o femeie, prea mult am trăit,
Am trăit atît,
Ca să-l văd,
Așa cum era, după ce l-au adus,

Așa cum era,
După ce-l chiniseră. »

– « Eu, un rănit,
Vin să vă spun,
Că moartea-i mai bună. »

– « Și eu, un bătrîn... »
– « Eu din adînc... »
– « Și eu... »
– « Și eu... »

În toamna bogată cu flamuri în vînt,
Roadele morții se clatină greu.
Pe umeri, în marșuri, le ducem cîntînd,
Le ducem mereu,
Dar ele nu ne doboară.

Și bate-un vînt din alte lumi,
Și vine-o primăvară.
Copiii vin.
Și vine-un ceas,
Cînd te oprești din drum și-ascuți :

Mugurii rîd altfel. Dar cum?
Rîd dulce între ei și crud.
Mugurii rîd de noi și spun:

— « Moșule, moșule!... »

— « Moșu-i un prost.

Plînge și cîntă

Numai ce-a fost.

Eu sînt doar mugur,

O pădădie,

Fără cuvinte,

Cînt ce-o să vie.

Măduvă tainică sînt și deschis,

Către făptură și către vis.

Intră, drumețule, n horă și ascultă:

Izvorul își murmură-ndemnul la luptă

Și brațele crude, subțiri, se ridică,

Se strîng între ele și nu mai li-e frică

Și nu le mai sperie arșiți, nici moarte.

Și mugurii, tainicii,

Rîd mai departe,

Cu mîna lor dulce

Dă puf și nălucă,

Pe căile soarelui,

Vor să ne ducă.»

— « Închide dar cartea,

Cea neagră și tristă.

Ascultă, drumețule,
Lumea există,
Te fulgeră dragostea,
Unduie vînt,
Tovarășii drumului,
Tovarășii sînt. »

1944

POMENIRE

Tovarășilor căzuți

Uneori veniți,
Alteori vă uităm.
Ne cerem atît:
Să nu vă trădăm.

Uciși, azvîrliți,
Între patru zări,
Încă strigați
După noi așezări.

Și chiar de-ar avea
Alt chip și alt fel,
Tainic palpită
Sub forme, un țel.

Sub frunțile noastre
Umbrite de cască,
Aceeași viziune
Grea, omenească.

Și inima noastră
Sub arme cînd bate,
E tot pentru pace,
Și pentru dreptate.

1944

NE VINDECĂM

Ne vindecăm frumos, încet, ca bradul,
Și singuri rănile ne oblojim.
Prin alte vine seva-și face vadul.
Rășină grea de chihlimbar mustim.

E dulce ca un cuib o cicatrice,
Și viața zumzăie într-însa roi.
Pe toate căile vin sucuri noi
Și se transfigurează în matrice.

DIN ADORMITA PĂDURE

Din adormita pădure,
Țipăt sălbatic și viu!
Pe tainice fluieri, vîntul:
Nu-i prea tîrziu.

Încă ne dezghiocăm,
Ușure, coaje din coaje,
Încă ne lepădăm
De ultima vraje.

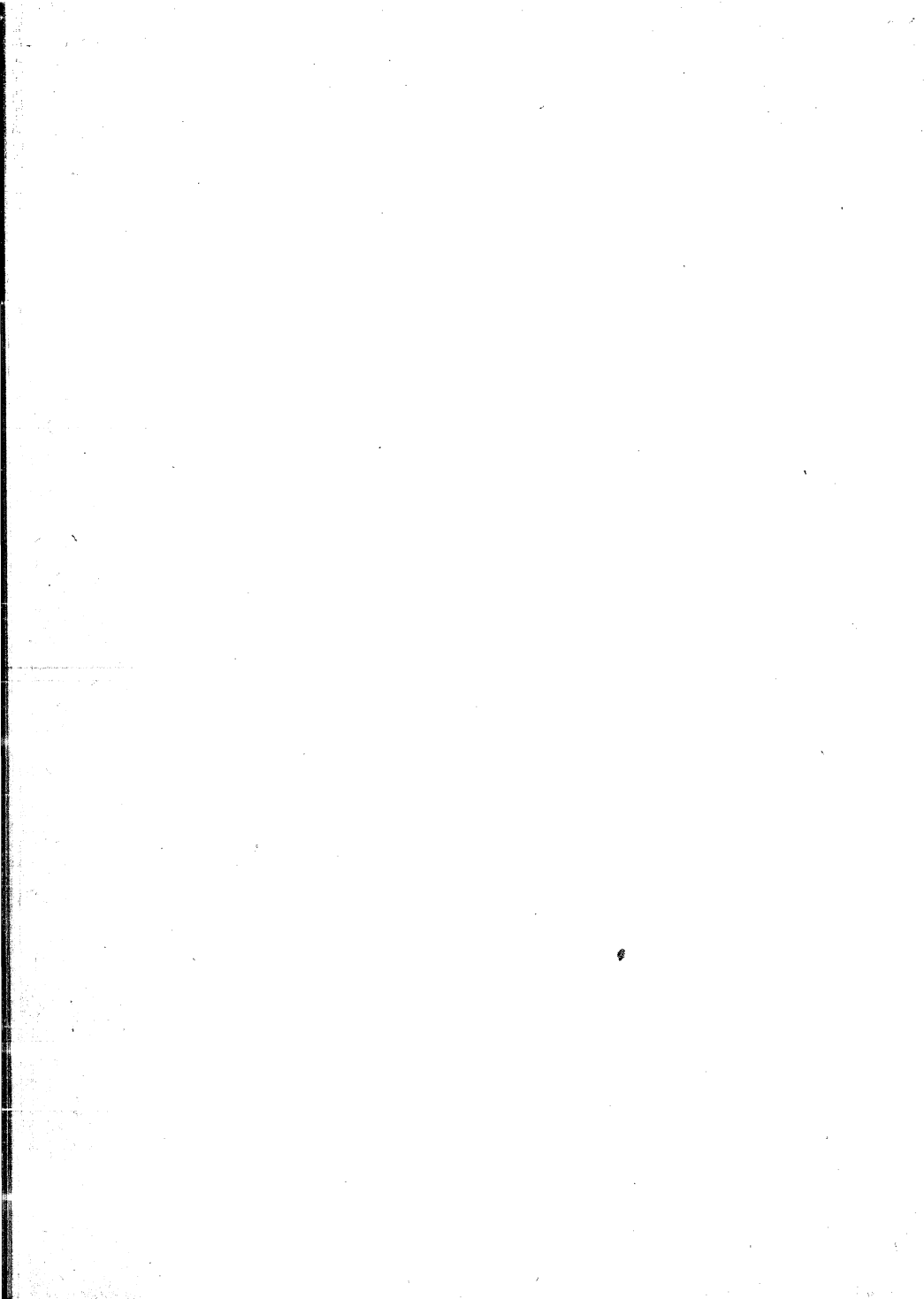
Neted și crud ca o vargă
Sufletul freamătă-n palmă.
Sărută și biciuie drumul
Iar omul începe să meargă...

NE PLACE CÎNTECUL NOU...

Ne place cîntecul vechi, ne place
Cu plante-nlănțuite și cu sori,
Cu broșe prinse-n grele-nchizători
Și ceasul fraged, mort în carapace.

Ne place cîntecul nou, ne place,
Cum umblă sub ape, priviri și mișcări,
Cum bate cu martie negre cărări
Și fluiерă tainic și nu se întoarce...

Vînt
de martie
1944 - 1948

VÎNT DE MARTIE

Trece un vînt peste lume,
Și nu m-a uitat.
Credeam în poame rotunde și coapte,
În ce s-a-mpłinit, în ce s-a-mpăcat.

Cutremur și viață, cutremur,
Vîntul lui martie bate,
Cred în puterea gîndului nostru,
Și-n începutul din toate.

Strigă un vînt puternic prin lume:
Credeți în forța brațelor voastre!
Ascult și privesc printre crengile goale
Spațiile-adînci și vaste.

MARȘ

Da, sîntem lacomi și tineri și crunți,
Porniți pe neagră dreptate.
Ne arde dorul de cei căzuți,
De fiecare-n parte.

Ne strigă frații-n drum rămași,
Dar nu avem timp de morminte.
O clipă ne oprim din marș
Și mergem înainte.

Da, sîntem brațe și guri însetate.
Nimic, nimic nu-i destul.
De pîine, de soare, de aspră dreptate
Nici unul din noi nu-i sătul.

Așa sîntem: lacomi, și tineri și crunți,
Porniți pe o grea vijelie.
Așa spargem valul, așa spargem munți
Spre zări de bucurie.

CÎNTECUL CREAȚIEI

Ascultă, ascultă bătăi de ciocane.
Aceleași boltite, adînci abataje.
Nici gîndul nu iese din șisturi prin vraje,
Și noi am pornit după-ascunse filoane.

Primejdii ne pasc și ne caută pasul;
Din umbră pereții cu vine sticloase.
Cu trudă străbatem sub bolțile joase.
Deasupra, cocoșii ne drămuie ceasul.

Și vie unealta în piatră răzbate.
Apoi, cînd urcăm printre oameni, e seară.
De trudă-ndelungă ni-e gura amară,
Și umărul cere un umăr de frate.

PRIMUL NĂSCUT

Cine putea să știe
Cum e, cum e?
Concertul de Mozart în re
În juru-ți adie.

Era bucuria furtunii,
Dar tu, dar tu?
Nu răsunase, nu
Întâiul țipăt al lumii.

Nu-mi cuprinsese mijlocul,
În horă, neagra, surata,
Nu se-ntindea peste leagăn,
Umbra, durata.

ALTĂ CETATE

Bătrînii mei,
Tinichigii, cavafi, croitori,
Meșteri din tîrguri apuse,
Meșteri umili din mahalalele tîrgului,
Meșteri vestiți din ulița mare,
Meșteri îngenuncheați,
Cu bărbile smulse,
Cu limbi răsucite,
Meșteri din burguri tihnite,
Cu clopote grele de-aramă,
Cu procesiuni înflorite,
Cu prunci trecuți prin foc și prin sabie,
Cu praguri în umbră-nvelite,
Cu zile cumplite de pîndă, de sărbătoare...
Bătrînii mei meșteri,
Risipiți din zare în zare,
Bătrînii mei dragi,
Culcați lîngă zidul cetăților vitrege,
Bătrînii mei morți,
Ce tare ați fost umiliți de oameni, ce tare.
Ce tare vă temeai de oameni, ce tare.
Noaptea, și eu mai aud,
Huruitul acela nebun...
Un mic negustor ambulănt
Străbate pădurea ce leagă un sat de alt sat.
Și s-a-nnoptat.

Ce năstrușnice-nfățișări în pădure,
O mină, încă o mină,
Doi ochi,
Un pas alunecos,
O văgăună...

Și iarăși, gheare și mâini,
Ochi și suflări,
Șuierături, adunări
De oameni, de oameni.
Huruitul acela de roți,
Căruciorul de marfă ce-aleargă zmintit
Prin pădurea de oameni,
Și strigă: « Bariș înflorat! Cilicuri! Barișe! Broboade! »

Un pumn chinuit de țărână,
Din somnul cel mai adânc
Strigă și cade.

Bătrînii mei, morții mei,
Strînși lângă zidul cetăților vitrege.
Iată, altă cetate.
Altfel de școli, și de curți, și alte portale,
Sub care copii buchisesc altfel de carte.
Fiii bătrînilor mei încep să se vindece.
Noi și cei care vin,
Vrem să uităm,

Vrem să învățăm viața cea vie și nouă.
Azimă veche-mpletită cu lacrimi de sînge
N-o dăm copiilor noștri,
Nu le-o mai dăm.

EROILOR CEFERIȘTI

Vechii războinici erau duși pe scut,
Și nimenea în urmă nu-i bocea.
Nici noi, tovarăși, celor ce-au căzut,
Cîntec de moarte nu le vom cînta.

Căci pentru bucurie au murit,
Și pentru pîine, pentru libertate,
Și ceea ce iubim, ei au iubit,
Și-au socotit că e mai scump ca toate.

Vom spune cît e de frumoasă viața,
Cîmpul, orașul, nopțile și zorii;
Cum cîntă din ciocane dimineața
Și cîte planuri mari au muncitorii.

Așa, tovarăși, îi cinstim mai bine
Pe cei ce s-au jertfit ca să trăim.
Cioplind cu dalta chipul nou al lumii,
Celor răpuși chip nou le dăluim.

Vom spune dar cât de frumoasă-i lumea,
Soarele, vîntul, pîlpîirea ceții. ...
Așa să fie pomenirea celor
Ce-n miezul muncii stau și-n miezul vieții.

16 februarie 1948

COPII! VINE-NTÎI MAI!

Zburdă-Ntîi Mai,
Pe-o gură de rai,
Cu miei și mioare
Sub Soare-Răsare,
Cu melci și șopîrle,
Căsuțe și turle,
Și multe mărgele
De albăstrele.

— «Dar cine e Mai
Întîiul? Un crai?
Cînd rîde-n văzduh,
E om ori e duh?
Pe pajiștea largă
Cînd saltă și-aleargă
E miel cu corniță,
Ori frunză pestriță?
Purtăm cojocel,
Ori sîntem cercel,
Cercel legănat,
De-un nai fermecat?»

— «Sînt duh și sînt om,
Și frunza din pom,

Și miel jucăuș,
Pe moale urcuș.
Sînt eu, sîntem noi,
Și unul și doi,
Și suta și mia,
Jucînd bucuria.
Mă cheamă-Ntîi Mai,
Dar nu sînt un crai,
Nu-s crunt, nici hapsîn.
Puternic și bun,
Pe toți îi cuprind
Și horele-ntind,
Aduc sărbătoare,
La mic și la mare,
La cei mijlocii,
Și cei mai copii.
Cînd vin pe aici
Pun roșu arnici
În cheutori
Mîndre, de flori.
Pe unde mă duc,
Las sevă și suc:
Merilor, gutuilor,
Pruncilor și puilor,
Ba chiar și piticilor
Din lumea ferigilor.

Da, chiar și piticilor. »

Cu mare alai
Vine-Ntîi Mai,

Daruri să ne lase,
Și nu se descoase:
« Ai cinci ani ori șase? »
« Fața ți-e spălată? »
« Ești băiat ori fată? »
« Frumos ori urît? »
Ne-ntreabă atît:
« Cu rîvna cum stați? »
Și să nu-ncercați
Să mi-l păcăliți,
Vorba s-o suciți.
El, dintr-o privire
A și prins de știre,
Tot ce am făcut,
Tot ce n-am făcut,
Și, de-i mulțumit,
Ce mai chiuit,
Ce mai sărbătoare,
Sub Soare-Răsare,
Ce hore-nvîrtite,
În lunci smălțuite,
Cu melci și șopîrle,
Căsuțe și turle,
Și multe mărgele
De albăstrele...

*

Pe cînd povesteam
Și mă-nfierbîntam,
Despre Întîi Mai
Pe-o gură de rai,

Petruț cel isteț,
Cîrn, botos și creț,
Mă opri din zbor,
C-un zîmbet ușor:
— « Ce mai de șarade!
Spune cumsecade,
Și fără ocol,
Adevărul gol.
Eu tot l-am ghicit! »

— « Dar n-am isprăvit... »
Spusei încurcat
(Ce zîmbet ciudat)
— « Prin urmare-i bun... »
— « Ca pîinea de bun. »
— « Și e darnic tare... »
— « Cu mic și cu mare. »
— « Va să zică-așa!
Hahahahaha! »
Rîdea fericit,
Că m-a dibăcit.
— « Mare, darnic, bun!
Este Moș Crăciun,
Moș Crăciun de vară
Și de primăvară. »
Acum *eu* rîdeam,
Rîdeam și săltam
Mai rău ca Petruț.
— « Sări ca un căluț,
Și te ții de șale.
La vîrsta matală,

Crezi că e frumos? »
Mă privea furios.
Atunci, Tudorel,
Așa cum e el
De mic, de bondoc,
Hop și el în joc:
— « Vleau la Mos Căciun!
Vleau la Mos Căciun! »
— « Vezi ce mi-ai făcut,
Dac-ai început?
Petruț, Petrișor!... »

El, zîmbind ușor:
— « Spune-ne cum e,
Spune cum nu e,
Întîiul de Mai,
Pe-o gură de rai,
De ce, dacă-i bun
Nu e Moș Crăciun,
Moș Crăciun de vară.
Și de primăvară? »
Întîi Mai, copii,
Are ochii vii,
Brațele vînjoase,
Plete mătăsoase,
Firele de iarbă
Împletite-n barbă,
Straiele subțiri,
Ca de trandafiri,
Și cîntă din nai
Frumosu-Ntîi Mai.

Cît lumea-i de mare,
El seamăn nu are.
La nașterea sa
S-a ivit o stea,
Munca și-Nfrățirea
I-au ursit menirea,
Voinici s-au luptat
Și i-au apărat
Leagănul curat.
Leagănul curat...

1948

CHEMARE

Voi lansa strigătul adînc, pătimaş
al femeiei ce creşte copii,
şi vrea să-i vadă crescînd.
Voi striga cu glasul femelii
ce-şi apără puii,
şi cu glasul omului care creşte oameni.
Voi vorbi cu vorbele mamei,
ce se scoală în zori,
şi aprinde focul,
şi pune apa să fiarbă.
Cu vorbele mamei
care-n fiiece zi
îşi încălţă copiii,
care le pipăie fruntea fierbinte,
care le caută ochii,
care-i muşcă de bucele durdulii,
ca o tigroaică, în joacă.
Şi cu vorbele mamei,
ce-şi vorbeşte noaptea,
cînd ceilalţi dorm,
şi priveşte-nainte, în întuneric,
peste pîlcuri de umbră,
peste potecile lungi, neguroase-ale vremii,
şi-i caută.
Mersul şi gîndul le caută,
pe drumuri pierdute în ceaţă.

Da, voi striga cu strigătul adînc, pătimaș
al femeii care-și apără puii,
și cu strigătul limpede-al omului
ce urmărește atent, înfiorat,
cum în ochii copilului său, crește o flacăra,
flacăra spiritului.

Voi lansa un strigăt de luptă
și de asalt
împotriva cetății de fier,
împotriva întunecatei cetăți,
cu ziduri adînci și înalte,
făurite din case de bani,
și case de bani,
în lung și în lat așezate,
bine legate, cimentate bine,
îmbucate-ntre ele,
cum sînt într-un zid, cărămizile, pietrele.
Împotriva cetății locuite de ei,
omuleți fioroși și ridicoli,
sterpi și pleșuvi,
roși pînă-n măduva oaselor,
de molima aurului.
Împotriva liotii banului,
ce mișună, suduie, scheaună,
se-ascunde, se-aruncă, se cațără,
țipă și țiuie-n spaimă,
se-agață de pîrghii și-n panică
dă drumul mașinilor morții.

Și tot ce urmează e simplu și clar,
știut pe de rost...
...O dimineață-nsorită...

...O stradă... castanii... o școală...
...Un cîrd de copii și un nor...
Un nor ce vine deasupra.
Și grindina, grindina norului.
Vuietul surd și explozia.
...Și iarăși o stradă-nSORITĂ...
...Molozul... castanii... o hartă
rămasă în scorbura zidului,
strîmb agățată.

Și tot ce urmează e simplu și clar.
Vă strig să luptăm,
împotriva cetății-ASASINE,
împotriva cetății MONSTRUOASE!
Nu-mi spuneți: «aceasta-i politică!»
...«Războaiele-au fost de cînd lumea»...
...«Cei mari nu ne-ntreabă pe noi...»
Politică?
Poate!
Dacă inima pruncului nostru va bate,
va bate și crește,
sub cămășuța lui de flanelă-nflorată,
sau
dacă inima pruncului nostru va bate,
tot mai încet, tot mai încet,
sub cămășuța lui de flanelă arsă de gloanțe,
aceasta-i politică?
Poate!

Vă chem să luptăm.
Vă chem s-alipiți glasul de-al meu.

Vă chem să măriți puterea de-asalt a forțelor păcii,
Vă chem să strigați.
Și strigătul nostru adânc, unit, pătimaș,
să fie car de asalt.
Să fie dur.
Să despice, să taie,
cum despică și taie un diamant,
și să unească.
Să trecem strigătul nostru
prin inima oamenilor
cum trece sudorul cu flacăra lui
prin metalul ce vrea să-l unească.

1948

DIN MARAMUREȘ...

Mi s-a-ntîmplat ceva ciudat,
Ceva ciudat și minunat,
A cărui urmă nu s-a șters
Deși a fost doar clipă-n mers.

Am să vă spun cum spui un vis
În care porți s-ar fi deschis.

În Maramureș, într-un sat,
Pe drum de colb, pe drum umblat,
S-au strîns lîng-un ocol pustiu,
Copiii despre care scriu.

Pășeam spre ei și nu-i vedeam,
Amurgul printre plopi ghiceam,

Dar a zbucnit deodată-n cor
Cîntecul scump, răzvrătitor:

« Sculați, popor de oropsiți »...

Și cât de straniu a sunat
De gura pruncilor cântat.

Prunci de țărani în zdrențe hîde
Cîntau ceva ce-n sat se-aude,
Ceva neînțeles și mare
Ca vîntul care chip nu are,
Dar suflă, suflă și te cheamă...

Și se făcea că porți de-aramă,
Bătrîne, gem și se despică,
Și se făcea că se ridică
Bătrîna ceață dintre vremuri.

Așa cum din adîncuri tremuri
Cînd țipătul dinții zburnește,
Cînd nou născutu-ți potolește
Năpraznic, setea grea de viață,
Așa mi-era cînd, smuls din ceață,
Aprinsul cîntec s-a-nălțat.

Și parcă-l auzeam cîntat,
În chipu-n care-l vor cînta
Acei ce azi presimt de-abia
Răscolitoru-i înțeleș.

MATERNITATE

În brațele mele am legănat
Pământul cu cerul și norii,
Pământul cu țipătul nemîngiat,
Și calea lactee și zorii.

Copiii pământului i-am legănat,
Întorși de la munci și osînde,
Și duhul răscoalelor l-am alăptat,
În brațele-mi aspre și blinde.

O forje răsună-n inima lumii,
Se zbuciumă fierul în clește,
Dar nou și curat, ca din horbota spumii,
Un neam mai frumos se ivește.

Prin cetina rece, sub steaua polară,
Și pînă-n aprinse nisipuri,
O liberă lume începe s-apară,
Apar neînfrînte chipuri.

Din mine, din coapsele-mi largi au purces,
Dezrobitori, prometeii,
Iar ochii mei văd cum văpăile cresc
Din leagănul sfînt al scînteii.

PATRONUL

Din jilț adânc, din jilț pufos
S-a ridicat un domn verzui.
Avea un frac de mort luxos
Și ochii stinși și preasătui.

— « Mi-ați spus din fabrică să plec.
Mi-ați zis: tilhar. Călău, mi-ați zis.
Și arme n-am decît un cec.
Poate cu cecul v-am ucis?

Eu, nemilos? Eu, un gingaș!
Cînd văd un prunc rahitic, fug.
Port oare chip de ucigaș,
De om care jupoi și sug?

Nici în greviști, pe vremuri grele,
N-am tras. Dar oare-aș fi putut?
Răcani în zdrențe și-n obiele
Făceau ce trebuia făcut.

(Foc. Morți. Rezistă. Nu se lasă.
O, de-aș putea să mă calmez!)
Făceam lumina mică-n casă
Și îmi puneam un vals vienez.

Dar iar mă turbura ministrul:
Ce facem? — „Reprimăm“, gemeam.
Plingea în mine valsul, tristul,
Și reprimam, și reprimam...

N-a fost ușor, o viață-ntreagă
În slujba ordinei să fiu.
Dar cu conștiința nu-i de șagă.
De ce m-ați alungat, nu știu.»

El tace. Îl privesc cu ură.
Ochiu-i sticlește stins, pustiu.
Fracul, perfect ca tăietură,
Cuprins de-un tremur, pare viu:

«Nu-s mort, s-o știi. Par mort, dar nu-s.
Nici singur nu-s. Mulți domni în frac
Mai au câte ceva de spus
Deși se-afundă-n jilț și tac.

Am fost blajin, am fost prea bun.
Azi sînt în stare de orice »...
Vorbise mult. Acum tăcea.
Un leș verzui părea că e.

— « Gingașe domn, îți mulțumesc,
Îți mulțumesc c-ai apărut.
Furat de muncă, uit, greșesc
Și cred c-ai putrezit de mult.

Azi știu că duhul tău nu doarme,
Că porți pistolul sub gheroc,
Dar fii pe pace, avem arme
Și ac de fiece cojoc. »

DĂRÎMĂM

Ce mai bilci dărîmăm ! Ce mai tîrg forfotea !
Țipete, fluiere, scrînciob, dughene.
Ce mărfuri ciudate zăceau pe tejghea,
Și-n umbra dughenii, ce monștri alene.

Samsari și geambași, sulimane, foiță,
Vătafi cu biciuști și copii ca moșnegii.
În caier, de-a valma sub crunta arșiță,
Bocciii, piticii, sforarii și regii.

Directori de circ, buhăiți și zbanghii,
Jupîni de tarabă, mieroși și hapsîni,
Vesteau chilipirul, chemau mușterii,
Și gușile, salbă, jucau peste sîni.

Vindeau cu toptanu-adevăruri și legi
Și vorbe cari sfîrîie-n untul gogoșii,
Balsam pentru suflet, pomezi pentru negi,
Aceleași cu care s-au uns și strămoșii.

Suduiiau, se tocneau, cumpărau chilipir.
Vieți omenești le aveai cu-o para,
Veneau doar ei singuri, desculții, în șir,
Să-și târguie vлага, pe-un ban, la tejghea.

Mereu alte mutre, alți hoți ghidușari,
Dregători pehlivani și maimuțe dresate.
În praf, sub povară, mereu opincari
Și hamali vlăguiti, rupți în coate.

.....

Așa revăd lumea în care-am crescut:
Boită, sălbatică, strîmbă, pestriță.
Așa era omul: ciopîrțit și vîndut
La tîrg, ca un boț de alviță.

Adînc, tîrnăcopul! Înfigă-se bine
În tot putregaiul dughenii.
Și monștrii cari latră în umbră, pe vine,
Să-i mistuie focul gheenii!

LA MASA VERDE

La masa verde, față-n față,
Cer unii moarte, alții viață.

Într-un cătun o mamă-și laie
Copilul gol peste-o copaie.

Celor cu moartea, ea le spune:
« Ochii lui dulci ca două prune ! »

Războinicilor ea le zice:
« Umerii lui, două arșice,

Trupul lui crud, un trup de miel.
Ce vreți să-mi faceți voi din el? »

În glasul vieții, glasul ei:
Noroadе, prunci, bărbați, femei.

Și glasul vieții, glasul spune:
« Zilele, nopțile sînt bune,

Somnul, trezia, vindecarea,
Locul de muncă, drumul, marea... »

Deasupra focului domol,
Jupînii corbi dau rotocol.

Ei spun: « Să nu mai fie vetre.
Să fie zgură, hoit și pietre. »

Ei spun: « Suflarea să le-nghețe ».
Ei spun: « Ne trebuie oște.

Oște mari, de cuscri, veri
De corbi zarafi, de corbi bancheri.

Stăpîn să fie numai corb
În cîmp de scrum, în cîmpul orb,

Și la ospăț s-avem făclii,
Grămezi de aur, mii și mii. »

Ei croncănesc. Aude norul,
Află poteca și izvorul.

De vestea marilor primejdii,
De asprul clocot al nădejzii

Se umplu ochi, urechi și gură,
Cum intră ploaia-n arătură.

Pătrunde-n oameni adevărul
Și strigă, înfricoșătorul:

« Nu sintem carne de ospete.
Să afe corbii și să-nvețe.

Oți fi voi lacomi, neam de corbi,
Dar n-ați găsit nici surzi, nici orbi.

Nu creștem pruncii pentru voi,
Nici fabricile dragi și noi.

Oți fi voi neam nesăturat,
Dar n-avem soți, nici fii de dat.

Nu sperietori, nu ghimpi, nu sîrme,
Pot să v-alunge, să vă curme,

Știm noi prea bine ce vă doare,
Haite de negre zburătoare.

Cu nărăviții la măcel
Știm să vorbim în chip și fel.

Dar știm noi mai ales un leac,
Cu care să vă dăm de hac.

Un val, o horă, un virtej,
Să vă stea poftele-n gîtlej.

Horă de brațe muncitoare
Legată strîns peste hotare.

Un joc noi știm și-o strigătură,
Ce trece foc din gură-n gură.

Nu sîntem carne de ospete!
Să știe corbii și să-nvețe! »

ANCORA SUS!

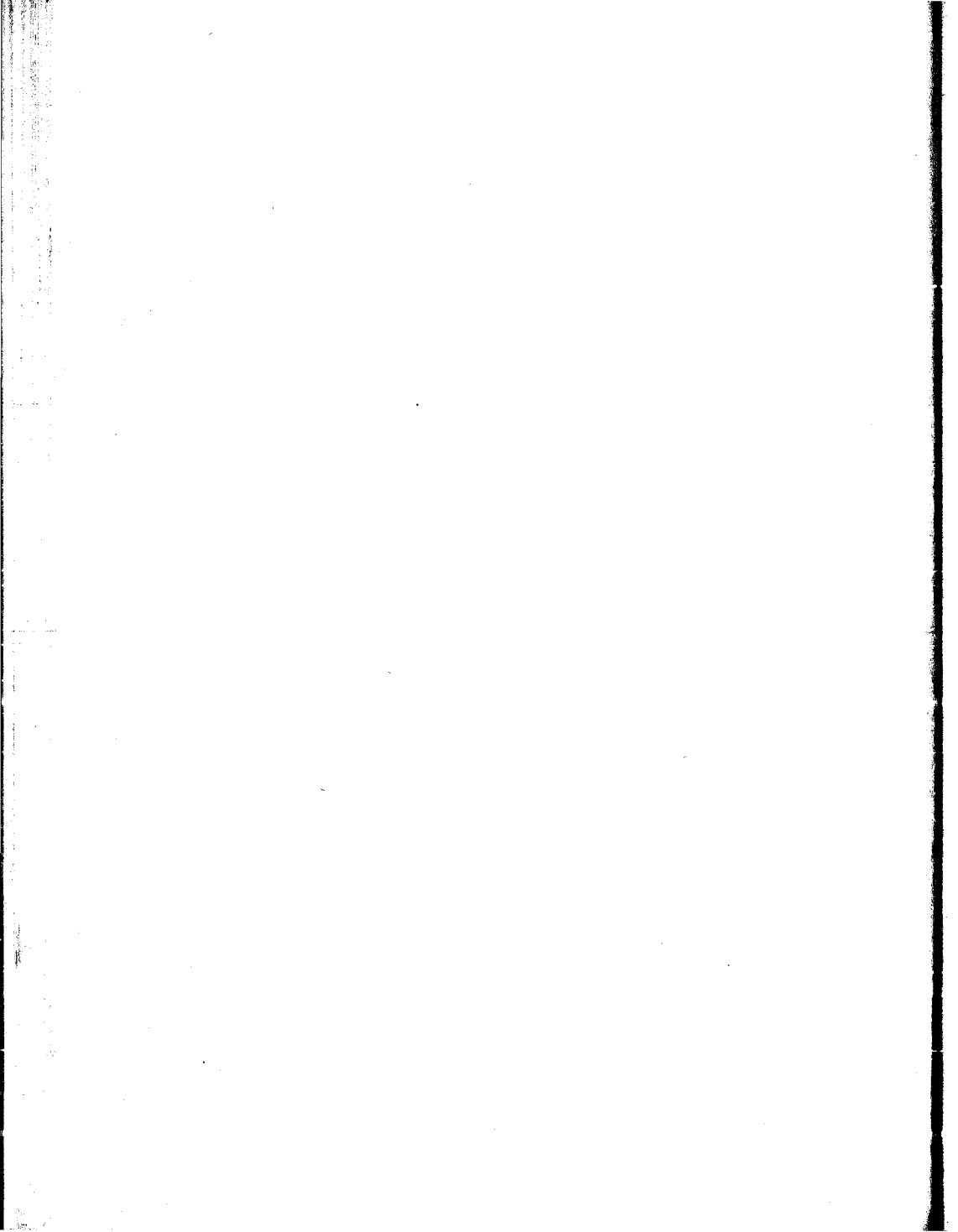
Ancora sus, tovarăși! Pornim
Pe drumuri mult căutate.
Stăpîni pe unelte, pe soartă stăpîni!
Inima bate și bate...

Vom crește bogați și puternici și buni,
Cum crește în basm făt-frumosul.
Din an facem zi, din zi facem ceas,
Și strîngem și clipei prisosul.

Ancora sus! Echipaju-i stăpîn
Pe cîrmă, busolă, motoare.
Luați seama. Capcanele-s multe în drum.
Spre larg, muncitori, muncitoare.

VERSURI ALESE

1953

OCTOMBRIE

Octombrie, tovarăși...
Ciudați mai sînt poeții:
Ei spun că-i primăvară
Cînd sus pe cer, nămeții
De plumb, se-adună iarăși,
Vîrtejuri, frig și brumă...
Dar, nu greșește visul,
Și nu greșesc poeții.

Octobre-al Revoluției...
De-ar trece mii de nouri,
Cu fulgerele-n creștet,
Mii de furtuni de-ar rupe
Și-ar răsuci pămîntul,
Tot nu greșesc poeții:
Octombrie ni-e floarea,
Și primăvara vieții.

PRIMĂVARA-N CRÎNG

Cu frunze negre, cu flori de soc,
Mă ține primăvara-n loc,
În crîngul mic pe care-l știi
Cu dragostile fumurii.

De iarbă crudă și de lut
Mi s-a făcut dor neștiut,
Obrazul la pămînt l-am pus
Să-mi amintesc de-un dor apus.

Dar altcum inima-i zvicnea,
Pămîntului, sub fața mea,
Îndepărtate țări și ape
Veneau din toate, mai aproape.

Am pus urechea la pămînt,
Să prind o pulbere de cînt,
Dar firul mic, ca de vioară
Un cîntec larg mi-l împresoară,

De sub culcate ierburi, iată,
Dă zvon țărîna zbuciumată,
Tovarăși mulți, în marșuri grele,
Din țări cu scrișnet de zăbrele.

Mineri cu lămpi, țărani cu furci...
Tovarăș drag, te-aud cum urci,
Cu pașii grei, pe drum abrupt
Spre-aceleași zări, spre care lupt.

Te-aud Raymonde Dien din Tours,
Pe drum de fier, sub cerul sur,
Culcată jos, pe lemnul rece:
Nu, trenul morții nu va trece...

Culcata-ți inimă, pe șine,
Adînc și tare bate-n mine.
Ce-nseamnă pentru noi distanța?
În crîngul meu, zvîcnește Franța.

De peste cîte țări și ape,
Același zvon îmi vine-aproape:
Urcînd aceeași cale-abruptă,
Tovarăși scumpi, de vis și luptă.

Deasupra capetelor noastre,
Aceleși pom, aceleași astre,
Și sus, în unduirea crăcii,
Aceleși dulce fruct al păcii.

Cu fața-n iarbă, la pământ,
Mă ține crîngul fremătînd,
Nu crîngul mic, pe care-l știi
Unde-așteptam demult să-mi vii,

Ci crîngul tot unde ne-ncape
Și dor și pasăre și ape,
Nu primăvara ta și-a mea,
Mai firavă ca lacrima,

Ci cîntul larg ce ne-nfășoară
Plăpînda strună de vioară,
Ci hora soarelui și-a lunii
Cu toată primăvara lumii.

ÎN MUNȚII GEORGIEI

*Lui Zauri Devadse, elev în clasa
5-a elementară, din satul Ateni,
Gruzia.*

Acum doi ani scriam un cîntec
Despre copiii din Săcel
Un sat de sus, din Maramureș,
Un sat golaș, cu prunci la fel.

Cîntau întîia dată-atuncea
Copiii celor din Săcel —
Un cîntec scump venit o dată
Cu muncitorii, la tunel.

Și dacă « Internaționala »
De-abia-nțeleasă fu de prunci,
Slăvită fie totuși veșnic,
Sămînța ce-ncolțea atunci.

După doi ani mă aflu iarăși
Printre copii, în sat de munte.
De la Săcel la munții Georgiei
Se-așterne nevăzut o punte.

Ne pare basm. Și totuși nu e.
Sîntem aici și jos e Gori.
Deasupra crestele pleșuve,
În vale, dulcile podgorii.

Stăm sub un dud. Copiii-s oacheși.
Ochi mari lucesc, de catifele,
Sub tichiuțele gruzine
Și pe sub vițele rebele.

Întreabă ochii: « Ce se-ntîmplă
La voi? Și cum sînt pionierii?
Și ei fac focuri mari în taberi
Și-și cîntă cîntecele serii? »

Și ei strîng spicele din miriști?
Bat mingea bine? Fac serbări?
Scriu ei scrisori către copiii
Prietenii lor, din alte țări? »

Răspund. Zîmbim. Mi-e dulce umbra
Și-aguda-i dulce-n cerul gurii.
Aproape-mi sînt de tot copiii,
Dar cel mai drag îmi e Zaurii.

E-n el sfilă și lumină,
Rîs, joacă și îngîndurare.
Copilăria-n el e-ntreagă,
Cu zborul ei fără hotare.

« Ce vrei să fii cînd vei fi mare? »
L-am întrebat cum se întreabă.
Nu mi-a răspuns. Tăcut, în sine
S-a cufundat și fără grabă

În străveziile adîncuri
A coborît s-aleagă visul,
Mărgeanul lui de preț, mesagiul,
Adînc sădit, adînc înscrisul.

Apoi a rîs ca toți copiii
Sub tichiuțele gruzine.
Dar eu știam: încet, din taină,
Urca răspunsul către mine.

Încet a spus: « Cînd mă fac mare,
Mă fac erou, erou al muncii ».
...Sîntem aici. În vale-i Gori
Și sus dogoarea albă-a stîncii.

Sîntem aici și totuși gîndul
O ia pe nevăzută punte,
Către Săcelul de pe Iza,
La țărănușii mei din munte.

La țărănușii cari, din aer
Prindeau un fir de melodie.
Ea curge-aici, în munții Gruziei,
Puternic trup de apă vie.

Auzi-o, « Internaționala »,
Ce limpede răsună-n ei.
Ea le e cîntecul de leagăn
Și focu-aprins din stei în stei.

Pe aripa aceasta mare
Mă duce gîndul către casă:
La fel vor fi și pruncii noștri
Și viața lor va fi frumoasă.

De-aici de pe înalta punte,
Ce leagă drumurile toate,
Văd și mai bine, simt mai tare
Pămîntul drag ce-n chin se zbate.

Aici, în liniștea amiezii,
Vuiesc sirene din Coreea.
Strivit copilul mai respiră
Și îl mai leagăna femeia.

De-aici de pe înalta punte
Mi-arunc blestemul spre Apus,
Spre monștrii care vor copilul
Să fie-așa, strivit și dus,

Aici, sub dudul care-și cerne
Lumina lui, și-a ta, Zaurii,
Mai tare crește-n mine focul,
Precum al dragostii, și-al urii.

De-aici din vatra caldă-a lumii
Mi-azvîrl chemarea-n patru zări:
Să nu-ncetăm o clipă lupta,
Pînă nu-i pace peste țări.

Chem răsăritul și apusul,
Nordul îl chem și chem și sudul,
Pentru ca-n pace să rodească
Vița și grîul, mărul, dudul.

Pentru ca-n pace să se-nalțe
Ana, Zaurii, John și Petre,
Și să se-ntindă curcubeul
Peste copii și peste vetre.

Iulie 1950

SLAVĂ EROILOR DOFTANEI

Aduceți copiii aici, ca să știe,
Să știe ce-i ura și sfînta mînie.

Aduceți copiii, aici, fără teamă,
Iubirea și ura, fierbinte, se cheamă.

Aduceți copiii aici, lîngă pietre,
Să simtă dogoarea nestinselor vetre,

Să simtă ce-nseamnă credință de clasă,
Lumină ce trece prin negura deasă.

Și-n neagra teroare și-n greul restriștii
Să știe ce-au fost, pentru noi, comuniștii.

Să trecem prin poarta pe unde i-au dus
Cu lanțuri la glezne, cu frunțile sus.

Să facem popasul pe care-l făceau,
Călăii aicea, zîmbind îi primeau :

« Putem fi prieteni. Fii om de-nțeleș.
Dă-i naibii pe ăia, că vii nu mai ies.

Ne-aduci cîte-o știre și ținem noi seamă.
Păcat să te cureți. Păcat. Ai o mamă. »

Ce blînd e călăul. Fumează, zîmbește.
Iar omul, în lanțuri, tăcut îl privește.

Privirea aceea... Călăul fumează,
Treptat, prin surîsu-i trec dîre de groază.

El sare-n picioare. Sub tălpi sfarmă mucul.
E timp să vorbească, din plin, cauciucul.

Și vina cu sîrme și ranga de fier.
Mai tare ard ochii, sub vînatul cer.

Să trecem prin lungile, lungi coridoare.
E rece. E umed. « A fost cândva soare?

Și-o mie de drumuri, și-o mie de stele,
Și toate grădinile dragostei mele? »

Celula-i o hrubă. Pe pat, rogojina,
Cenușe, se cerne, prin gratii lumina.

Ți-e dor și ți-e foame. Ți-e frig și ți-e sete.
Deodată, deodată bătăi în perete.

« Salut, îți spun frații, curaj, bărbăție!
Noi știm cum te doare. Noi știm cum ți-e ție. »

Amară-i și veghea și somnul pe scînduri
Dar noul venit își ia locul în rînduri.

« Știm, totu-i o rană și totul te doare
Dar tu fii puternic și slobod în fiare. »

Din noaptea adîncă, din temnița umedă,
Gîndul spre ce înălțimi nu se-ncumetă?

Ce-nalt e catargul! Ce clar vezi în zare
O lume cu țărături strălucitoare!

Slăvit comunismul. Slăvită frăția!
Slăviți cei ce vieții îi dau măreția!

Doftana, încinsă cu lanțuri și fiare,
Stă dîrză, de veghe, în lupta cea mare.

*

Și paznicii bat și mălaiu-i ca fierea.
« Zdrobiți colectivul. În el li-e puterea.

Nimic să nu-mpartă. Nici pîinea, nici gîndul.
Zdrobiți colectivul. Rupeți-le rîndul. »

Așa latră cîinii. Știu cîinii ce-i doare,
De ce chinuita Doftană e tare.

Știu ei... și tot nu știu. Ce vor să despartă
— Bieți ucigași! Biată poftă deșartă! —

O mină de oameni vor ei să desfacă?
Ori pumnul imens ce deasupra se-apeleacă?

Cîteva trupuri slăbite, să frîngă?
Ori frontul de fier, nepătruns, să-l străpungă?

În chin poți răpune un om. Și-au răpus.
Cad zece. O sută țin steagul mai sus.

*

Există o pînză subțire, subțire,
Țesută din doruri și-o mie de fire.

Și-o mie de lacrimi și-o mie de vise.
Ca ceața, ea trece prin porțile-nchise.

Dușmani n-o pot prinde și glonț n-o sfișie,
Jandarmul n-o vede. Poporul o știe.

Și faldul ei cald la fel înfășoară
Pe cei ce-s în temniți, pe cei ce-s afară.

*

Cu dinții mai strînși, cu fața mai suptă
Doftana rezistă, mai crîncenă-n luptă.

Învăță Doftana. Luptînd se călește,
Noi arme, Partidul în foc făurește.

Noapte și fum. Un opaiț de gaz.
Tu scrii pînă-n ziuă. Visezi și ești treaz.

Mică, subțire, cît o pleopă,
Cîte nu pot pe-o foiță să-ncapă?

Istoria luptei și-a mării victorii,
Lenin, Comuna. Lumina și zorii.

*

De-ar fi un ochian fermecat să privești,
Peste mări, peste țări, prin închise ferești.

Ai vedea : în magherniți, la mese umile,
Sub becuri sărace, în fum de feștile,

Ai vedea cum, în clipa cînd tu te apleci,
Deasupra foiței, sub gratiile reci,

Depart, la Shanghai, Paris ori Madrid,
Mii de mîini, o singură carte deschid.

Mii de frunți scăldate-n lumină se-apieacă
Pe-o filă. Și-n noapte, mereu o să treacă

Prin fața privirilor voastre vrăjite,
Sub lampa cu biete lumini prăfuite,

Torentul de foc, neînvinș de nimic —
Istoria marelui marș bolșevic.

*

Și valea răsună: « Nu bate! Nu bate! »
E numai ecoul, prin vremi, ce răzbate!

Și trecem prin reci și pustii coridoare.
Aici, comuniștii, la gratii-n picioare

Strigau. Pe-aici era dus cel lovit,
Și lanțul, pe-aici, pe ciment a scrișnit.

În ceasuri de cumpănă mare și grea
Îndemnul la luptă pe-aici se-auzea.

Și glasul norodului mult asuprit
În jurul Doftanei s-a strîns și-a vorbit:

« Luați seama, călăilor, vremea-i aproape,
Cînd nimeni, nimica n-o să vă scape.

Pentru fiecă fir de păr ce-l clintîți,
O să răspundeți. O să plătiți.

Pentru sufletul nostru greu chinuit.
Pentru cîte-am trăit și nu am trăit.

Pentru ochii plînși. Pentru ochii uscați.
Pentru morții de azi. Pentru morții uitați.

Pentru rana de-acum și rana de ieri.
Pentru țipătul smuls și pentru tăceri.

Pentru țara scoasă-n tîrg la mezat.
Pentru trupul batjocorit și legat.

Pentru tot ce ucideți, trădați și striviți,
V-o spun muncitorii, o să plătiți. »

*

Doftana se-arată ca o cetate
Acelui ce drumul suiș îl străbate.

Șoseaua de mult a lăsat-o de vale
Și sondele Prahovei, zările sale.

Călătorul intră pe poartă. Privește.
Piatră. O lume de piatră-l primește.

Și timpul de mult a-mpietrit și a stat.
Acul cadranului stă nemișcat.

Patru fără zece minute era,
Patru de noapte. Doftana dormea.

A fost un cutremur atunci și-un prăpăd.
Ochii minții cheamă trecutul și văd.

Văd cum se surpă putredul zid.
Văd cum ochii striviți, în chinuri se-nchid,

Ochii prin care-o lumină trecea.
Văd: Pintilie, sub pietre, murea.

Văd cum expertul spunea măsurat:
— « Da, domnii mei, era de-așteptat.

Zidurile-astea de-abia se țineau.
Deținuții voștri știau ce știau.

De-aş fi un neghiob, ori de n-am fi amici,
Aş spune: e vorba de-o crimă aici.

Dar un gentleman — nu spune totul pe nume.
Crimă? Nu. Forţă majoră-i vom spune.

Şi-apoi Doftana asta prea-i deocheată...
Propun închisoarea să fie mutată.

Pietre, ruine, moloz, tot ce-a rămas.
Nu zîmbiţi, domnii mei. Şi pietrele-au glas.»

*

Ştiau ciinii ceva. Şi tot nu puteau şti.
Cît sînge din pietre poate ţişni,

Cum poate un zid năruit să vorbească
Să cheme, să strige, să răscolească:

« Să nu uiţi, să nu ierţi nimic din ce-a fost.
Să nu uiţi: duşmanul e crud, nu e prost.

El rîvnește ce-a fost să fie la loc.
Țara și lumea ar trece-o prin foc.

Fără milă, prin foc: pruncii, bătrîinii, femeia,
Fără milă, cum n-a avut milă-n Coreea.

Să nu uiți, se-nalță din ziduri porunca.
Apără pacea, viața și munca.

Apără ceea ce ei apărau,
Ceea ce-n chin și durere iubeau,

Cu prețul întregii lor vieți, întregii. »

*

Să mergem la malul cel blind a Telegii.

Prundul sclipește sub zări cenușii,
Prin aer trec nouri subțiri, străvezii.

Și mormintele lor stau frumos înșirate,
În front — rămășițele marei armate

A celor pierduți, a celor uciși.
Puțini sînt aici, pe pietre înscriși.

Multă cenușe-a fost dusă de vînturi.
Mulți dorm, risipiți adînc, în pămînturi.

*

Iată Doftana. Pe-aici, pe unde-am trecut
A fost postul de luptă unde ei au căzut.

A fost locul de boală și foame și chin.
A fost paharul pînă-n vîrf cu venin.

A fost școala înaltă unde-au crescut
Oțelitele cadre, puternicul scut.

*

S-aducem copii aici, lîngă pietre,
Să simtă dogoarea nestinselor vetre.

Cu fruntea lipită, lipită de zid,
Să simtă copilul ce-nseamnă Partid.

Ce-nseamnă iubire, ce-nseamnă eroi.
Ce-nseamnă calvarul cel vechi pentru noi.

Ce-nseamnă atunci cînd credință jurăm,
Ce-nseamnă stindardul sub care luptăm.

MAI

Niciodată parcă n-am simțit mai tare
Revărsarea vieții, florile de mai,
Aurul din pajiști, vîntul din frunzare,
Tot triumfătorul, fericit alai.

Niciodată parcă nu ne-a fost mai sfîntă,
Inimii mai sfîntă, viața noastră nouă.
Ca-n aceste zile ce se înveșmîntă
În brocat de soare și hurmuz de rouă.

Niciodată parcă, inimilor noastre
N-ați fost mai aproape, frați din depărtări,
Voi, ce peste flăcări, pustiiri, dezastre,
Înălțați stindardul mării liberări.

Niciodată parcă bolta sedefie
N-a vuit asemeni mării dintr-un ghioc,
Parcă niciodată valul de minie
Nu ne-a strîns ca astăzi într-un singur bloc.

Teme-se urîta pasăre de pradă
De această forță vie, de granit.
Într-o mină pruncul, în cealaltă spada
Stă Liberatorul, treaz, de neclintit.

1951

ÎNTR-UN ORAȘ DIN CALIFORNIA

Un orașel din California.
O clasă. Clasa-ntii primară.
Zburlite ciufuri, nasuri cîrne,
Răspunderi grave-ntia oară.

7 × 7, griji, probleme,
Prietenii, conflicte, drame,
Și nasturi rupuți, jucați în bile,
Prea grijuliu cusuți de mame.

Un univers în miniatură,
O lume... clasa-ntii primară,
Cu omuleți mustind de viață
Și soare mult de primăvară.

— « Atenție! Un joc atomic!
Culcați! În bănci! Culcați! Jos capul! »
Nimic nu mișcă. Numai geamul
Se zbate-ncet lovind dulapul.

— « Alice ! Ce faci ? Jos capu-n bancă !
Într-o secundă l-ai pierdut.
Și ochii-acoperiți-i bine
Bombardamentul a-nceput ! »

Cincizeci de trupuri îndoite
Cu umeri strînși, micuți, chirciți.
O mână învelește gîtul,
De alta ochii-s înveliți.

Cincizeci de inimi mici, în cușcă,
În cușca pieptului izbesc
Și vîna gîtului se zbate
Sub palme mici cari nădușesc.

Sub ochii-nchiși un cer ca smoala
Și fulgere care-l sfișie.
Explozii. Brațe sfirtecate.
Morți, morți. Și nimeni nu învie.

Așa văd lumea omuleții,
Culcați cu capul sub pupitre,
Copii ai mîndrei Californii,
Cu soare mult și meri și chitre.

Cincizeci de trupuri mici, chircite,
În care groaza-și face locul.
O clasă, clasa-ntîi primară
În care-așa arată jocul.

Nimic nu mișcă. Doar o rază
Își joacă pulbera în soare.
Și-apoi: « Sus capul! Jocu-i gata! »
Începe ora următoare.

Și-apoi iar larmă, trîntă, joacă,
Dar parcă-i altfel ca-nainte.
Sînt unii care rîd prea tare
Și alții care-s prea cuminți.

Alicé își face și-și desface
Mereu, cosița ei frumoasă
Și pleacă singură pe poartă
Cînd sună și se duc acasă.

Șoptește Lerry, un prieten,
Lerry cel mare și voinic:
-- « Na chewing-gum-ul meu, să-ți treacă. »
-- « Nu vreau. Nu-mi trebuie nimic. »

Și pleacă singură și merge
Pe lângă ziduri, gânditoare.
E prea mult zgomot, prea mult zgomot
Și poarta a scrișnit prea tare.

De la portiță pînă-n casă
Doi pași. Și mama e la ușe:
Își șterge mâinile cu șorțul.
E vie? Nu e o păpușe?

Alice se-aruncă înainte
În șorțul mamei se cufundă.
Gîndește mama: « Ce codițe!
Și ea care a vrut s-o tundă! »

O mîngîie pe cap. E bine.
Fata și mama-s împreună.
Apoi fetița o privește
Și totu-i spaimă și furtună.

— « Mămico, unde, spune, unde
Există-o țară, fără cer,
Să nu mai fie exerciții.
Mi-e frig, măicuță, parcă-i ger. »

— « Există undeva, există
Și pentru tine-o s-o gășesc
Ci taci acum și hai aproape,
Aproape să mi te-ncălzesc. »

Le văd așa, cum stau lipite.
Și tremurînd sub negre zodii.
Copii ai mîndrei Californii,
Cu meri de aur și cu rodii.

Nu ceru-1 rău, Alice, nu cerul,
Nici avionul, nici atomul,
Și nici pămîntul nostru mare
Pe care se înalță omul.

Deschide ochii mari, copilă,
Și-nvață să privești în jur,
Să-i știi pe cei ce cheamă moartea
Sub cerul împietrit și sur.

Învață din cumplita groază
Ce ți-a-nsemnat copilăria,
Vrăjmașii să-i cunoști sub masca
Sub care zace barbaria.

O, porumbița mea gingașe,
Cu-albastre, împletite funde,
De-ai ști tu unde-ți sînt dușmanii
Și dragostea cea mare, unde !

ULTIMUL DANS

Un profesor american,
Cu geantă și stilou
A scris un op în care-a pus
Problema-ntr-un chip nou :

« Nu poți să fii, ne-nvață el,
Mai mort decît un mort,
De piei de ciumă ori cartuș
E cam același sport.

Ce diferență poate fi?
Cadavrele-s cadavre.
Te-ai dus pe copcă și atît.
Iar restul sînt palavre. »

Citeam, cu ochii mei, ce-a scris,
Hiena cea savantă,
Un profesor american
Cu diplomă în geantă.

Citeam și cum citeam ce-a scris,
Mi s-a părut deodată
Că-s într-o sală și revăd
O scenă neuitată.

Jurnal sonor. Un film cu vești
Din marea, nouă Chină.
Școli, fabrici, tineret, copii,
În marș către lumină.

Și-n mijlocul acestei vieți
Și-acestui liber cînt,
Precum un strigăt: « Să nu uiți ! »
Se iscă un mormînt.

Văd lespezi și deasupra lor
Statui, statui pe brînci
Și oameni mulți strînși împrejur,
Flăcăi, bătrîni și ținci.

Dar ce fac ei? De ce izbesc
Cu ce le cade-n mîină
Drept în statui? De ce rîd crunt
C-un rîs ce se răzbună?

Se spune-n film: Sub lespezi zac
Eroi asasinați
De iude ce-ndrăgeau arginți
Și îi vindeau pe frați.

De mult tîlharii fură prinși
Și și-au primit răsplata.
Poporul însă n-a gîndit
Că plata-i încheiată.

« Să nu muriți de tot, le-a spus,
Să nu scăpați prin moarte,
Stane să fiți și să aveți
De veșnicie parte.

De veșnicia unei uri
Uscată ca o sete,
Ce n-o vrem stinsă. Vrem așa,
Să ardă pe-ndelete.

Să ne-amintească ce ați fost,
Ce-ați făptuit pe lume.
Mîrșavul chip să nu-l uităm
Și nici mîrșavul nume.

Să stați aici, pe-acest mormînt
Cu hoitul prins de lespezi,
Ca un blestem încremenit
Pe care nu-l mai lepezi.

De crima voastră să vorbiți
Cu guri căscate-n piatră.
Nici vii nici morți și mai hidoși
Ca Cerberul cînd latră. »

*

Acest mormînt îl revedeam
Ca pe un vast ecran
Pe cînd citeam ce-a zămislit
Savantu-american :

« Nu poți să fii, ne-nvață el,
Mai mort decît un mort,
De piei de ciură ori cartuș
E cam același sport. »

Ca pe un vast ecran vedeam
Întregul furnicar
De viermi umani, grași, albi, sătui ;
Al vechii lumi bazar.

Vedeam foind întregul nod
Încolăcit de groază,
Miniștri, senatori, magnați,
Mari asasini cu vază.

Vedeam cum joacă îngroziți,
Pe cea din urmă carte
Și cum se-azvîrlă-n dans mînați
De-un jaz barbar, de moarte.

Vedeam cum strîng înnebuniți
La piept, bătrînii fanți,
O hîrcă putredă, și-n joc
Cum o-nvîrtesc galanți :

« Și ciuma-i bună, bună e
Să facă-un dans cu noi.
De ce s-alegi, cînd știi că e
Ultimul dans, my boy? »

Ca pe un vast ecran vedeam
Sabatul cum se-nvîrte
Și ceasul nopții-l auzeam
Bătînd în ceasuri scurte.

Vedeam cum ziua va veni
Năvalnică, în ropot,
Și cum pe veci va-ncremeni,
În praf, sinistrul tropot.

Popoarele-n cumplit județ
Le auzeam cum cheamă
Deasupra celor judecați,
Blestemul fără seamăn :

« Voi cei ce pruncii ați ucis,
Cu sete, lingă mumă,
Voi ce-ați băut, și-ați nechezat
De braț cu tîrfa ciumă.

Voi, ce tăind și pustiind,
Ați dăntuit în moarte,
Să nu muriți de tot, s-aveți
De veșnicie parte.

De veșnicia unei uri.
Uscată ca o sete,
Ce n-o vrem stinsă. Vrem așa
Să ardă pe-ndelete.

Îngenuncheați, căzuți pe brînci,
Și preschimbați în stane,
Să amintiți departe-n veac
De hoarde-americane.

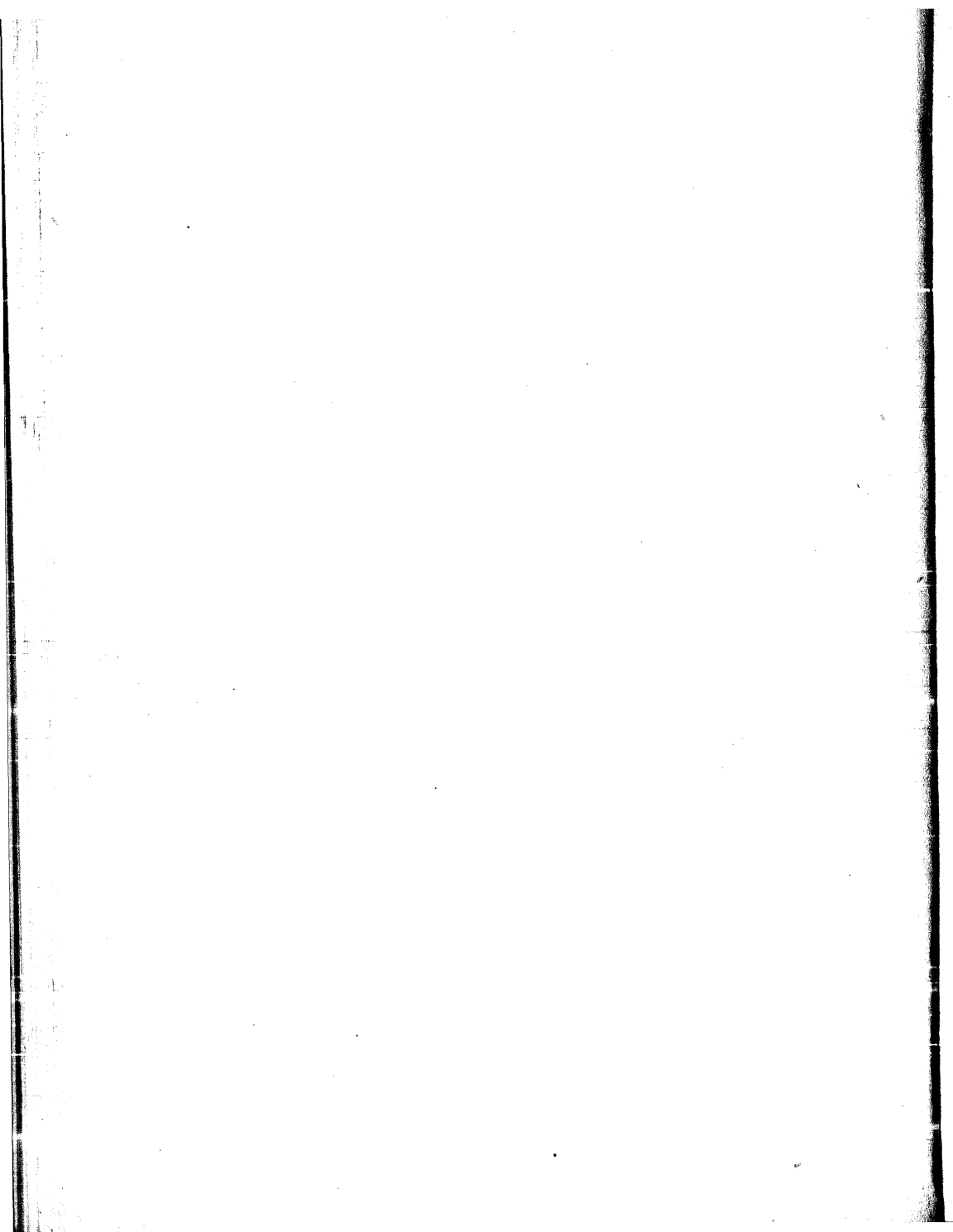
De hoardele ce le-ați trimis,
Pe cînd mînați sabatul,
Coreea s-o încingă-n foc
De-a lungul și de-a latul.

Să glăsuiți de tot ce-ați fost
Și-ați făptuit pe lume,
Să nu uităm al vostru chip
Și nici al vostru nume. »

Drept care-n veci de veci veți sta,
Cu chipul prins în lespezi
Ca un blestem încremenit,
Pe care nu-l mai lepezi.

De crima voastră veți vorbi,
Cu guri căscate-n piatră,
Nici vii, nici morți și mai hidoși
Ce Cerberul cînd latră.

C Î N T E C E

ȚARA MEA

Eu nu cînt că știu cînta
Dar mi-e dragă țara mea,
Eu nu cînt că știu să cînt
Dar mi-e drag acest pămînt.

Mări de sînge l-au scăldat
Pînă ce s-a luminat
Cerul de deasupra lui
Și inima omului.
Pe Horea l-au judecat,
Os cu os i-au sfărîmat,
Tudor, șoimul, a picat,
Și Ilie Pintilie,
Lîngă el cu alți, o mie,
Sîngele din el și-a dat
Și oscior după oscior
Pentru neamul muncitor.
Multă viață a secat,
Mulți viteji au secerat
Cîinii blestemați de domni
Ce făceau moarte de om.

Eu nu cînt că știu cînta
Dar mi-e dragă țara mea,

Munții mari înnegurați,
Codrii tineri legănați.

Cînd boierul ne robea,
Cîntam cu inima grea,
Doineam cu inima strînsă
Cum era țara de plînsă.

Azi inima mi-aș întinde,
Cît nu poate ea cuprinde,
Peste crestele albastre
Ale Republicii noastre.

Eu nu cînt că știu să cînt
Dar mă poartă-n zbor un gînd
La tovarăși luptători
Frații mei din alte țări.

Azi inima mi-aș purta
Peste toată țara mea
Cum își poartă ciocîrlia
Viersul, peste toată glia.
Și aș duce-o din cîmpii
Peste tîrguri fumurii,
Să fiu umbra pomului
Lîngă fruntea omului.

Eu nu cînt că știu cînta,
Dar mi-e dragă țara mea,
Crîngul cu potețele,
Lumea cu nădejtile...

CÎNTEC PENTRU 23 AUGUST

Spune, glas, cîntați, cavale,
Dragostea cea mare
Pentru cei ce ne-au deschis
Drumul larg spre soare.

Pentru frații sovietici
Să-nchinăm paharul!
Fără jertfa lor și azi
Mai gustam amarul.

Lîngă umărul puternic
Ce-l simțim la umăr,
Noi victorii făurim,
Mari și fără număr.

Peste plaiuri romînești
Chiote și horă:
August douăzeci și trei,
Roșe auroră.

Spune, glas, cîntați, cavale,
Dragostea cea mare
Pentru cei ce ne-au deschis
Drumul larg spre soare.

REPUBLICA ÎN SĂRBĂTOARE

Plugul, strungul și condeiul
Au pornit să chiuie.
Și-au pus flori la pălărie
Și văzduhul țiuie.

Țiuie de bucurie
Că-i vremea culesului.
Cîntă creasta, sus, la munte,
Cîntă pieptul șesului.

Hora muncii, hora mare,
S-o jucăm pe ruptele.
Noi am pus sămînță bună,
Noi culegem fructele.

Plugul, strungul și condeiul
Au pornit să chiuie.
Și-au pus flori la pălărie
Și văzduhul țiuie.

Sus opincă, sus, mai tare,
Că e vremea jocului.
Și jupînii nu mai joacă,
Arză-i muma focului.

Pumnul sus! Și sus opincă!
Să se-ncingă jocul.
Ați văzut că-i țara noastră?
Bată-vă norocul!

1 ianuarie 1948

CÎNTEC DE DRAGOSTE PENTRU ȚARA SOVIETICĂ

Frumoasă ești, patrie-a vieții,
Frumoasă, puternică ești.
Leagăn al viselor lumii,
Fie ca-n veci să-nflorești.

Mamă vitează și bună,
Cum ai trecut prin viltori,
Cum sîngerat-ai de tare,
Cum ne-ai adus aurori!

Sfînt e pămîntul tău mare
— Ape și munți și cîmpii —
Buzele noastre-l sărută,
Veșnic ferice să fii.

Flacăra fără cenușe,
Straje în clipa cea grea,
Astăzi și pururi de veghe,
Moscovă, inima ta!

Frumoasă ești inimă-a lumii,
Octombrie-n tine e viu.
Alt foc mai curat, mai puternic,
Pe lumea aceasta nu știu.

Frumoasă ești patrie-a vieții,
Frumoasă, puternică ești.
Leagăn al viselor lumii,
Fie ca-n veci să-nflorești !

DONCA

Frumoasă erai Donca.
Tu, fată dobrogeană.
Țeseai covoare, Donca,
Și-un vis sub neagra geană.

E primăvară, Donca,
Și ți-a-nverzit mormîntul.
E primăvară, Donca,
Și țara-și țese cîntul.

Luptai să-nvingă visul
De pace și dreptate.
Te-au pus în lanțuri, Donca,
De puiul tău departe.

E primăvară, Donca,
Și ți-a-nverzit mormîntul.
E primăvară, Donca,
Și țara-și țese cîntul.

Închiși sînt ochii negri,
Scînteii ce scăpărară,
Dar visul de sub gene
Ca rîndunica zboară.

E primăvară, Donca,
Și ți-a-nverzit mormîntul.
E primăvară, Donca,
Și țara-și țese cîntul.

BĂTRÎNUL STEAG

Sfielnic pătrundem, tăcuți, în muzeu.
Ecouri adânci ne-mpresoară.
Ascultă. Ascultă-le, fule. Greu
Și crîncen, bătrînii luptară.

Ca noi să fim liberi, puternici, acum,
Sub soarele liberei steme,
O, cîți nu căzură eroic în drum!
Și cîți singerară prin vreme?...

La steagul cel roșu, cu slove de fir,
Să facem întîiul popas.
E veșted ca veștedul mort trandafir
Și-i rupt vișiniul atlas.

Și firul de aur, cum licăre, stins...
Ce vechi e străbunul stindard!
Dar sufletul nostru de foc e cuprins
Și ochii mai tare ne ard.

Sub steagul acesta au mers muncitori,
Cu frunțile sus, la atac.
Sub steagul acesta visară la zori
De aur — aproape un veac.

În marea de flamuri a-Ntîiului Mai,
Cînd micul tău steag îl ridici —
În cuget, salutul de cinste să-l dai
Bătrînului steag de aici.

CÎNTECUL MINERULUI

Noi sintem plugarii din mină,
Adînc, sub pămînt ni-e ogorul.
Din noapte culegem lumină
O lume să-și stîmpere dorul.

Refren :

Ni-e drag de cărbune cum sună,
Ni-e drag abatajul și mina,
Ca maica bătrînă și bună
Ni-e dragă, ni-e dragă lumina.

Sudoare ne pică pe față,
Pe trupuri șuvoi de sudoare,
Muncim pentru tînăra viață
Și-o lume mai bună, sub soare.

Refren :

Ni-e drag de cărbune cum sună (etc.).

Cînd flacăra joacă în vatră,
De noi amintește-ți, o, țară,
De noi care smuls-am din piatră
A flăcării floare ușoară.

Refren :

Ni-e drag de cărbune cum sună (etc.).

CÎND ÎMI SPUI...

Cînd îmi spui că dintr-un dor,
Dor ce-a ars demult,
Numai scrum ne-atinge-n zbor,
Nu stau să te-ascult.

Cînd îmi spui că s-a-nturnat
Focul cel nestins,
Poate nu-i adevărat,
Dar zîmbesc învins.

ROMANȚĂ

Mergeam alături în neștire,
Întunecați, fără cuvînt.
Nici unul nu rostea: « iubire »...
Era cuvîntul greu și sfînt.

Nebun țîșni apoi un soare.
« Iubesc ! Iubesc ! Iubesc ! » strigam.
Pluteam pierduți într-o uitare,
Pe mări de foc, pierduți, pluteam.

Se stinse soarele-n neștire,
Ne revedeam doar cînd și cînd.
Nici unul nu rostea: « iubire »...
Ardea cenușa sub cuvînt.

Azi, ce ușor e, ca o spumă...
Ne revedem, vorbim, zîmbim.
« Mă mai iubești ? » întrebi în glumă,
Și iar vorbim, vorbim, vorbim...

VALSUL NEMURITOR

Tu te vei stinge « rock and roll »
Dar valsul nu, dar valsul nu.
Vin anii stol, se duc în stol,
Dar el și ea, dar eu și tu,
Sub raza lunii lunecăm,
Valsăm, valsăm, valsăm.

O, valsul lin, nemuritor,
Ne va purta plutind mereu,
Cu vraja primului fior,
În zborul său, în zborul său.

Refren :

Tu te vei stinge « rock and roll »
Dar valsul nu, dar valsul nu.
Vor trece anii stol cu stol,
În vals pluti-vom, eu și tu.

LA O MARGINE DE DRUM

La o margine de drum
Întîlnit-am un salcîm.

El din frunză scutură
Și ca omul se rugă :

« Eu pe lume m-am născut
De cînd tunul a tăcut.

Dacă tunul bate iar,
Trupul meu se face jar,

Frunza mea se face scrum
La o margine de drum.

Spune lumii, călător,
Că de pace îmi e dor

Și ți-oi da din umbra mea
Și te-oi binecuvînta. »

O, salcîm, salcîm frumos,
O, prieten mîngîios,

Glasul tău l-aud mereu,
Dorul tău e dorul meu,

Și mă zbat și mă muncesc
Dulcea viață s-o feresc,

Rădăcina din pămînt
Și frunzișul lin sub vînt.

ÎMPREUNĂ

Firáv, un copăcel creștea
Și singur pe pămînt
Și-n dorul codrului tînjea
Și-al freamătului sfînt.

Nopti lungi cu vînt pustiitor
Ca-n giulgiu l-au încins,
Ci-n el ardea același dor
De foșnet necuprins.

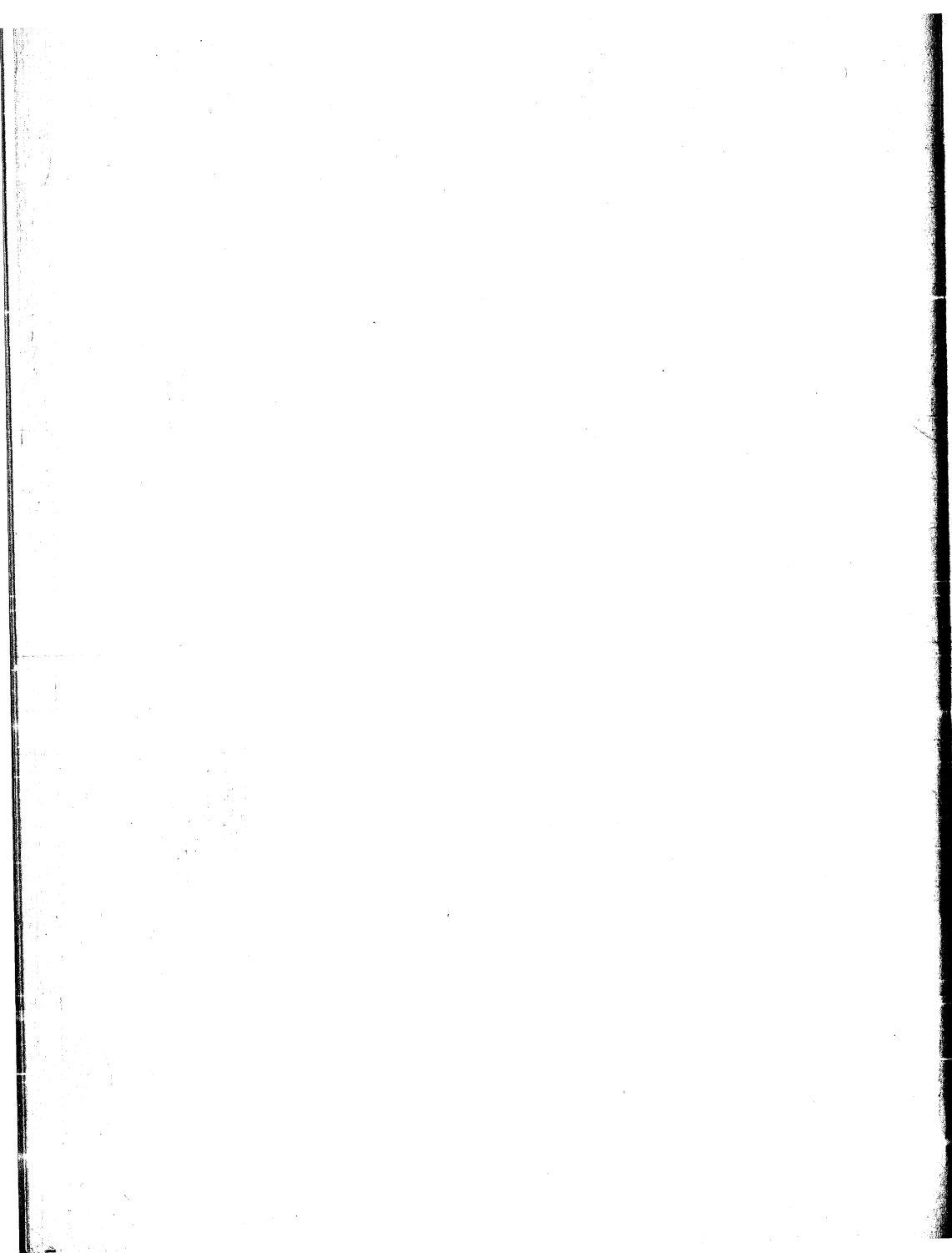
Și o minune se-mplini
În veac de mari minuni,
Cînd rădăcini se smulg de vii
Și codri vin furtuni.

Venit-a codrul la puiet?
Puietul la desiș?
Istoriile vechi se sting încet
În mîrmur de frunziș.

Atîta ştiu, că nu mai plîng
Copacii mici, stingheri,
Şi cald e-n inimă de crîng
Răzleţilor de ieri...

SE-ARATĂ LUMEA

1956

PLECAREA

În ceasul grav cînd pe întreg pămîntul
Mîngîietoare clopote de pace
Răsună-n slăvi, amestecîndu-și cîntul

Cu fiorosul tunet; cînd mai zace
Ascuns în sînul vremii viitorul,
Ca forța-nmugurită-ntr-o găoace;

Și raze sparg biruitoare norul
Și norul iarăși prinde să se-nchege,
Eu am pornit la drum să-mi stîmpăr dorul

De a vedea prin om și de-a-nțelege;
Eu am purces în largul țării mele,
Nu ca să-mi satur vechi porniri pribege,

Ci să-mplinesc chemările mai grele:
S-ascult a vremii inimă cum bate
Și-n stih s-aștern bătăile acèle.

COPIII NE-AȘTEAPTĂ

— « Unde e mama? Unde e tata? »
întreabă băiatul și fata.

Tata-i dus cu dalta și cu ciocanul.
Dăltuiește planeta.
Mama a-nhămat năzdrăvanul cel roșu,
a luat și coșu,
și-a plecat cu șareta
la cîmp,
să culeagă stele și sori,
pentru voi,
țincii mei cîrtitori.

Tata și mama n-au timp de pierdut.
Ei fac lumea toată de la-nceput.

— « Bine,
spune băiatul,
am priceput. »

— « Am priceput »,
se-nvoiește fetița,

răsucindu-și tristă
codița.

— « Dar noi avem atâtea-ntrebări
pentru mame și tați,
despre cămile și împărați,
despre America și despre Snagov,
despre tigri și-atomi,
și pietre și pomi,
și „ cum era mai înainte “,
și „ ce pătea tata
când nu era cuminte “,
despre-„ Aurora “ și tunuri
și marinari,
și albine și lună și urși polari,
și spioni fasciști cu parașute,
și vrăjitoare urîte,
și cîte, și cîte, și cîte... »

Dar mame și tați
vin acasă tîrziu.

— « Sst ! Nu-i mai sculați !
mormăie bunica.
Nu le mai spuneți nimica. »

Și noi
nu le mai spunem nimica.

Mame și tați,
ziditori luminați,

stăpîni peste-adîncuri
și firmament —
am o propunere
și-un angajament:

Da, să-nhămăm roibii
cei mai focoși,
să ne umplem caleașca de stele.
Să despîcăm măruntaie
de munți fabuloși,
la trîntă cu steiuri rebele.
Să dăm asalt
spre ce-i mai adînc,
spre ce-i mai înalt.

Dar
în fiecă zi
cînd soarele-i sus, la amiază,
ori înainte de înserează,
să punem uneltele jos,
să ne spălăm frumos
pe față și mîini
de praf de piatră,
de praf stelar,
de sudoare și de nectar,
și să ne-ntoarcem la ei, la copii,
la-ntrebările grele și vii
care vin la-nceput de drum
și bijbiie-n fum,

și bat la poarta universului, bat,
după-un răspuns întreg și curat.

Să le spunem lor

ce iubim

și de ce iubim.

De ce ne e sfînt

acest colț de pămînt

cu oseminte și muguri,

cu grîu și cu struguri,

cu zări de petale

peste furnale,

cu-aprinse mușcate,

cu libertate.

Să le spunem lor

de ce se cuvine

să aperi bine,

cu mînie,

cu vijelie,

ce ți-e mai drag.

Și de ce

altfel nu e

și nu se poate

decît așa :

să trăiești bățaios,

curajos,

iar uneori

să și mori

pentru dragostea ta.

Să venim la copii

în fiече zi.

Să nu treacă o noapte
și încă o noapte,
un an și încă un an,
să nu se facă noian
între noi și copii.

Să nu ne trezim cîndva
departe de ei,
între uriași de stei
și puzderii de astre,
departe,
atît de departe
de băieții,
de fetițele noastre,
de întrebările lor,
de care ni-e dor.

Căci vine o vreme
cînd în van aștepți
să te cheme.
Băiatul e mare,
fata e mare,
și rareori,
tot mai arare,
de noi se mai reazimă,
și mai așteaptă
ca pe o ázimă
dulce și coaptă
cuvintele noastre.

În fiecă zi
cînd soarele-i sus, la amiază,
ori înainte de înserează,
să punem uneltele jos,
să ne clătim frumos
față și miini,
de praf de piatră,
de praf stelar,
de sudoare și de nectar,
și să ne-ntoarcem către copii
în fiecă zi.

AUR

În Apuseni, mereu, mereu,
Bat șteampurile-n minereu.
De cîte veacuri bat și bat,
Tot răbufnit, tot nempăcat.

Un zeu căzut, un aprig zeu,
Se vaită surd din minereu:
— « Sînt Aur, Aur, Aur sînt,
Bătrînul idol de pămînt.

Demult, din negura dintîi,
Te-am strîns, Adame, sub călcîi,
Și cum am vrut te-am călărit,
Prin nor de sînge-nvîrtejît.

Cu ochii beți, cu barba-n vînt,
Ca flăcările pe pămînt,
Am pustiit, am dat pîrjol,
Și-am dănțuit pe locul gol.

Adame-Adame, nu uita
Cum îndoiam cerbicea ta —
Halne rob ce m-ai legat
La carul tău, să-ți fiu argat !

Nu te gîndi că sint bătrîn.
Puteri destule-mi mai rămîn
Pedeapsă cruntă să trimit
În neamul tău cel sumețit. »

Bat șteampurile surd și greu,
Scînteii de aur curg mereu
Și suie vaiere-n urechi :
— « Sint Aur, Aur, zeul vechi. . . »

*

Adam cel slobod, alt Adam,
Pe zeu mi-l ține strîns în ham.

Și cînd pe zeu de barbă-l ia,
Apoi mi-l judecă așa :
— « M-ai călărit tu, călărit,
Dar cheful tău e-n asfințit !

Îmi place, tartore, că gemi,
Că bat în șteampuri alte vremi,
Că bate-n șteampuri vremea mea,
Cu mai de fier în palma-i grea.

Degeaba, diavole, te zbați
Și-ți scaperi ochii-nlăcrimați
Și de pământ izbești și dai
Cu barba ta de jărăgai.

Că robu-n sînge, zdrențaros,
Te-a azvirlit din greabăn jos,
Și cît pămîntu-o fi pămînt
Să știi că eu ți-s domnul sfînt.

Tu, Aure, ai să slujești
Puterii mele-mpărătești,
Că ești vînjos, la treabă bun —
Să mergi, bătrîne, unde-ți spun!

Să treci prin șapte mări și țări,
Pe șapte'ș'șapte de cărări,
Și ce ți-oi cere să-mi aduci
Din nouă'ș'nouă de răscredi.

Să-ncarci pe umerii-ți cei tari
Comori de preț, să mi le cari,
De unde știi, pe unde știi,
Cu ele-n cîrcă, glonț, să-mi vii.

Să-ți pleci adînc în fața mea,
Cornițe vechi, cu bumbi de stea,
Ochi știutori și blestemați,
Cîrceii bărbii inelați.

Și să descarci ce mi-ai adus
Din miazănoapte și apus,
Din răsărit și miazăzi,
Să-mi strălucească pe tipsii:

Mașini semețe de oțel
Și chițiбуșuri fel de fel,
Un soare-n rod de chihlimbar
Și-o lună-n raze de cleștar.

Ca în palatul ce-l durez
Să-mi intre soare pînă-n miez
Și din beteală să-mi țes strai
Cum șade bine unui crai.

Așa, măi drace-mpielîțat,
Să faci tu slujbă la-mpărat!
De-oi zice numai: „Pst!” ori: „Piei!”
Copita-n vînt să-ți dea scînteii.»

★

Bat șteampurile surd și greu,
Scînteii de aur curg mereu
Și geme idolul bătrîn
Îngenuncheat lîngă stăpîn.

Gura-Barza,

PĂRINȚI ȘI FII

O veche-ntîmplare trăită demult —
O spune-oțelarul, domol.
În nimbul văpăii îl văd, îl ascult.
Și umbre ne prind în ocol.

.....

«Nici paisprezece ani n-aveam atunci
Cînd au decis: „E timp s-aduci în casă!“
Adîo minge, zmeu, maidane, lunci,
Și: bun găsit, uzină-ntunecoasă!

Dar ca să intri-n iad, copilărie,
Nici asta nu era așa ușor —
Mă văd slăbuț, în haină fumurie —
Străbat cu tata lungul coridor,

Și ne oprim la ușa cu tăbliță.
„DIRECTOR“ scrie-n aur, sus, pe placă.
Eu însă-o simt, cu ghearele-i de criță,
În prag stă soarta mea. Și mă înșfacă.

Și trecem pragul. Tata înainte,
Eu, la un pas, cu soarta mea de mână,
L-aud ca-n vis: „Primiți-l. E cuminte.“
Tirziu, cu greu, sentința: „Să rămână!“

Și cînd ridic spre tata ochii-n ceață,
Ceva îngrozitor mi se arată
Și sîngele în vine îmi îngheață
Și-n sine-mi strig: „Nu, asta nu! Nu, tată!“

El, cel mai bun — mai înțelept, mai mare
Decît oricine-n lumea asta, TATĂL —
Cu ochi smeriți, cu fața rugătoare,
Cu șapca lîngă piept stă smirună. Iată-l!

Cu buze mute strig: „De ce să poată
Alt om pe tine să te umilească?
De ce? Pentru-o piine? Pentru-o plată?
Dar lasă! Am să cresc! O să plătească!“...

Ceva se prăbușea în mine. Poate
Eram la capătul copilăriei.
Talazuri mari veneau întunecate.
Primeam botezul luptei. Al mîniei.»

TÎRGUL DE DEMULT

Ca o pădure-mi amintesc oraşul.
Copilăria-n umbre-mi învelea.
Sub ferăstrău zbura gălbui talaşul
Şi toamna-n zdrenţe umede venea.

Stăteam prin case. În clăbuci, cu sodă.
Spăla vecina şi cînta sălbatic.
La noi, în piaţa din Bibescu-Vodă,
Căruţe scirţiau prelung, tomnatic.

Pierea şi păpădia dintre pietre.
Băltoacelor, acum le da ocoale
Un domn cu năsturaşi rotunzi la ghetre
Ori cărbunarul cu picioare goale.

Din uliţă, cum ieşi, e Piaţa Mare.
Un cleşte parcă pieptu-ngust ţi-l strînge
Căci ţipă precupeţii, ţipă tare,
Iar în noroi, pe jos, e hoit şi sînge.

Tot tîrg și tîrg... Telalii stau la pîndă
Și fața lor e palidă, puhavă.
Ei mărfurile-și laudă și-și cîntă.
Cipici și piepteni vechi rînjesc pe tavă.

Urci pe Șelari, lipită strîns de mama.
O gheară ca o cange te înhață.
Strigoii cu jobene fac reclamă
Și mușteriii-n ușa ei agață.

Sus, pe Lipscani, sînt altfel negustorii.
Tăcuți și linși foiesc între mătasă.
Le joacă-n cap, hoțeste, ochișorii.
Șobolănoaica albă stă la casă.

Lipscani, Zarafi, Covaci, Hanul cu Tei...
Ce ganguri și ce hrube de guzgani!
Și iar cobori cu mama către chei.
...Cobor și eu sub maldărul de ani.

Se istovise scurta zi de toamnă.
Revăd un pod, reflexe-n caldarîm,
Și-o birjă c-un căluț care se-ndeamnă,
Sunînd copita ca din alt tărîm.

Simt iar, sub palmă, parapetul rece
Și dedesubt adîncul nopții gol
Prin care apa Dimboviții trece
În curcubeie negre de petrol.

Dar peste tîrgul cufundat în noapte,
Peste noroaie, scîrnă și scursori,
Copilul zvîrle albe Căi de Lapte,
Năframa lui cu stele și cu sori.

În borangicul fără de prihană
Se prinde însăși pasărea de foc,
Și în caleașcă suie Cosînzeana,
Și armăsarii o pornesc din loc.

Roți mari de aur huruie o clipă,
Pe-un drum cu praf de stele colbuit.
Curînd se pierde-n hău. Și se-nfripă
Același tîrg sălbatic și cumplit.

VACANȚĂ

— « Duminica viitoare, —
sacul, bățul,
bocancii în picioare
și —
la drum
cu C.S.C.-ul!
Vom face Peștera și Defileul...
și vom urca...
Va fi atîta cer,
atîta cer,
iubita mea... »

— « Duminica viitoare, da... »

Dar peste zece mii de ani?

Te-aud așa »:

— « Spre care stea?
Ce constelație, pe azi,
iubita mea? »

— « Oriunde vrei,
iubitul meu,
unde vrei tu,
Săgetător,
sau Capricorn,
sau Leu,
ce știi?
Mi-e numai dor,
să fim noi doi,
culcați sub cer,
pe-un dulce plai,
ca pe la noi... »

Și am pornit.
Sînt ani-lumini?
Sînt clipe doar?
În bătrînelul nostru G.A.Z.
interstelar,
tu la volan,
și-alături eu,
lipită strîns
de brațul tău
și amețită foarte rău,
de dorul tău.

Stropi de lumini
curg pe parbriz
și ștergătorul,
pe parbriz,

bate mereu
ca un pendul.
Ochii-i închiz
și e destul,
ca-n țăcănitul
monoton,
s-aud un zvon,
să simt un iz
de ploi de vară
pe pământ,
salcim și dud,
mirosul crud
de Bărăgan,
porumbu-n lan,
sticlos și ud,
străfundul meu,
pământul meu...

— « Iubito, dormi? »
— « Nu dorm. »
— « Ia zi-mi:
rămînem în împrejurimi,
pe lingă soare
sau pornim
la drum mai lung? »
— « Nu știu.
Fă cum vrei tu.
Ești lingă mine,
ești aici,
și ești al meu,
ori nu? »

Și mai departe-n acea zi
noi n-am mai mers
prin univers.

Un singur tur
și — pe Mercur —
am coborât.
O mică stație
și-atât:
loc de parcare
pentru mașini interstelare,
bufet, umbrare,
răcoritoare...
Un loc plăcut.
Și-am stat și noi
și am băut,
am supt din pai,
sub un umbrar,
cu caprifoi
și vițe lungi,
ca-n rai.

— « Ți-e cald, iubito,
ți-e prea cald.
O fi „ Mercur
cel de smarald “
pe drept vestit
ca un locșor
ispititor,

și — nu zic — are
destul de noi aspiratoare
pentru soare,
— și-i aer bun —
dar totuși
trebuie să-ți spun:
Prea e de foc!
Nu trebuia să te ascult!
Puțin să mai fi mers,
nu mult,
ieșeam din acest loc
prea strîmt,
și te duceam
unde știi eu,
sub soare blind. »

— « Dar eu, nimic,
nimic n-am zis.
Tu ai decis. »

— « Adevărat.
Cum de-am uitat,
dictonul nou ce sună-așa:
Adam e pururi vinovat
iar Eva, ba...
Și-acuma, hai,
să nu ne mai ciorovăim
și-un dulce plai
să dibăcim
pe-acest meleag. »

Și-am apucat
pe un drumeag
șerpuitor printre poieni,
ne-am desfățat,
ca pămînteni,
cu cîte vezi:
prin iarba naltă
— păpuriș
de săbii verzi —
sar iepuri mari ca niște reni
iar mărgăritele-și deschid
ditai corola cît un blid,
cît floarea-soarelui, la noi,
prin păpușoi,
și cărăbuși împlătoșați,
în țest de aur — agățați
de foi uriașe, clăpăuge,
parcă-s cercei,
parcă-s belciuge,
prinse-n urechi de elefant
extravagant.
Din eleșteie ies sirene,
cu ude gene,
și se scufundă plescăind,
din coada groasă de argint.
(Nu le privi,
iubitul meu,
ucid și mint,
nu le privi !)

Ce tumber, ce năzbîtii face
natura

ca să se mai joace,
și ca să fie iar copil,
să-și facă circ și vis și joc
și iarmaroc.

Și-am tot suit
pe-acel drumeag,
pe sub dumbrăvi,
sub bolți de fag,
cînd, fără veste-am dat de-un prag
și ne-am oprit —
în slăvi.

— « O, e frumos, iubitul meu!
Ce coame line de păduri
și zări de munți albaștri-suri!
Ce pajiști moi!
Și — ia te uită — și la ei
cresc dediței
și albăstrele
și trifoi
ca pe la noi. »

Vrăjiți înaintam prin flori,
înaintam așa, ușor,
cînd deodată mă trecu,
un lung fior.

— « Stai, dragul meu,
tu recunoști?
E-aici ceva,
ce-am mai trăit, demult,
cîndva...
doi meri sălbateci...
un tăpșan...
a fost poate acum un an...
...poate-acuma douăzeci... »
Mi-ai luat atunci
atent și blind,
mîinile reci:
— « Iubita mea,
nu tremura,
tu ai ghicit,
acest tăpșan,
nu este cel de-acum un an,
este acel —
de pe Parîng —
de-acuma zece mii de ani,
cînd te-am iubit,
la fel. »

O, ce ciudat,
cum semăna
acel necunoscut tăpșan
cu raiul nostru pămîntean,
cu vechiul leagăn de lumini,
unde ți-e drag și să suspini,
și să surîzi și să te-alini...
pămîntul meu...

Apoi, ne-am sărutat.

— « Și-acum, sătui ca doi copii,
— de dezmierdări
și de-ntristări,
de drum sub sori,
de munți, de flori —
să ne culcăm în iarbă, jos,
și să citim.

Vreau iar s-aud, iubitul meu,
cum pățimit-a Odiseu,
cînd de la Troia s-a întors,
și cît de drept i-a pedepsit
pe pețitori.

S-aud cum valuri, cosmic bat
fișia-ngustă de uscat
pe care stăm.

S-aud, s-aud, iubitul meu,
cîntarea moșului Omer
și glasul tău.

Pe cînd deasupra-i numai cer
și dedesubt adînc, tot cer,
iar sus, pe țărîm,
cu păru-n vînt
moșneagul orb
stă neclintit
sub vînt, sub nori,

stă din pământ,
din duh, din cînt,
cu fața-ntoarsă spre noian,
spre drum — spre sori. . . »

REVEDERE

Cine-mi vine pe cărare,
Prin polog de fin?
Poate dorul ce nu moare,
Dorul cel bătrîn?

Ana mică, cenușie,
Trece prin grădini.
Umbre vechi din sălcit-nvie.
Pîlpîie lumini.

Porumbiță ofilită,
Cui mai duci tu vești?
Ți-e cosița sur-albită
Încotro grăbești?

Să le cer, la « Viață nouă »
Roșii dulci, de soi.
De sămînță-un chil ori două
Să le duc la noi.

— « Știm noi, nană, știe-o lume
Cum grădinărești.
Dar pe ape fără nume
Azi, parcă plutești. »

— « N-are dorul ce să cate
În poiana mea —
Toate florile-s tăiate
Vîrsta-i haină grea. »

.....

Către Someș lin coboară
Toamna, prin grădini.
Suflet, pulbere ușoară,
Tremuri în lumini.

Cînd se iscă dintre straturi
Omul cel cărunt,
Ochii-i nu privesc în laturi
Ci la tine, crunt.

Crunt și dulce ca pe vremuri
Și un pic viclean.
Suflete, degeaba tremuri,
Anii sînt noian.

— « Numai roșii pușintele,
Numai asta vrei?
Tu poți daruri mult mai grele,
Anușca, să-mi cei. »

— « Ce-am cerut s-a dus ca apa,
Ani sînt vreo treizeci...
Ia zi, ați gătat cu sapa?
Ploi au fost, cam reci. »

— « Tot nu-mi ierți ce-a fost, amaro?
Tot cumplită ești.
Ia și sare și presar-o
Rana să-mi grijești. »

Stă femeia mărunțică,
Lasă ochii-n jos
Vine-o pasăre. Ridică
Sufletu-i, frumos.

Și mi-l poartă-n zbor ca gîndul,
Vremuri, îndărăt,
Anii se topesc de-a rîndul,
Fulgi, ca de omăt...
.....

Și-i o vară-n arinișuri!...
 Someșu-a secat.
 Pîlpiie prin luminișuri
 Aur strecurat.

Andor stă trîntit alene,
 Iarbă, cer afund...
 Ochii vineți sub sprîncene.
 Cheamă. Nu răspund.

Toată-s foc. Inima-ngheată
 Înlăuntrul meu.
 Andor, ce-ai făcut din viață?
 Nu ai Dumnezeu...

— «Vino-alături, fată dragă.
 Tare-s amărît.
 Fără gura ta de fragă
 Totul mi-i urît.»

— «Fată-mi zici? Uiți că am mire?
 Nu pot să mă-mpart.
 Sufletul e vas subțire.
 L-ai izbit. S-a spart.

Ai rîvnit la holdă grasă
Să fii gazdă-n sat.
Ai ce-ai vrut: pămînt și casă!
...Și urîta-n pat.»

— «Taci și nu stîrni năpasta.
Șarpe blestemat.
Te ucid cu mîna asta
Ce te-a dezmiardat.»

— «N-am picat eu de durere
Și de negri sorți,
Nu mai pier, cum nu mai pier
Cel sculat din morți.

Cînd te-ai dus de lîngă mine
M-am culcat pe prund.
Someșul cu vorbe line
Mă chema la fund:

„Moartea-i dulce ca și mierea,
Vino.“ „Am să viu... „
Unde am găsit puterea
Să trăiesc, nu știu.»

— « Și trăiești și mi-ești mai dulce
Azi ca orișicînd.
Lasă-ți dorul să se culce,
Să ți-l legăm blind... »

« Vara doarme-n arișișuri.
Someșu-a secat.
Pîlpiie prin luminișuri
Aur strecurat.

Iar eu stau. Stau ca și-o stană
Și nimic nu zic.
N-a-nțeles că-s toată-o rană,
N-a-nțeles nimic.

Doamne-ndură-te de-o șuie!
Ori de ce mi-i drag?
Fără el lumină nu e,
Nu e în huceag.

Fără buzele-astea proaste
Ce rîșnesc doar vînt,
Frig e inimii sub coaste,
Frig e pe pămînt.

Dragi mi-s ochii lui cei tulburi,
Umbrele-mprejur,
Dragi mi-s mîinile, mi-s cuiburi,
Drag și straiu-i sur.

Să mă-ntorc la el eu nu pot,
Nu pot să mă-mpart,
Tulbure-i curatul șipot
Și ulcioru-i spart.

Cînd gîndesc că nu-ntr-olaltă
Pruncii-o să-i avem,
Sfîșia-mi-aș carnea toată
Și-aș tot da să gem.

Mă cuprinde-așa, o milă...
Nu sîntem stăpîni!
Ce ni-i viața? O argilă
La olar în mîini... »

— « Unde cați în vînt, ciudoasă?
Răi țî-s ochii, răi?
Nu simți finul de sub coasă
Ca atunci, dîntăi?

Ian auzi-l în răchită
Cucul de demult.
Ochii-nchide-i o clipită
Îl ascuți? » — « Ascult... »

.....

Te-a mușcat atunci de gură.
I te-ai smuls din prins.
Ai fugit cu o arsură
Care nu s-a stins.

Ai fugit ca și vătuiul
Ars de glonț, prin lan,
Și ai plîns cum plînge puiul
Ce-a rămas orfan.

*

Către Someș lin coboară
Toamna, prin grădini.
Suflet, pulbere ușoară,
Tremuri în lumini.

Ce au ochii, adumbriții,
Brazdele-mprejur,
Și grumajii-mbătrîniții,
Și flanelu-i sur?

Dulce cată ca pe vremuri
Și un pic viclean.
Suflete, degeaba tremuri,
Anii sînt noian.

— « N-am crezut să iasă-o dată
(Drept mă jur, pe Crist!)
Dintr-un năpîrstoc de fată
Mare comunist.

Deputată, decorată,
De, ești cineva!
Eu, o vorbă-ți spun, curată.
Poți s-ascuți, ori ba? »

— « Pot s-ascult orice mi-i spune
Că am tot trăit,
Și mai rele și mai bune,
Multe-am auzit. »

— « Prea ești, Anușca, semeată,
Oamenii-ai speriat.
Unii-și rîd pe sub mustață,
Alții rîd turbat.

Zic că știu să mi te joace
Comuniștii tăi,
Doamne feri, să nu te-nșface,
Noaptea, ciini d-ăi răi.

Casa ta, la rîpa naltă
Prea e-n loc stingher.
Cere-le să-ți facă alta.
Alții cîte cer... »

Stă femeia mărunțică,
Lasă ochii-n jos,
Doamne, n-a-nșeles nimica!
Vorbe-s de prisos.

Zîmbetu-nvelește toate:
— « Andor, cum mă știi?
Să iubesc pe jumătate
Pot eu? Haide, zii!

Lupta-i dragoste de-a mare
Și cu mii de guri.
Nu-i dai saț, nici alinare,
Cu firimituri.

Ce-i norocul — nu știi încă? —
Inima de-ți vinzi,
Ca țiparu-n apă-adîncă,
Fuge nu-l mai prinzi.

Of, tu, Andor, tu și-acuma
Mergi pe două punți.
Strîngi și fata, țuci și muma,
Joci la două nunți...

Nu știi, ție directivă,
Cine-ți dă, cu spor,
D-apoi știi că-n colectivă
Stai cam pe-un picior.

Un ochi cată la faină,
Altul la șoric.
Lucri bine la grădină,
Dar ai tăi, nimic... »

— « Nu-mi ascultă ei cuvîntul.
Nu sînt prunci, d-ăi mici.
S-a-nsurat, i-al lui pămîntul!...
Altul, cu servici!... »

Fiecare-și știe rostul.
Nu pot să-i înfrunt. »
— « Ai, ai, ai, ce-mi faci pe prostul
Andor, lup cărunt.

N-ai avut destule brazde
Și destul urît?
Vrei feciorii să-i faci gazde,
S-aibă tot pe-atît?

Să se lase greu pămîntul
Pe norocul lor?
Să despartă ca mormîntul
Dor de lîngă dor?

Lasă pruncii să trăiască
După alte legi.
Să se-adune, să cunoască
Dragostile-ntregi. »

.....

Prin huceaguri lin coboară
Toamna. Valuri curg.
Suflet, pulbere ușoară,
Tremură-n amurg.

A-nceput și coasa-a doua,
Și miroase-a fîn.
Vine seara, lasă roua
Pe pământ bătrîn.

Umbre mari din sălcii-nvie,
Pîlpiie lumini.
Ana mică, argintie.
Iese din grădini.

CATERINA

Cînd pe digul dintre ape ceața zorilor mai zace
Și-nfrățită cu văzduhul, balta încă doarme-n pace;
Cînd se-aude scîrțîitul unei cumpeni, ca un geamăt,
Și din zări mijeste stuful, neatins de nici un freamăt;
Cînd de-abia sclipește turla, fulgerînd în sat, pe coastă,
Și se-amestecă cenușa cu argintul într-o pastă,
De îți pare că-i aievea un tablou de Andreescu,
Tînguioasa frumusețe, Bărăganul, bătrînescul;
Cînd prin negurile-acelea de novembre-ți ies în cale
Turme mocănești venite după datini ancestrale,
La iernat către cîmpia dunăreană, la suhaturi,
Și prin fața ta se scurge valul sur, mînat pe lături
De ciobani posaci, cu bîte și cu sârici lungi, mișoase,
Iar în urmă vin agale, cu desăgile vîrtoase,
Asini împăcați cu sine și dulăii ciobănești;
Cînd te strădui, cu privirea lung alaiul să-nsoțești
Pînă totul se topește, dar ceva rămîne-n aer,
Parcă-ar sta din veac netoarse zilele-n al vremii caier —
Te cuprinde o părere, te învăluie o ceață.
Ți se pare că atîtea se petrec ca-n altă viață.

Astfel stam pierdută-n roiul gîndurilor moi ca scama...
Cineva venea pe digul de pămînt. De-abia luai seama.
Cînd deodată, răsărită de sub neguri, mă privește
Caterina! Ca o ciută-i. Numai ochii-i rîd vulpește.

— « Te sculași cam dimineață. »

— « Și matale, președintă. Pe la case? »

— « Pe la case. De! Copilele se-alintă.

După treier și avansuri, lege e, rămîn acasă.

Și bumbașul — colō-n brazdă! Vine-o brumă. Ce le pasă?

Timpul nunților și-al horii! Se gâtesc și fierb și spală...

Parcă mie nu mi-e jocul drag — dar știi cum drag? — în boală!

Parcă n-am să bat eu sîrba, de-o să scapere-n podele,

Cît sînt eu de președintă și nevastă, nu ca ele!

Dar întii s-avem noi strînse toate cele-n magazie!

Vină ploaia, cadă bruma, să tot cadă, să tot vie.

Și molanul, rubiniul, curgă-atunci, voios în cană.

Dar acum colectivîștii sfinți să-mi fie, ca în strană!

De e muncă, muncă fie! De e chef, să fie chef! »

— « Ai! Gospodăria voastră și-a ales amarnic șef! »

Stă serioasă Caterina. Numai ochii-i rîd vulpește:

— « Eu le-am spus să-și cate altul, să-i conducă... muierește.

Dar se vede că le place mîna tare de bărbat

Și-ntre ei bărbat ca mine, bag de seamă, n-au aflat... »

DESPRE PĂMÎNT

Președinția: marmuri, scări, coloane.
Decorul cere fracuri și galoane.

Ecouri surde în covoare zac —
De pinteni și botine moi de lac.

Prin apele oglinzilor mai trec
Năluci venind din marea înec:

Chelii, monocluri, umeri albi, pudrați,
Surisuri de escroci și diplomați...

Acî, la garderobă, își lăsau
Mantiile de blană. Aruncau

Priviri satisfăcute în oglinzi.
— O clipă, papionul să ți-l prinzi —

Și — sus pe scări! Pornesc ca la atac,
Lupi și lupoaice-n decolteu și-n frac.

Pași moi, pufoși. Ochi ascuțiți, la pîndă.
Amenințări sclipesc sub vorba blîndă,

Căci sus, la whisky, între două glume,
Războaie poartă oamenii de lume,

Și șperțuri grase, sinecûri, moșii,
Se smulg, ciocnind pocale străvezii.

Ba între două țuici, cu icre moi,
Se tîrguie și celălalt război,

În care nu vor merge la atac,
Nici domnii cu botinele de lac,

Nici fanții cu pompon și eghilete.
Sumane rupte, rupte salopete

Vor dezbrăca bărbații în cazărmi.
Va fluiera un tren spre negri țărmi...

Și mame, în catrințe și basmale,
Vor sta cu ochii goi, pe prispe goale.

*

Sinistre umbre, tragice imagini,
În lături dau, străbat ca prin paragini.

Și mă întorc la clipa cea de față.
Aceleași mărmuri, scări, oglinzi de gheață

În care s-a răsfrînt cîndva gheena.
Dar altu-i duhul care umple scena.

Atotputernic, clocotind de vlagă,
El rupe legături care-l mai leagă,

Și-n hohot larg, triumfător zbucnește,
E timpul nostru. Rîde-urieșește.

De rîsul lui se zgîlțuie canatul,
Plafonul, cercevelele, palatul,

Ca de o mare poznă-a lui Păcală.
... Dar vorbă lungă, sărăcie goală.

Consfătuirea-ncepe-acuși, curînd,
Și eu mai stau pe scări. Năstrușnic gînd

Mă țintuie în loc, de la intrare.
Ce vreau să fac, cinstit să fie oare?

Pot eu, ca invitată, să invit?
S-aduc cu mine-un oaspe nedorit?

Și ce mai oaspe! De-ar avea puteri,
Cum ar mai face el din astăzi, ieri,

Cum ar mai trage-n noi, nițel, cu tunul,
Să nu rămînem de sămîntă, unul.

Dar vezi, la drept vorbind, eu nu mă-ndemn,
Să chem decît năluca lui, un semn,

Un delegat abstract, dar ca și viu,
Al domnilor pe care-i știi, și-i știi:

Al celor ce stăpîni erau pe-aici,
Cînd soarta țării o mizau la bridge,

Al celor ce la New York sau Paris,
Trăiesc din mucegaiuri și din vis,

Un vis cu sînge, flori, parfum, război
Și moșioare luate înapoi.

Pe cînd la noi, cu artă camuflați,
Tovărășei la toartă, numai frați,

Și fii de luptători, din moși-strămoși,
Curați, spălați, ca din etuvă scoși,

Stau la birouri sfinții motănași
Ce nici n-au dat cu botul pe la caș...

Un delegat de-al lor, un prototip,
Pe domnul Fost, din mulți îl înfirip.

Și-l iau cu mine, fie ce o fi,
Prin tot palatul. Umbră printre vii.

Atît vă rog, să nu mă dați de gol.
E-un oaspe netrecut prin protocol.

*

Călătoria-ncepe. Primul șoc
Îl capătă de cum pornim din loc

La garderobă ne oprim o clipă
Și garderoba-i rîde-n nas și-i țipă.

Cojoace, bunde, zeghi, căciuli, sumane,
De-a valma-mbrățișate cu raglane,

Se lăfăiesc parcă-s la ele-acasă.
A țarnă și-a pănură amirăoasă.

— « Așa se pierde slava lumii-n praf.
Ce zibeline, ce parfum suav,

Ce focuri scînteiau de diamant...
Și-acum? O, trist spectacol, deprimant!

Aici chiar, la Consiliul de Miniștri!
Departe au mai dus-o comuniștii... »

Rămase mut. C-un gest respinse net
Garderobiera. Și porni încet

În urma mea, ca urmărit de-un zvon.
Mergera solemn, în blană și melon.

Pe scări, pe coridoare, la bufet,
Țărani, țărani, țărani. Știi, get-beget,

Obrajii aspri, tari, cărămizii,
Ca lutul ars de arșițe tîrzii,

Ochi scrutători ce cîntăresc cu șart
Și tîlcul greu, de vorba-n vînt, despart.

Țărani, țărani, stăpîni, la largul lor
În marele palat impunător.

Însoțitorul meu se uită. Tace,
Ar întreba. Dar nu e demn. Nu face.

În fond însă de cine să îi pese?
Mai șovăi o clipă, glasu-și drese:

— « Ce caută pe-aici această bandă? —
Probabil tot ceva de propagandă... »

— « Consfătuire. Sînt țărani frunțași. »
Un șuier gîlgii a rîs: — « Ei aș,

Găinile învață cum se ouă!
Țăranul cum se face pînea nouă!»

Gluma-i plăcu. Fu mulțumit de sine.
Porni cu pasul sigur prin mulțime.

Dar deodată... ce s-a întîmplat?
Stă locului. E palid. Tremurat

Șoptește: — «Dumitale-ți spun pe șleau,
E unul... Nu vreau ochi cu el să dau.

Aș prefera să nu mă știe-aici.
Poveste veche. Niscai vorbe,-un bici.

Aveam și eu un petec de moșie,
Știi, ocina străbună, sfînta glie,

Și printre mocofanii mei cu nas
Era și-acest... tovarăș. Tipul cras

De revoltat, de nesătul, de bolșevic...
Așa. Stai mai în față. Stai un pic. »

— « Fii liniștit — îi spun — domnule Fost.
Nu te ascunde. Spaima n-are rost.

O umbră ești. Ei nu te văd. Doar eu.
Să-naintăm. » Oftă. Porni cu greu.

★

Subt policandre șiroiesc lumini,
Țăranii umplu sala. Rădăcini

Vinoase, negre, din pământ iscate
Par mîinile țăranilor, culcate

Pe mesele acestei săli somptuoase,
Și rădăcini se mișcă. Noduroase,

Condeiu strîng. Notează în carnete,
Și nădușesc. Și scriu. Atent. Încete.

Înaintează. Scriu despre pământ.
Iarovizare. Sol. Îngrășământ.

Și cei care rostesc la microfon
(O, mutra lui, a celui cu melon,

Cînd îi aude cum rostesc): — « Vă spun,
Tovarăși, cum fac eu ca să adun

Atîta și atîta la hectar »...
Sînt tot țărani, țărani. Cu duh, cu har,

E vorba lor de aur, ca din cronici.
Dar critică modern, sever, ironici.

Pe agronomii nevăzuți, pe birocrăți
Și pe năravuri proprii-s supărați...

— « La noi, vă spun, e încă-napoiere.
Ogorului nu-i dăm atît cît cere.

Eu l-am muncit precum v-am arătat.
Mi-a dat? Mi-a dat cu vîrf și îndesat.

Să spun că-s mulțumit cu cît i-am smult?
Nu spun. Că nu sînt. Nu. Că vreau mai mult. »

*

Mai mult, răsună sub înalte bolți,
Mai mult belșug din truda ta să scoți,

Mai multă bucurie să culegi,
Mai mult să vrei, mai multe să-nțelegi,

Mai mult să-mbrățișezi, mai mult să dai,
Mai mult să vecuiești pe dulce plai.

Mai mult, răsună bolțile, mai mult,
Și aripi parcă-mi cresc. Și văd. Și-ascult.

Ascult ca într-o cosmică minune
Cum se despică lumi și din genune

Noi lumi apar. Imense continente
Sclipesc prin ceața clipelor prezente.

Văd flota vie. Vasul amiral
— Proletariatul liber — taie val.

Cu forța clasei eliberatoare,
Deschide drum, ne trece prin viltoare.

Întreaga flotă trece, tot poporul.
— Pământuri noi, vestește zburătorul.

*

Și iată cât de simplu și firesc
Ei vin la microfon și ne vorbesc

Despre călătoria asta-n larg,
Despre furtuni ce-n trăsnete se sparg,

Despre războaie cu stihii bătrîne,
Și despre roua zilelor de mâine.

O lume nouă! Și un nou Columb
Rostește vorbe simple ca: « porumb »,

Și: « grapă », și: « ogor însămînțat »,
Și: « ... să vă spun ce prășile i-am dat ».

Și scapără mereu cuvinte-zări:
« Experiență », « experimentări »...

Și totul pare simplu și firesc.
Ei vin la microfon și povestesc

Și sînt acasă în acest palat
Pe care domnii altfel l-au visat.

Gîndeau că veacuri încă vor sclipi
În marmurile alb-trandafirii:

Chelii, monocluri, umeri albi, pudrați,
Surîsuri de escroci și diplomați.

Și iată vin țărani și vorbesc
Despre pământ: cînd ară, cum plivesc,

Și cîte griji le dă și cîtă muncă...
— Doar glia vrea iubire, ca o pruncă...

*

Pămînt, pămînt! A mai sunat cuvîntul
Cîndva pe-aici. Și ei rosteau: pămîntul!

Pămîntul însemna: cu cît pămînt
S-or pricopsi-n măcelul zis « cel sfînt ».

Cu cît pămînt de veci vor umple gura
Țăranilor, să le astupe ura

Și foamea de pămînt să le astupe.
Pe ce pămînt, flămînde, rupte trupe,

Polog, sub coasa morții, vor cădea.
Și cît pămînt, ca plumbul, va zăcea

Pe ochii tineri, astăzi încă vii.
Cu cât pământ și-ar rotunji moșii,

Terenuri, parcuri, grajduri cu jochei,
Mănoase locuri ce mustesc țifei,

Și pajiști și păduri și heleșteie
Și mine cu filoane ce scînteie,

Tot trupul țării, sîngerînd de moarte,
Pe care haita-l rupe și-l împarte.

*

Ascult ecouri. Și pesemne el,
Însoțitoru-n felul său, la fel.

Căci lângă mine-aud ca un suspin
Și glasul lui, plin de dezgust și spleen :

— « O, cum nu te deschizi, pământ, în față !
Tu, soare, cum de nu te-ascunzi în ceață,

Și voi, pereți, în lespezi îmbrăcați,
Cum nu cădeți în colb cutremurați,

Cînd vă e dat, ce-aud, să auziți.
Aici, între pereții căptușiți

Cu marmură și lemn de trandafir,
Unde șopteam învăluit: „my dear“,

Unde înalte trebi puneam la cale,
Discret, primind procente strict leale,

Unde pluteau cuvinte moi de tul,
Și cel mai greu era doar: „șperț“ sau: „chiul“,

Aici, printre velur, mătăsuri, rips,
S-ajungem vremea de apocalips,

Cînd îmi e dat s-aud — o, ce calvar —
Rostindu-se: „gunoi“ și „bălegar“.

Și-acești grăjdari, cu pielea ce dogoară
Un iz de nădușeală milenară,

Vin și vorbesc, cu câtă insolență,
Despre știință, despre experiență!

Și ceea ce-i mai înspăimântător,
Este ceva, un „ce“, în mersul lor,

În vorba lor, în felul cum privesc,
Ceva ce spune: „Da, este firesc

Și drept, să fim stăpîni cei ce muncim
Iar nu păpuși jucate-n Vicleim.

Și de-or fi lotri să ne cate price
Ca buna rînduială să ne-o strice,

Păi să poftească numai și-or vedea
Cum știm noi trage blana la rindea.“

Da, e un „ce“ cu totul fioros,
În lumea asta ce s-a-ntors pe dos!...

Și m-ai adus aici, cu dumneata,
Să-mi amintesc ce-mi place a uita,

Acel ceva gigantic, monolit,
Ce crește-n jurul meu ca de granit.

Și crește și mă-năbușă, m-apasă.
Și m-ai adus aici, să-i simt în masă,

Să-i simt, cum s-au înfipt pentru vecie,
În universul ce-mi revine mie?

Să simt ce-absurd e gându: „am să-i dărîm“,
Cînd forța lor parcă-i din alt tărîm,

Neînțeleasă, grea, copleșitoare?
Și totuși, totuși, spun: care pe care,

Și totuși spun: nu, nu mă sinucid,
Căci paradisu-i mai puțin splendid

Decît acel pe care l-am pierdut.
Mai lupt. Mai sper. Și fac ce-i de făcut. »

*

Fără să-mi spună un cuvînt mai mult,
Înăbușindu-și tainicul tumult,

Se îndreptă, flegmatic, spre ieșire.
C-un semn, eu îl oprii: — « La despărțire,

E bine să privești întreg tabloul
În perspectivă: fondul și eroul.

Privește locul cunoscut de tine.
Privește-l încă-o dată, bine, bine.

Nu, nici nu se cutremură pereții
Și nici lumini nu pier în mîzga ceții.

Mai tare strălucesc ca niciodată,
Mai trainică-i dantela cizelată

De marmură și lemn de trandafir.
Și totul spune din adînc: respir.

Acesta-i fondul. Și acum eroul.
Privește-l și mai bine. El e noul,

Acel ceva cumplit ce te-ngrozește.
Da, umple-te de spaimă. Dar privește.

Privește și-apoi du-te la ai tăi,
La bunii tăi stăpîni, naivi călăi,

Cari cred că lumea — prea supus norod —
Se va urca din nou pe eșafod.

Du-te. Explică acel nu știu cum,
Ce te-a cuprins cînd i-ai simțit duium,

Talaz, în jurul tău. Și acea groază
Ca de coșmar, cînd simți cum avansează

Ceva obscur, puternic. Sfinx? Centaur?
Plugar și gînditor? Savant și faur?

Da, mergi și spune. Fă-i, de poți, să vadă,
Această nouă, stranie plămadă

De care-i bine să te ții deoparte.
Să n-o ațîți, să n-o încerci, că-i moarte.»

*

Pe cînd vorbeam, ședința se sfîrșise.
Cum stam pe prag, așa, ca din culise,

Vedeam întreaga scenă de aproape.
Se ridicau. Ce revărsări de ape

Și ce torente pot să amintească
Nestăvilita forță pămîntească

A oamenilor liberi?... Ei glumeau,
Vorbeau, treceau în grup. Dar cum redau

Și cum isc eu cuvîntul ce evocă
Strălucitoarea, unică epocă

Întruchipată în acele gesturi?
Greoaie-mi sînt cuvintele, și lesturi...

Să vină orga, suflători, orchestre,
Să-naripeze stanțele-mi pedestre,

Să cînte plin, așa cum se cuvine,
Minunea ce-nflorește lîngă mine,

Să-nalțe-n prag de ev ca o arcadă,
Peste eroii simpli, de baladă,

Peste nepoții dîrzului strămoș,
Ce se chemase Toma Alimoș,

Viteaz, cu suflet bun ca pîinea caldă,
Dar vezi-mi-l cînd paloşul şi-l scaldă

În sînge de viclean asupritor...
Balade din trecut, din viitor,

Se întîlnesc sub ochii noştri-acum.
Cînd multe-mpărăţii vor fi doar scrum

Şi numai scrum, aceştia vor trăi.
Prin holdele de grîne aurii

Va trece-un zvon din vremuri de răscruce
Şi cîntecele-n slavă îi vor duce.

*

Acorduri răsunau în mine, grave,
Cînd ochii, de pe-aceste vii hrisoave,

Mi-i înturnai spre cel ce mă-nsotîse.
Dar cînd? Şi cum? Din faţa mea pierise.

Atunci ieșii, purtată de șuvoi,
Afară-n stradă. Se afla în toi,

O noapte-a Bucureștilor, brăzdată
De mari lumini. În piața asfaltată,

Ca-ntr-un albastru fumuriu de ape,
Se reflectau imense lămpi. Aproape,

Aproape să îl uit pe cel plecat, —
Cînd am zărit un punct întunecat,

Pierzîndu-se departe-n largul for.
Ieșea din micul meu laborator

Homúnculul și pătrundea în viață.
Dar greu va fi să-l recunoști la față.

El nu va merge-n blană și melon,
Va sta smerit, cu șapcă-ntr-un cotlon,

La slujbă își va pune « mînecuțe »
Și masca lui cu zîmbete drăguțe,

Degeaba-l cați în haine de salon
Pe neasemuitul cameleon.

El e mai muncitor ca muncitorii,
La vorbe dulci este mai acătării.

De cînd e el, visează comunism
Și nu universalul cataclism.

Fă-ți ochii ageri, strașnici, vulturești,
De vrei pe cameleon să-l dibuiești.

*

Deasupra pieții vaste, noapte, nori,
Lumini topite-n plumburii culori.

Pe coame sure-n goană aplecați,
Trec, nori gigantici, nori încăierăți.

Unii-ngenunche, alții se-ncleștează.
Și platoșe ciocnite scînteiază.

Și-n vreme ce-n titanică-ncleștare,
Evocă cerul marea frămîntare

A ceasului pe care-l străbătem,
Eroii nasc mărețul lor poem,

Și pe întinderi largi anunță vîntul:
Al lor e cerul și al lor pămîntul!

FIILOR MEI

Vă ridic în soare
și mă ridic,
lingă umbrarul fragil al zilei de azi
mă ridic și întreb:
« Ce să rîvnesc pentru voi? »
Dar oare știu ce să cer,
ce să rîvnesc?
Fiii sînt ăltfel.
Soarele meu e prea slab,
vibrațiile mele se sting,
nu sînt destule culori,
nu le găsesc.
Verile mele-au rodit,
spicul de mult a fost pîine.
Alții sînteți,
alta neliniștea,
vocile,
valul, de mîine.

Acólo sînteți.
Pămîntul fără de margini sîntéți,
în negura zorilor,
și inima voastră care-ntîmpină lumea,
crudă,
deschisă,

neînvăţată,
faţă în faţă cu ea.
Acólo sîntéţi,
în goana vagonului, —
veniţi înapoi din vacanţă,
mari şi necunoscuţi
veniţi lîngă noi.
Acólo sînteţi.
Vuietul fagului sînteţi
şi freamătul fîrav al plopului,
apa sunînd la cişmea,
şirul căruţelor pline de pepeni strălucitori
de la bariera oraşului,
tristeţea de aur a lui septemvrie, —
septemvrie nouă sute şaizeci şi ceva,
cînd voi veţi înfrunta
adolescenţa.

Nu vă cuprind.
Nu pot rîvni pentru voi.
Chipuri, imagini şi forme,
cari vor veni să vă smulgă
din braţele mele,
să scurme-n adînc,
şi să cheme,
care-şi vor face sălaşul în voi,
pentru mine sînt numai scheme,
ori taine.
Lîngă umbrarul fragil
băieţii se joacă.
Flox şi verbină respiră liniştea serii,

puternica vreme m-ascultă,
mi-ascultă-ndoielile.

Și totuși există ceva
ce nu se răsfire în drum,
ceva mai puternic
decît puternica vreme:
focul nestins al dreptății
și limpedea apă a gîndului.
Nimic, nici un strop nu se pierde,
atunci cînd turnăm din ulcioare,
din lutul știrbit și bătrîn
șuvoiul aprins
în ulcioarele tinere.
Există ceva ce ne leagă
și ne aseamănă,
mai tare ca nașterea,
mai tare ca legătura de sînge,
e șuvoiul aprins
ce trece prin noi și vine
zvîcnind,
de departe.

E puhoiul negru, întunecat,
care gîlgîie
în pieptul felahilor,
care vestește furtuna,
în vreme ce melița bate cuminte
inul stăpînilor,

în vreme ce pietrele morii sfărîmă
grîul de aur,
e puhoiul care țîșnește
în brațele robilor
și nalță pădurea de furci.

E oarba minie
ce cade cu plesnet
pe crupele cailor
și-i mină în goana de praf roșietic
spre vest,
horcăitul de moarte
și strigătul slobod
al Pieilor Roșii gonite
din preeria străbunilor.

Nimic nu se pierde,
nici scama ușoară
ce umple plămîinii copiilor,
scama-mbicsitelor, scundelor
manufacturi pariziene
din veacul al XVIII-lea,
unde se scarmănă lîna brocartelor
întreșesute cu fir,
unde se-ascute încet,
nevăzut,
ghilotina.

Nimic nu se pierde.
Totul se varsă-n șuvoiul aprins.
Nimic nu se pierde.

Nici plumbu-nfloritelor litere gotice,
culese-n tiparnița veche
din Nürnberg,
nici ărșița cruntă în care trăiau
suflătorii de sticlă,
suflătorii vestitelor cupe-nsorite
din Praga.

Nici banul coclit și mărunț,
aruncat în palmele aspre
în zile de plată,
în zile cînd omul își bléstemă soarta
greu, ca pe-o tîrfă,
în zilele sîmbetii calme,
cînd patronul își scoate familia
afară, la cîmp,
și totul se leagănă; fustele lungi, înfoiate,
și coșul cu șuncă și tarte, —
iar caii moțați
care trag la trăsura cu arcuri de puf,
adulmecă-n preajmă
mirosul dulce-al lucernii.

Încă și încă o dată,
metalul și plumbul și sticla
sînt lavă fierbinte.

Încă și încă o dată,
mînia și-ngenuncherea sînt lavă.

Nimic nu se pierde.

Sîntém la-nceputul veacului XIX.

Peste orașele verzi, cu țigle roșcate
și cuiburi de barză

Începe să cadă funinginea.
Cazanele dúduie-n fabrici,
zgura și aburii-și lasă pecetea
în oameni și-n lucruri.
Unii visează.
Alții scrișnesc în somn.
Alții orbecăie-n luptă.
Și totul apare absurd și-nclăcit
ca un balaur
cu-o mie de capete.

Marx și Engels se nasc.
Puhoiul cel negru
de suferință și ură
e trecut prin filtrele gândului,
strunit,
limpezit,
transformat în forță și-n armă,
necruțător azvîrlit în matca
luptei de clasă.

Nu sîntem singuri.
Lenin își sprijină fruntea
și scrie la masa de brad.
Sub felinare de gaz se strecoară
ilegaliștii.
Mii și mii de băieți și de fete,
de bărbați și femei,
cercetați în biroul poliției țariste,
privesc ca prin ceață

același tablou prăfuit:
călimara de bronz,
dosarul,
fotoliile roase de piele,
privesc într-un punct
și rostesc
cu buzele albe de chinuri:
« Nu știu nimic ».

Primăveri, toamne,
cercuri de aur
în jurul pupilelor negre,
ape, priviri fără fund,
jocuri sălbatice
încununare de ierburi:
adolescență.
Primăveri, toamne:
blocadă și foamete-n tînăra țară sovietică.
Guri de copil,
umflate, cărnose,
gata să rîdă sau să se-ntunece,
pentru-o minge pierdută,
pentru-un briceag cu prăsele frumoase,
guri de copil,
hotărîte și grave,
jură să-și apere pînă la moarte
țara sovietică.

Nu, nici un strop nu se pierde
atunci cînd din lutul știrbit și bătrîn

șuvoiul aprins e turnat
în ulcioarele tinere.

Nu, tineretul lui Lenin nu uită
torentul aprins care-l leagă
de cei din Octombrie,
nu uită Zoia, fetița,
purtată goală prin viscol,
spre spînzurătoare.

Nu uită Oleg,
cînd își înfige unghiile-n carne
și tace.
Nu uită comsomoliștii.
În nici o țară din lume
comuniștii nu uită
torentul aprins care-i leagă
de Oleg, de Zoia.
Primăveri, toamne,
cercuri de aur
în jurul pupilelor negre,
vițe sălbatice, lungi,
fluturate în vînt,
freamătul lor se-mpletește c-un freamăt
mult mai puternic.

Lîngă umbrarul fragil,
băieții se joacă.
Flox și verbină respiră liniștea serii.

Împăturite și moi îndoielile dorm
ca niște fluturi gigantici
strînși la picioare.

Scumpă mi-e pacea.
Scump mi-e umbrarul plătind,
luminos ca o perlă,
scumpă mi-e pîlpîirea de viață
născută din mine
și care mă-nvăluie.
Dar mai scump decît toate
mi-e fluviul,
fluviul larg și aprins al dreptății;
între brațele lui mi-am durat
liniștea, cortul și umbra.

Lîngă apele lui v-ați născut.
Întîiul cîntec e cîntecul lui.
El e hotarul și largul
pe care-l păzim.
Brațele lui ne cuprind,
și ne duc aproape de fii.
Puternica lui respirație
ne dăruie forța
cu care învingem
orice-ar veni.

1949

MAREA SPERANȚĂ

Nu aștepta semne și minuni.
Minunile le facem noi.
Noi arcuim poduri peste genuni.
Noi fecundăm munții sălbatici și goi.

Noi, fiii cei mulți ai planetei, i-am dat
Formă și cîntec și nume.
Din zori preistorici avem cîștigat
Drept de stăpîni peste lume.

Hrisóvul acesta cu sînge e scris :
« Preia-ți, omenire, avutul.
Ia-ți dreptul la viață, la pace, la vis,
Și tu, ție însăși, fii scutul. »

O, dacă-am ști — și începem să știm —
Cît de puternici sîntém !
De-abia ne-am urnit, de-abia ne trezim,
Și-afund temeliile gem.

Se zguduie temnițe, vechi arsenale...
Sub pasul gigantic și tînăr.
Pe-arena Istoriei vin triumfale
Popoarele, umăr la umăr.

O, dacă-am ști — și începem să știm —
Ce forțe se nasc din unire,
Ce nemuritoare pînză urzim
Din strîns alipitele fire!

Un tînăr din Franța strînge în brațe,
Frățește, un om din Vietnam.
Unde-s săgețile-n ură muiate
Și-al morții sinistru tam-tam?

Barbărele vremuri mai hăuie încă.
Mai sînt în Coreea ruine.
Sărutul de frate, chemarea adîncă
Anunță o eră ce vine.

Ne spune sărutul fierbinte: se poate!
Da, adevăr, vă zic vouă,
Umbra cernită a nopții se zbate.
Iată și lacrimi și rouă.

Iată-ntîlnirea, iată speranța :
— Tu îmi ești frate. Tu, sora...
Ochii ni-s umezi. Piere distanța.
Iată mijind aurora.

Iată și arcul luminii sub care
Lumea potiru-și desface.
Cere, presimte, întreaga suflare
Ziua cea lungă de pace.

Da, adevăr, adevăr vă zic vouă :
Ea stă-n puterile noastre,
În cuget, în mîinile-aceste-amîndouă
Ce-apropie zările vaste.

Al nostru-i pămîntul, darnic și mare.
Și-i loc pentru orice semințe,
Pentru omul alb, pentru cel de culoare,
Pentru-ntrebări și credințe.

Loc pentru șoim și privighetoare,
Loc pentru muguri și roade,
Loc pentru-a vieții deplină cîntare,
Nespartă de canonade.

ȚIE-ȚI VORBESC, AMERICĂ!

Ție-ți vorbesc, Americă, ție,
ochii tăi neliniștiți îi privesc,
fața ta limpede — fără de fard — o privesc.
Nu cu America pumnului și a linșajului,
nu cu patroana crimelor și a orgiilor,
nu cu vrăjitoarea ce mîină sabatul drăcesc
al miliardelor,
ci cu tine,
Americă simplă, vorbesc.

Băieții și fetele tale vin de la lucru,
din birouri și fabrici.
Străzile, gările, autobusele,
orașul întreg e plin
de băieți și de fete ca ei.
Îi aștepți. E seară.
Ai pus mîncarea pe sobă, la încălzit.
Pe mușama strălucesc farfuriile.
Și ei vin.
Cel mic mîncă în grabă.
Frații fac glume. Îl necăjesc.
El împinge farfuria deoparte
și se ridică.
Udă pieptenele, și-l trece prin chica rebelă.
Îi vezi în oglindă chipu-ncordat,

chipul lui dulce și cunoscut,
așa cum nimic pe lume nu cunoști mai adînc.
Și iată, pe fața lui de copil, de bărbat,
a apărut
ceva nou, străin și puternic.
Tu știi. Înțelegi. Dar nu spui nimic.
— Hello, mama!
Și pleacă.
Tîrziu, cînd ai casei au adormit,
cînd ai sfîrșit de rînduit și spălat,
te strecoari încet, afară,
pe mica verandă.
O creangă străvezie
se-ntinde spre tine.
Miroase a noapte de mai,
a pămînt jilav și cald.
Îți amintești.
Fiece fibră din tine
își amintește
și vibrează
sfîșietor și lin ca o vioară.

Într-o noapte ca asta, demult,
și totuși atît de aproape, ca ieri,
te-a luat în brațe,
te-a ridicat
valul năprasnic al fericirii.
Întîia oară —
umerii omului drag, părul lui,
degetele voastre înlănțuite,
inimile ca două păsări prea mari,

amețite,
gata să spargă pereții,
să se arunce în spații.
Și acum, e rîndul mezinului tău...
Tot așa miroseau brazdele jilave, coapte,
și-o creangă străvezie de liliac
strălucea
ca un izvor de lumină.
Noapte.
Mama stă pe verandă,
cu spatele lipit de peretele casei,
casa lor în care-a venit pe lume
ultimul fiu,
stă mama în centrul micului ei univers
și se gîndește la trecătoarele clipe de fericire,
smulse sărăciei și bolilor,
la existența lor tulbure, amenințată.
Peste fața ei trece un nor.
Zîmbetul dinainte s-a șters.
Ce se va alege din tot?
Ce vor să facă din micul ei univers?
În mijlocul lui stă casa,
în casă stă inima ei,
ca un fruct,
în fruct stau simburii deopotrivă culcați în găoace.
De ce vor să rupă fructu-n bucăți?
De ce vor s-arunce părți din inima ei
pe mări de sînge, în țări străine?
Cine,
cine vrea asta?
Spune la radio, spune-n ziare
numai așa:

« O să-i punem cu botul pe labe
pe cei de peste oceane!
O să le dăm o lecție,
o să le-arătăm noi cine-i America! »
« Acolo », spun senatorii și generalii,
« Acolo », spun reclamele și placardele,
« Acolo », spun cîntecele și strigătele
— și-ți arată cu degetul departe
spre tainicele pămînturi din răsăritul Europei —
« Acolo, Americă, ia aminte,
se pregătește bomba atomică,
Europa se pregătește să vină la tine,
să-ți rupă liliacul din rădăcină,
să-ți împrăștie inima.
Să le-o luăm înainte!
Să prefacem țările lor în pustiu
pentru ca, la tine-n grădină, liliacul
să înflorească în fiecă primăvară. »

O, mamă, mamă,
o, Americă simplă!
Minciuna s-a-ncolăcit în jurul tău
și tu n-o simți.
Minciuna se-așază ca oaspe,
la tine, la cină,
mănîncă din vasele tale
și tu n-o vezi.
La temelia căminului tău
își clocește ea puii
și tu nu știi.
Sub căpățiiul copiilor tăi

zace minciuna
și tu nu te cutremuri.

Acum, în ceasul acesta de liniște,
cînd stai pe banca de lîngă ușa casei tale,
cînd palmele tale asprite de muncă
se odihnesc culcate în poală,
cînd ochii tăi blînzi și neliniștiți
scrutează noaptea diafană de mai,
deschide-te toată

luminii de vis ce pogoară.

Întinse continente plutesc
pe-oceanele-albastre, întunecate, ale planetei,
ca niște frunze mari de smarald,
întinse pămînturi și ape,
ogîndite-n pupilele ochilor tăi,
se strîng, se strîng și se-adună
ca-n basmul veșnic adevărat
al copilăriei,
se strîng și se-adună,
pînă rămîne numai măduva lor,
numai o insulă mică,
un petic de curte,
un pom, o fîntînă,
și-n mijloc o casă,
cu oameni,
și un cerdac împrejur.

Ce sînt distanțele?

Ce sînt oceanele?

Vremea în care trăim le înghite,
amăgire și fum, depărtările —
amăgire și fum.
Europa-i aici, aproape de tine,
e peste drum,
o vecină,
o casă vecină
o femeie vecină
pe care nu o cunoști.
Nici acolo femeia nu doarme,
nu poate să doarmă.
Uite-o cum deschide ușa,
cum se strecoară afară,
cum își lipește fruntea de stîlpul cerdacului.
Caldă e noaptea diafană de mai
dar ea își strînge, înfiorată, șalul de lînă,
în jurul umerilor rotunzi și puternici.
Pomeții ei largi strălucesc.
Părul ei, lins pieptănat,
lucește-n lumina difuză a lunii.
Buzele ei cărnoase tremură, ușor întredeschise.
Pieptul se ridică, se lasă.
Ce groază i-a sfîșiat somnul
și a gonit-o afară în noapte?
Ce vis spăimîntător a visat?
Vai mie, vai mie care îl știu.
Vai mie care-ascult glasul lăuntric
ce-mi poruncește: Arată-l!
Căci unde e omul care să poată rosti
asemenea lucruri înfricoșate,
și să nu se prefacă, el însuși,
într-o stană-a durerii?

Era cu ani înainte,
înaintea acestui vis,
înaintea acestei nopți:
Femeia avusese-un bărbat
cu fața severă
cu mâini bune și mari.
Avusese-un copil,
așa cum sînt toți copiii
la un an și ceva;
durduliu și puțin caraghios,
cu piciorușe cam strîmbe.
Dar pentru ea
era cel mai frumos copil de pe lume.
Avusese-o odaie cu fotografii pe pereți.
Avusese-un dulap în care ținea, printre rufe,
sub mănunchiul de busuioc,
o cămașă de nou-născut,
cu festoane la guler.
Avusese-o fericire simplă
împletită cu griji.
Apoi a venit războiul,
și bărbatu-a plecat militar:
«Nu-ți fie frică, iubito! Mă-ntorc...»
Ea lucra într-o fabrică.
Se-ntorcea seara acasă,
la bătrînă și la copil.
Liliacu-nflorea pe ulița lor,
dar nu pentru ea.
Apoi războiul a venit mai aproape,
tot mai aproape,
pînă-a intrat pe ulița lor,
a deschis fâlcile lui de oțel
și-a scos urletul prelung al sirenelor.

Într-o zi, după alarmă,
cînd se-ntorcea alergînd de la lucru,
la capătul străzii —
nu a mai fost nimic,
nimic altceva,
decît un țipăt prelung,
decît un fulger negru
care trecea prin ea.
Ea însăși, un fulger negru,
cădea în zig-zag,
într-o prăpastie.
A venit apoi clipa
cînd a dat de fundul întunecimii,
și-a scormonit în țărîna carbonizată.
Nimeni n-o putea opri să nu scormonească.
— «Așa vreau — șușotea — așa vreau.
Lăsați-mi plăcerea.
Cui îi fac vreun rău? »
Și te privea
cu un zîmbet mîngîios și rătăcitor.
Femeile se-nchinau îngrozite.
Apoi, nu a mai fost, într-adevăr,
nimic altceva, decît bezna.

Cînd s-a trezit, era la o vecină,
n-au lăsat-o să-și vadă copilul.
L-au bocit, l-au îngropat.
Apoi viața a curs.
S-a dus iarăși la muncă.
Lucra, dormea, mînca.
«Nu-ți fie frică, iubito, mă-ntorc... »

Și nu s-a ținut de cuvânt.
Totul era cenușă,
pe limbă cenușă,
în sin cenușă.
Vremea trecea.

Și într-o zi,
din țărina carbonizată,
din zgură și piatră,
a răsărit ca o minune,
firul de iarbă.
Un vânt subțire sufla
și le-atingea frunțile.
Alături de inima ei
bătea iarăși inima unui bărbat.
Și iarăși, în brațele ei puternice-a strâns
trupul omului drag,
și iar a zîmbit depărtărilor.
Erau săraci, dar plini de-ndrăzneală.
S-au aruncat nebunește în muncă.
Au înfipt tîrnăcopul.
Au azvîrlit molozul deoparte.
Au cărat roabe-ncărcate cu var și ciment.
Au adus trunchiuri de brad de la mari depărtări.
Au ridicat schele.
Palmele sîngerau.
Umerii le atîrnau ca de plumb.
Dar ei au strîns dinții
și-au îndreptat șalele.
Au zidit mai departe.
Au înviat zumzetul mașinilor în fabrica arsă,

foșnetul plopilor în parcul orașului,
cîntecul focului în vatra cea nouă.
Cu mîinile lor au ridicat pe locul pustiu
un cămin al speranței.
Și a venit și noaptea
cînd întinsă pe patul îngust
a simțit că-n pîntecul ei, copilul se mișcă.
Stătea neclintită,
scăldată-ntr-o sudoare de gheață,
și simțea cum deasupra ei se înalță
valul năprasnic al fericirii.

O, mamă, mamă,
o, Americă simplă,
să nu-ți fie dat să cunoști vreodată
gustul acesta al fericirii
amestecat cu cenușă și sînge.

Să nu-ți fie dat să trăiești
neliniștea sumbră a învierii
și nici plutirea-n lumină
a celei ce-a purtat odată pe piept
piatra mormîntului.

O, mamă, mamă,
să nu visezi visele ei.

Se făcea că din beciul casei lor de demult,
al casei lor care nu mai există,
urcă din întuneric, pe scări,
copilul ei de demult, care nu mai există,
urcă spre dreptunghiun-sororit
al gîrliciului cu porți desfăcute,
urcă pas cu pas,
așa cum face-un copil de doi ani,
punînd amîndouă picioarele pe fiecare treaptă.
E îmbrăcat în cămașa lui cu feston,
care nu mai există.
Și ea îl așteaptă sus, la intrare,
în capul scării.
Îi face semn cu mîna că e acolo
dar el alunecă parcă pe treptele umede
cu piciorușele lui grăسune și strîmbe
și se uită la ea supărat,
dar nu cu ochii lui de copil de doi ani,
se uită la ea,
ci cu ochii bărbatului ei de acum,
cu ochii copilului ei de acum,
care nu s-a născut.
Ea întinde mîna.
El urcă mereu.
Dar scara se face tot mai adîncă
și el rămîne tot mai mărunț,
tot mai pierdut
la capătul ei.
Numai ochii o privesc mereu.

Nu a țipat din somn,
și nici mai tîrziu.

S-a ridicat încet, fără zgomot,
să nu-și trezească bărbatul trudit
și a ieșit afară-n cerdac.
Privește-o !
Pomeții ei largi strălucesc.
Părul ei, lins pieptănat,
lucește-n lumina difuză a lunii.
Buzele ei cărnoase tremură, întredeschise.

Privește-o, mamă,
cît de aproape-i de tine,
cîtiva pași dac-ai face,
de-ai coborî cele cîteva trepte
și-ai trece de poarta grădinii,
n-ai avea decît mîna să-ntinzi
și ai putea s-o atingi,
ai putea să-i simți umărul rotund și puternic
tremurînd sub șalul de lînă,
ai putea să-i privești de aproape
ochii ei umezi
care știu ce-i moartea și învierea
și care acum la tine se uită,
ție-ți vorbesc.
Nu Europa zvasticii și a masacrelor,
nu ea îți va spune-adevărul,
Americă simplă,
ci numai aceasta, mult încercata,
adevărata Europă,
cu fața limpede și umană,
asemenea ție,
dar mai mătur plămădită în luptă,

mai dîrză, mai neliniștită, mai înțeleaptă,
mai hotărîită să apere viața
greu cucerită.

Despre ea spun senatorii și generalii că rîvnește războiul,
pe ea ți-o arată cu degetul ziarele și placardele,
despre ea se cîntă-n șantanuri și se urlă în piețe,
asupra ei vor s-arunce cățeaua turbată s-o sfișie.
împotriva ei vor să-ți asmută copiii,
ca s-o lovească.

« Europa-i departe, — spun negustorii de moarte —
lasă furtuna să șuiere
deasupra capului ei,
lasă fulgerul s-o trăsnească,
lasă căminul ei să se cufunde
în craterul bombei atomice.

Tu, Americă, fii liniștită.
Intră în casă, coboară storurile,
aprinde lampa de pe măsura rotundă,
scoate din ghemul de lînă andrelele
și tricotează mai departe băiatului tău
flanela-ncepută. »

O, mamă, mamă,
o, Americă simplă,
eu nu-ți spun nimic altceva,
decît adevărul zilelor noastre:
lumea e mică,
amăgire și fum sînt distanțele,
amăgire și fum.

Îngust e oceanul ce ne desparte
ca ulița asta — pietruită cu lespezi albite de lună —
ce trece-ntre două șiruri de case.

Să nu-nceapă furtuna.
Să nu cadă trăsnetul.
Aceeși flacăra
sub care-ar trosni înnegrite
și s-ar surpa
grinzile acoperișului meu,
ar linge scările și ferestrele tale,
ar trece prin storurile lăsate
și ele-ar cădea prefăcute în scrum,
mai ușor ca două aripi de fluture.
Același cutremur
care-ar face pereții căminului meu să se clatine,
ar sufla peste creștetul tău,
ar răsturna lampa de pe măsua rotundă,
și din tricoul pe jumătate lucrat ar rămîne cenușă.
Îngust este drumul ce ne desparte.
Nimeni nu poate rupe destinele noastre în două.
În puhoiul care-ar vui printre casele noastre,
sîngele inimii tale ar curge,
amestecat cu sîngele meu.

Sora mea, prietena mea,
nu-i prea tîrziu,
încă nu-i prea tîrziu.
Desfă-te din strînsoarea minciunii.
Descolăcește-i din jurul tău trupul de șarpe
și ucide-o.
Caut-o la temelia căminului tău
și ucide-o.
Smulge-o de sub căpățiiul celor iubiți
și ucide-o.

Pentru ca moartea să nu-și pună sărutul
pe gura copiilor tăi.
Pentru ca-n noaptea de mai,
mereu și mereu
să se-apece spre tine,
străvezie și nevinovată,
creanga liliacului tău.

ÎNTREGUL CÎNTEC

Își schimbă înțelesul cuvintele prin vremuri.
De-abia mai prinzi ecoul întiului « iubesc ».
Vin vîrstele. Și totuși pe praguri noi tu tremuri,
Întrezărind întregul miracol pămîntesc.

Lubeai un om, o floare, un gînd, o sărutare:
O licărire, două, din vastul curcubeu.
Te mistuiai ca pára, pe rînd, în fiecare,
Și-ți destrămai prin toate, rătăcitorul eu.

Un mozaic cu negre și goale alveole —
Spărturi de nestemate ce-și căutau un chip!
Pierdute de orchestră, se tînguiau viole,
Și se scurgeau miresme din sfărîmatul șip.

O, lume risipită, o, Prea-Frumoasă moartă,
Te-am regăsit întreagă, fierbinte, vie, una!
Sclipește mozaicul și chip și sensuri poartă,
Și și-au aflat lăcașul miresmele și struna.

Partidul ne redete fierbinte unitate
Și locul în orchestră și cîntecul întreg,
Ecouri noi în vorba « iubesc » și « dor » și « frate »
Și gînd țîșnind în faptă și fapta ce-o-nțeleg.

Să ne cîntăm, tovarăși, cu grijă, partitura,
Cu grijă la întregul măreței simfonii.
Pădure-i și stejarul, pădure e și mura,
Și marea e în toate talazurile-i vii.

PRIMA CARTE COMUNISTĂ

Ce univers cețos ca o tavernă
Fu lumea-n care ne-am născut noi doi.
Sinistrul gong al primului război
Bătea — părînd că-ntoarce spre cavernă.

O, cîte nopți n-am plîns, cu fața-n pernă,
Nepricepînd sălbaticul puhoi,
Viața lor cea tîmpă, anii goi,
Privirea lor și lacomă și ternă.

Îți amintești ce-a fost? Cum s-a deschis,
Ca smuls de vînt, din ceața-aceea tristă,
Un geam, spre libertate și spre vis?

Și ciocîrlii cîntau, cîntau: există
O lume nouă. — Intră-n ea, sta scris
În prima noastră carte comunistă.

PRIMA ÎNȚILNIRE

Purta un nimb? Da, pentru noi purta.
Rostea puține vorbe, măsurate,
Dar inima-i de foc simțeam cum bate
Sub cenușia, vechea lui mantă.

Un om, un comunist. Vegheá, luptá.
Ce simplu și ce greu e: a te bate,
A fi gonit afară din cetate
Și a-ți preface-n spadă viața ta.

E mult de-atunci. Nu ani, decenii parcă,
Dar totu-i viu. Când îl vedem, ne-ncearcă
Același val, același simțămînt:

Ascultă-l. El e. Recunoaște-i glasul
Răscolitor, curat, de neînfrînt.
O, binecuvîntat să fie ceasul...

FERICIRE

Și-acum, când între frații tăi și tine
Nici o distanță nu-i; când ești în oameni
Iar ei în tine sînt; când tot ce sameni
Rodește-n ei cu roade mari și pline;

Cînd știi că n-ai cu ce și cum s-asameni
Această fericire care vine
La cel ce-n luptă a uitat de sine
Și milă n-a avut cu răi și fameni —

Acuma totul ce firesc îți pare!
Dar nu uita ce nalt și greu fu zidul
Prin care oameni și-au tăiat cărare

La tine, singuraticul, timidul,
Pînă-a pătruns în viața ta Partidul,
Sevéra fericire luptătoare.

COMOARĂ

Aș vrea, prieteni, ca-ntr-un colb de aur
Poemul să vibreze polifonic,
Să-mi fie stihul: gînd, chemare, hronic,
Reflex al omenescului tezaur.

Netulburat și zvelt sub foi de laur
Să dăinuie în pace templul ionic,
Îngemănat cu zborul suprasonic,
Să laude în ritm pe omul-faur.

Chiar trupul mic al amforei etrusce
Eu îl cuprind sub purpurii drapele
Dar uscă-mi-se dreapta, mi se usce,

De n-am s-arăt eu chipurile-acele
Ca perla ce-n ascuns adînc străluce:
Eroii necîntați ai vremii mele.

SE-ARATĂ LUMEA

Străveche ți-a fost rana și adîncă,
Încît părea c-așa este în fire,
Să sîngeri veșnic, fără istovire,
Ca Prometeu înlănțuit de stîncă.

Să semeni pîine, altul să o frîngă,
Așa îți era datul, omenire;
Minunile de pûrpuri și porfire,
Călăii tăi în brațe să le strîngă.

Dar comuniștii-au spus: « Acestea toate
A' tale sînt, norod! » Și sfărîmară
Străvechiul lanț, străvechile lăcate.

Și lumea se-arată întîia oară
Mulțimii de priviri înrouate
În toată strălucirea ei fecioară.

NIMIC N-AM SPUS

Nimic n-am spus. Și-atîta gingășie
Și-atîta frumusețe să se piardă?
Cît nu-i tîrziu, cît viața-o să mai ardă,
Despre iubire, poate tot voi scrie.

Nu cățelușe hămăind în zgardă,
Iubirea noastră fu, nici n-o să fie,
Ci pajură măiastră ce învie,
Mereu, ca lăstărișul de subt bardă.

Știi tot. Tot ce-i al meu, e-al tău, iubite,
Știi viața mea, știu gîndurile tale,
Cu zbor înalt, prin vreme dobîndite.

O, meargă anii, meargă ei devale...
Cînd toate păreau spuse și trăite,
O melodie nouă-și taie cale.

ȚII MINTE FOCUL...

Ții minte focul, chinul, primăvara,
Tot viscolul aprins ce bîntuise?
El ne-adunase, el ne învrăjbi,
El ne mîná, învolburîndu-și pára.

Dar de pe-atunci, cînd nu se potolise
Furtuna vîrstei, cea dintîi, amara,
Cînd tinereții-i mai duceam povara,
Noi încă ne uneam prin alte vise.

Și dacă azi nimic nu ne desface,
Și trecem în deplina-mbrățișare,
E că-mpreună nu aflarăm pace,

Ci căutarăm focu-ncins în zare,
Și rostul lumii care se preface,
Și-al nostru, celor trecători sub soare.

CÎNTECUL PĂRULUI ALB

Nu mint, iubitul meu, nu mint,
Mi-e drag fiecă fir de-argint
Din părul tău.

Și când furtunile-au tăcut,
Eu spun: e totul la-nceput,
Iubitul meu.

Ca doi școlari pe-aceeași carte,
Citim din slova fără moarte,
Tot mai ușor.

Vezi doi mesteceni zvelți, cărunți...
Ce-aproape-s albele lor frunți.
Și-i ca un zbor.

Nu mint, iubitul meu, nu mint,
Mi-e drag fiecă fir de-argint
Din părul tău.

Prin albul lor păienjeniș,
Nu moartea-și lunecă pieziș
Mîna ei, sloi,

Ci primăveri cari vor veni
Ne-adie-n păr. Să știți, copii,
Sîntem cu voi.

NAȘTERE

Sînt mulți acei ce strigă: osáná!
Și-n cale-aștern înmugurite ramuri.
Dar Maiacovski — cel ce așaná —
Cu sînge m-a-nvățat să scriu pe flamuri.

Se naște-o lume-n fapt măreț și crud
Căci facerea e scrișnet și suspine.
Pot eu să rîd, pot eu să nu le-aud
Cînd și matrice sînt și cel ce vine?

Nu semănăm a zei. Iubim, murim.
Ispite ne încearcă și păcate.
Din lut plăpînd, titanic zămislim
Căci oastea ta sîntem, Necesitate.

CE TREBUIE

Ce trebuie, prin noi se va-implini,
Prin comuniști. O, lume-n crisalidă!
Cîți încă-or sîngera și n-or mai fi
Ca fluturul imens să se deschidă.

Ce trebuie-implinit vom împlini!
Nu știu — prin zbucium — liniște mai sfîntă,
Decît să spun: am fost cu-ai mei, aci,
Pumnal de foc ce-n bezne se împlintă.

MAMEI

La șaptezeci de ani trecuți,
Roșești ușor ca o codană
Și lacrimi izvorăsc prea iuți
Sub bolta frunții diafană.

Suavă ca o figurină,
Părei născută pentr-un valț,
Etern plutind într-o lumină
Egală, cu luciri de smalt.

Dar lumea veștedă, haină,
Te-a strâns la sînul ei uscat,
Și tu, prea gingașă tulpină,
I te-ai robit, i te-ai plecat.

Ai fost prea slabă, prea sfioasă,
În tine n-ai crezut destul,
Și-n colivia firoasă
S-a depănat al vieții sul.

— « De ce, din umbra vieții voastre,
Tu nu te-ai smuls, n-ai fost bărbat?
Erau și-atuncea zări albastre
Și luptători care-au luptat! »

Așa-ți strigam, când, de copilă,
Mă chinuia un gând rebel.
Azi, o-nțelegere și-o milă
Nu m-ar lăsa să strig la fel.

Dar pentru tot ce-a fost odată
— În veacul tău — strivit, deșert,
Nici azi, când tîmpla mi-e brumată,
Nu pot de tot, de tot să-ți iert.

Și totuși, prin mărunta-ți viață,
Prin cenușiul ei văzduh,
A străbătut, de foc și gheață
Al dragostei puternic duh.

Pe aripile-i larg deschise
El te-a purtat, tremurătoare,
Și-ai cunoscut și slăvi și-abise,
Și tu, și tu, micuță floare.

Prea bine nu știi ce înseamnă
Să uiți de tine, pentru toți.
Dar pentru ciți din jur, o, mamă,
Te cheltui tu și nu socoți!

Firăve mâini, cu porțelanul
De munci și vreme vătămat
Și puțintelul trup, sărmanul,
Ca dintr-un colb de nea suflat,

Trudesc și freamătă, respiră,
Doar pentru alții, pentru noi.
...Ci azi, când frunza se resfiră
Și înțeleg copacii goi,

Spun: « Floare mică, ești salvată »,
Și blîndă mîna mea o plimb
Pe fruntea-ți albă, luminată
De al iubirii dulce nimb.

1955

CÎNT IAR

I DĂ CEP

Dă cep, barde, la butoi,
Curgă viersurile noi,
Că de cînd îți oblojești
Niscai hube sufletești,
Și de cînd tot zaci la pat,
Nici tu viu, nici răposat,
Fost-au nunți cu lăutari,
Și-au crescut băieții mari,
Și pe unde-a fost pietriș,
Cîntă mierla-n aluniș...

II MURE

Trag cu ochiul la stejar,
Ai, cîtu-i de mare.
Ce de frunză, ce umbrar,
Ce mai ghindă are.

Trag cu ochiul la mălin.
Ai, cîtu-i de roșu.
De bobîțe foc, e plin,
Să-ți tot umpli coșu.

— « De ce, maică, m-ai făcut,
Tufă doar, de mure?
Și pe jos m-ai așternut,
Neagră-n straie sure? »

— « Lasă, dragă, nu boci.
Bună-i fi tu, fată,
Cînd drumetului i-o fi
Gura însetată. »

III URSOAICA

Gize, frunze, ies în rînduri.
Sforăie ursoaica.
Ursuleții cad pe gînduri:
« Ce tot doarme maica? »

Nu ne scoate-n zmeuriș,
Lumea să ne-arate?
De-i așa, păi, hai pieptiș,
Și-om afla noi toate. »

Și s-au dus bondoicii mel,
Și-nvățară singuri,
Unde-i mierea cu temel,
S-o culegi în linguri.

Ce e rău și ce e bun,
Meșteșugul vieții,
Fără boabă să le spun,
L-au deprins băieții.

Cum ziceau ei jocuri noi,
S-a trezit și maica.
— « Ce să vă învăț pe voi?
Învățați ursoaica. »

CALE LACTEE

— Pulbere, pulbere !
Plîngea Ecclesiastul,
În praf ne-ntoarcem,
Praful adastu-l.

— Pulbere, pulbere,
Nu ne-nspăimîntă.
Bocet, te stînge,
Inimă, cîntă.

Pulbere, pulbere,
Cale Lactee,
Om lîngă om e,
Drumul scînteie.

ANII, CÎINII...

Anii, cîinii îmi dau raită.
Strig ca să-i alung.
Mîrîie lihnita haită
Și m-ajung, m-ajung.

Colții-nfig, în carne mușcă,
Mușcă pîn'la os.
Ah, că n-am eu lanț și cușcă,
Să-i azvîrl la gros.

Satură-se nesătuii,
Sfișie cît vor:
Ce-i mai mîndru-n mine nu e,
Nu e partea lor.

Ce iubesc mai tare scapă
Printr-a vremii zea.
Unde veșnice te-adapă
Tinerețea mea.

NICIODATĂ

Niciodată n-am să mă satur, nicicînd,
Fulgerul, dragostea, zborul să cînt,
Soarele tînăr și fără de-amurg,
Scăpărătoarele clipe ce curg.

Nu, niciodată n-am să mă satur să cînt
Tainicul bob înfășat în pămînt
Și cumpănirea frumosului spic
Pe care-n slăvi îl ridic.

CÎNTAT-AU VINUL...

Cîntat-au vinul, rubiniul,
Mulți barzi vestiți, de peste veac,
Eu una, gustul vieții știu-l,
Ciorchinii-i grei îmi sînt pe plac.

Cîntat-au mulți plecarea-n larguri,
Beția tainicelor zări.
În crezul meu am și catarguri
Și fermecate depărtări...

ULTIMUL CEAS

Niciodată, singurătate, n-ai să mă ai,
Nici în ceasul când coborî-vor umbre pe plai.
Seară, fi-va, poate și spaimă fi-va sub cer,
Moartea-n tropot când o să-și sune casca-i de fier.

— « Suie! » Moartea o să mă salte sus, lângă ea.
Drumuri! Oameni! Ce de privesți! Tremur în șea.
— « Toate, toate sînt ale tale. Nu vor mai fi.
Singur, suflet, te pregătește, pentru pustii. »

Astfel moartea ispititoare va susura:
— « Uită toate. Nu e nimica. Totul era... »
Veacuri? Clipe? Trecem călare dealuri și văi.
Ceru-i fraged, lumea-i asemeni clipei dintăi.

— « Nu știu, moarte, ce e uitarea, geaba momești.
Dată-s toată, pentru vecie, celor lumești.
Frig mi-e, tremur. Simt lângă buze, buzele-ți reci,
Strîns e brațul ce după mijloc tu mi-l petreci.

Totuși, moarte, nu spune încă: „Prada-i a mea“.
Nu tu, hîdo, altul suflarea dulce mi-o bea.
Soț mi-e, blind mi-e tot acest cosmos fremătător.
El, din brațe-ți, el mă desprinde, lunec ușor.

Drumuri, oameni. Ce de priveliști! Toate mă sorb.
Geaba-n preajmă bijbîie lacom brațul tău orb.
Nu-s eu, crunto, e numai vechiul, putred veșmînt.
Mire, ia-mă, du-mă cu tine lîngă pămînt. »

VEGHE

Mă-mpac cu frunza care cade,
Mă-mpac cu anii ce se duc,
Mă-nchin spre tinerele mlade,
Și mă alin cu fraged suc.

Mă-mpac cu gândul c-o să vină
Un ceas cînd lunca va cînta —
Și-mbujorată de lumină
Eu n-am să fiu în preajma ta.

Mă-mpac cu tot ce nu se-ntoarce,
Alung acel străvechi fior
Ce-ntreabă: cum să se îmbarce
Spre veșnicii, atîta dor?

Mă-mpac cu unda trecătoare,
Mă-mpac cu datina țărîinii,
Ce ne va duce de sub soare
Așa cum ni se duc bătrîinii.

Dar cît va arde-n mine focul
Slăvitei vieți — ca-n alte dăți
Eu nu m-aplec, nu-mi frîng mijlocul
În fața vechii nedreptăți.

Eu nu mă-mpac cu cel ce minte,
Strivește semenul și-l fură,
Pe dîșman nu-l cat la cuvinte,
Ci după fapt îi iau măsură.

Eu nu mă-mpac cu cel ce schimbă
Suris și lacrimă-ntr-o marfă,
Nu-l cred pe diavol cînd își plimbă
Un deget îngeresc pe harfă.

Cu cel ce revărsarea vieții
O vrea întoarsă în pămînturi
Și smulsă floarea tinereții
Ca frunza veștedă în vînturi,

Cu cel ce unda-nvolburată
O vrea ucisă la izvoare,
M-oi război neîmpăcată
Atît cît voi avea suflare.

Atît cît îmi e dat norocul
Să simt țărîna sub călcîie
Slăvitei vieți păzi-voi focul,
Înalt și slobod să rămîie.

DA

Nu cred în soare fără umbre,
Nu cred în roze fără spini.
Cunosc puterea feței sumbre
Din fața veșnicei lumini.

Cunosc jungherul despărțirii
Și clipa ce se stinge-n hău.
Un strop din marea zămislirii,
Eu știu de bine și de rău,

De frumusețe-nrouată,
Și de uscatul morții praf.
M-a însemnat nevinovata
Natură cu mărețu-i jaf.

Nimic din ce e dor și zbucium
Vieții mele nu-i străin.
Își sună tînguiosul bucium
Țărîna grea ce naște-n chin.

Și dacă sunetu-i se pierde
În cântul vast, copleșitor,
Și valea mea e pururi verde,
Sub cer, prin vreme, schimbător,

Și-albine dănțuie în soare,
Și flori de púrpur se deschid,
Și nu-i ruina morții-n stare
Să-mi tăinuie, c-un hîrb de zid,

Adîncul peisaj ce-și cerne
Păienjenișul lui de vis,
E că sub pașii mei se-așterne
Temeinic arc peste abis,

E că te simt în juru-mi, mare
De vieți. O, frații, frații mei...
Talaz al lumii creatoare
Cu tine, peste timp, mă iel.

În tine-s azi, în tine mîne,
Și ce-i viață-n viața mea
Va înflori și va rămîne,
Mai fragedă de cum era.

Iubim... luptăm. Creăm o lume.
Și nimeni ástfel n-a iubit.
Dar cum să dai un chip și-un nume
Iubirilor ce n-au mijit?

Iubi-vor mai frumos, mai darnic
Alți comuniști, de peste veac,
Dar noi am pus, pe-un timp amarnic,
Răsad iubirii-n stei sărac.

Afla-vor vieții prețuri rare
Vor pîrjoli ce-a fost urit.
Noi mai puține știm. Dar care
Din prețuri nu-l plătim oricît?

Lucrăm, visăm dumbrăvi vrăjite.
Vrem pace. De ne-or da război,
Ne-om pune platoșe călite,
Și-om bea și sînge și noroi.

Și lup pot să mă fac și ciine,
Să mușc, să mă strecur pe brînci,
Ca-ntregi să-mi fie, azi și mîine
Și-n veci, iubirile-mi adînci.

Și dacă-ar fi să pier în valul
Furtunii și să zac pe prund —
Să spun că n-aș goli pocalul
Amărăciunii pîn'la fund?

Amar, de două ori amar e,
Frumoasă lume, să te las,
Cînd știu fierbîntea-ți sărutare
Și cită dragoste-a rămas.

Cu scrișnet voi pleca, iubito,
Neîmpăcat și împăcat
Că datoria-m săvîrșit-o
Și-n fața ta rămîn curat.

Ci tu să-ajungi înfloritoare
Cum nici gîndim și n-am gîndit,
Tu, stea a clasei proletare,
Mărgăritar din răni ivit.

.....

Tăgăduiesc dar suferința
În larg, nețarmuritul Da,
Cum își tăgăduie sămînța
O floare care rod va da.

De geme clipa-mi cînd se-ncheie
Și se prelinge stinsă-n hău,
Ea și mai aprigă scînteie
Și cîntă, viață,-n sînul tău.

UN VIS

În vis se făcea că-i o mare senină,
Cîndva peste veacuri, cîndva.
Sclipeau nestemate pe-ntinderea lină
Și-o navă cu umbre plutea.

Iar eu cunoșteam fericitele umbre,
Fusesem tovarăși de veac,
Tovarăși de cîntec în luptele sumbre
Cînd lira suna de atac.

Tăiau veșnicia seninele duhuri
Pe nava cu trupul de nor,
Băteau pescărușii arîpa-n văzduhuri
În ritmul poemelor lor.

Dar cine și cîți sînt pe vas? Nu văd bine.
Scînteie o ceață de-opal.
Ce dor mi-e, prieteni! Ce tare mă ține
Legată departe un val.

Vă chem lângă mine suflarea, surisul.
O, navă părelnică, stai!
Ce chipuri iubite despică abisul?
Nazim e pe punte! Mihai!

Lăsați-mă-o clipă să-mi mîngîi privirea.
Voi sînteți! Prietenii mei!
Aceași. Nimic n-a schimbat despărțirea,
Tot flacăra sînteți, nu stei.

Aceași și altfel. Cuprinși de-o-mpăcare
Străină de veacul ce-l știm.
Nici inima ta cea rănită și mare,
Nici ea nu mai doare, Nazim?

— « Tu, valule, ce-mi amintești de durere,
Nu știi că-s în veci alinat?
Iusuf, zdrențărosul, de mult e Putere,
Bosfóru' la sînu-i m-a luat. »

Nici fața ta creț zîmbitoare și tristă
Nu-i crîncenă, frate Beniuc!
Sînt rași oare dîșmanii toți de pe listă,
De-ți rîd ochii mici de calmuc?

— « Ori fața-mi de ce să se-ncrîncene tristă?
De ce tot războinic să cat?
Republica mea e de mult comunistă
Și Horia meu răzbunat. »

Vorbea pe cînd nava cu umbre-mpăcate
Prin față-mi plutea ca un fum,
Iar brațele mele de val ferecate
Încet fluturau de bun drum.

Deodată el rise: « Dar asta-i Maria!
Îți unduie glasul, ți-l știu.
Ești tu, ce-n suspine cîntai bucuria
Și codrul cel tînăr și viu.

Poftește pe navă. Pornim spre vecie.
Mai sînt cîțiva preteni pe vas.
Nu toți chiar acei ce făceau gălăgie...
Cîțivă pe la vămi au rămas... »

O, treceți, prieteni! Eu n-am dezlegare,
Mă ține-n cătușe un val.
Furtunilor veacului meu sînt datoare.
Prea surd mi-a fost cîntul, prea pal.

Ci poate că inimii voastre e dată
Chiar slava cea fără-nnoptat.
A mea, muritoare, e greu apăsată
De valul ce nu l-am cîntat.

PRIVESC ÎN OCHII LOR

Nu, nu sînt mulțumită cum cînt și cum cîntați.
Privesc în ochii celor ce-ascultă-ngîndurați.
Și-ades citesc dojana: « Simpatice cîntări!
Noi însă vrem răspunsuri și cerem întrebări.

Sprințar îți joacă versul, gătit în salopetă
Și totul se descurcă ușor ca-n operetă.
Noi însă, făurarii acestui aspru veac,
Pufnim cînd neagra piine ne-o dai drept cozonac.

Și nu ne recunoaștem la drept vorbind, nicicum,
În omul dūmitale, cam fătălău, cam scrum,
Umflat ca-ntr-o oglindă convexă, mic la cap,
Și-nșurubat pe soclu, statúie la proțap.

Adînc să ne-nțelegem prin tine, noi am vrea.
Să-ți fie grea cîntarea, cînd lupta ne e grea.
Să geamă, să izbească, să ardă, să palpite.
Ni-e silă de atîtea pilule îndulcite. »

LA PORȚILE RAIULUI

Ce se întâmplă?
De ce nu se-aud răsunînd imnuri
spre lauda ta, zeu al iubirii?
Unde-s statúile tale?
Unde e harfa îndrăgostiților?
Unde e naiul? Unde sînt horele?
Iată,
înalte sînt bolțile,
vast este templul
lumii văzute și nevăzute
ca o grădină stufoasă,
cu mii de alei.
Întreg este omul
răsărînd
în splendida lui unitate.
Iată renașterea
și nașterea evului nou,
fără abisul cumplit, nefiresc,
dintre suflet și trup,
fără lungile șiruri de umbre însîngerate
ce se tîrau pe fundul prăpastiei
strigînd:
« Vinovați! Vinovați ne-am născut!
Vinovați am mușcat
din fructul amar și dulce-al cunoașterii! »

*

Adam și Eva se întorc la porțile raiului.
Adam încă muncește ogorul
întru sudoare și trudă.
Adam încă mai smulge scapieții și pălămida
din țărna haină.
Adam se preface în pulbere.
Adam a adus tractoare
în stepa deșartă.
Adam a înfipt plugul
cu șapte brăzdare
în țărna haină,
Adam trăiește,
descătușindu-și scintea
în fii și în fiice.
Eva se zvîrcolește încă
și țipă-n durerile facerii.
Eva-mbrăcată-n halatul ei alb de medic
intră în sala de nașteri,
și — cu o singură mișcare
blîndă și rațională —
aduce seringă
lîngă trupul cutremurat de durere,
lîngă marea-n furtună,
lîngă marea de suferință,
și marea se potolește.

*

Adam și Eva se țin de mină
și se apropie de porțile raiului.

Pomul vieții
cu merele lui de aur
cuibărite-n frunzișul întunecat
licăre-n fundul grădinii
și-i cheamă.

Heruvimi cu sabie de foc
stau de pază la porți.

Heruvimii îi văd.

Ridică sabia și-o așază de-a curmezișul intrării,
cum cer rînduielele slujbei.

Adam face un pas.

Se uită la heruvim,

se uită la sabie

și zîmbește:

— « Eu sînt cel ce fac revoluții,
portare ! »

Heruvimul tace nepăsător,
potrivit rînduielilor slujbei.

— « Bine, spune Adam,

încă o poartă —

o vom lua cu asalt. »

La fiecă pas e o poartă.

La fiecă poartă un paznic cu spadă de foc,

în slujba legii bătrîne:

războiul, silnicia,

întunericul, bolile...

La fiecă petec de rai

dobîndit pe pămînt,

Adam plătește cu sînge.

Cuibărit în frunzișul întunecat,
mărul de aur al fericirii

licăre-n fundul livezii
și cheamă.

*

Nețârmurită-i grădina,
înalte sînt bolțile ei,
falnici și zvelți sînt copacii
asemeni unor coloane însuflețite
de frunze și de ghirlande.
Vast este templul lumii văzute și nevăzute
și fiecă pietricică e minunată și sfîntă,
e un altar din care se nalță
îmnuri, spre lauda firii.
Întreg este omul
răsărind
în splendida lui unitate.
Dar cine-s aceștia ce tulbură
frumusețea întregului?
Ce cată neguțătorii în templu?
Fără rușine și-au întins tarabele
de-o parte și de alta a drumului,
fără rușine izbesc cu satirul în masă
și fac hărmălaie
și-și laudă marfa urlînd.
Ca măcelarul ce-mparte hoitu-n ciozvirte,
așa rup ei dragostea,
așa despică ei omul.
În față, la drum s-au așezat
neguțătorii de țapi și maimuțe,
cei ce fac din bărbați și femei
jivine-n călduri;
prin colțuri ferite mai viețuiesc
neguțătorii de suflete,

vînzătorii de turturele.
Primii te-mbie cu hălci de carne-nvelite-n dantelă,
îți arată-o pereche de pulpe-n ciorapi negri de nylon,
prinși cu jartiere trandafirii,
îți joacă prin față, ca o oglindă,
doi ochi fascinanți, ucigători,
de vampă lascivă,
ridică în văzul clienților
deasupra tejghelei
mici talismane de-amor,
cîte-o barbă de țap,
cîte-un dos de maimuță.

Dacă-ai da ascultare acestora,
trecătorule,
ar trebui să te-ntrebi:
Dacă-așa este omul,
dacă-așa e bărbatul
și așa e femeia,
perechi, perechi de dihăanii încîrligate —
cine-a zidit casele?
Cine-a născocit fluierul
și rotunda armonie a roții?
Cine a zugrăvit *Cina cea de taină*?
Cine-a înălțat avionu-n văzduh?
Cine-a deschis fagurii
primei centrale atomice?

Iar dacă, trecînd printre-aceștia,
ai să-ți întorci capul cu scîrbă

și, ieșind dintre ei, ai s-apuci pe cărare
și-ai să tragi în piept văzduhul curat,
și-ai să cunoști frăgezimea cărnosă-a naturii
și seva ce urcă prin vinele omului liber, —
mare-o să-ți fie uimirea când o s-auzi,
răzbătînd din tufișuri,
pițigăiatele strigăte,
chițăielile micilor negustori, oploșiți prin tufișuri.
Și atunci când, privind perechea de zburătoare
pe care vînzătorii de papagali și turturele dresate
le-nalță sus la vedere,
ai să le-admiri cum stau alături,
senine, cumiști, arîpă-n arîpă,
cu panglicuțe roșii la gît,
cu cîte-o trompetă mică, strălucitoare,
ținută cu demnitate în cioc,
fără voia ta,
ai să te-ntrebi, trecătorule:
Aceștia-s din plămada lui Adam și a Evei?
Oare cine-a cîntat Cîntarea Cîntărilor?
Cine-a răpit-o pe Elena
cea cu părul de aur,
de-a trebuit, pentru focul patimei lor,
să piară la Troia
floarea tineretului grec?
Nu cumva semînția umană
e în primejdie să se stingă?
Nu cumva carnea și sîngele ei
s-au subțiat într-atîta
de n-au mai rămas decît aripi suave
și fulgi fumurii?

Vino, bătrînule Whitman,

adu-mi suflarea de uragan a vorbelor tale
să-i măturăm pe farisei și pe casapi afară din templu.
Vino, răzbuătorule Maiakovski,
cu biciul tău plumbuit, șuierător,
să-i culcăm pe nevolnici
sub cnutul mîniei.
Praful și pulberea să se aleagă
din tarabele lor,
din talismanele și amuletele lor,
din hoiturile lor lipicioase,
din fățarnicele lor sufletele.
Așa cum furtuna răscolește în drumu-i
gunoaie, puzderii,
și le ridică în aer,
le învîrte, le răsuțește,
pentru ca ploaia să le-amestece-apoi
cu țărîna și cu șiroaiele,
și urma lor să se piardă,
pentru vecie,
așa să piară și urma celor
ce sfîrtecă dragostea,
așa să se stingă ecoul
sălbaticiei piețe.

*

Sub baldachinul de stele și ramuri
pogoară-se liniștea.
Să nu se-audă decît mîrmurul frunzelor
și suspinele dragostei.
După ziua de trudă și luptă
ceasul regăsirii începe.
Adam e culcat alături de Eva

și-o vede,
iar Eva îl vede pe Adam
și se bucură.
Unde începe Adam și unde sfârșește?
Unde începe și unde sfârșește iubirea?
Eva-l aude pe Adam în șopotul vântului,
îl vede-n lumina ce joacă-ntre negrele trunchiuri,
ii mîngîie urma lăsată-n culcușul de frunze.
Adam o vede, o simte pe Eva
în preajmă și-n zare.
Doru-i în brațele lor
și foarte departe.
Curge ca apa
și brațele nu-l pot cuprinde.
E jur împrejur,
înainte și-n urmă,
asemenea sieși
și schimbător ca un abur,
el intră-n ființe și-n lucruri
și ele se nasc
pentru a doua
pentru a mia oară
se nasc
înmiresmate și fragede.

Între țărîină și stele e pace
și nu se aud decît vocile dragostei.

Întîiul vorbește Adam :

— « Frumoasă ești, dragostea mea,
din creștet pînă-n călcîie frumoasă.
Vreau să te cînt,
întreagă vreau să te cînt,
așa cum ești tu,
cu ochii tăi umezi,
cu buzele tale întredeschise,
și sinii tăi dulci
ca ciorchinii de struguri,
și umerii tăi, cu strălucirea sfoasă
a mărgăritarului,
și coapsele-ți largi,
și pîntecul tău luminos și puternic
ca un scut de argint,
și arcul întins al picioarelor tale de ciută.
Beat sînt, iubito,
de frumusețea și de dulceața dragostei tale,
beat sînt de vinul acesta.
Îmbrățișarea ta e o mare
în care mă pierd
și mă cufund
pentru ca-n zori să mă-nalț
mai senin și mai ager,
cu auzul mai viu la toate chemările lumii.
Vino, iubito, dă-mi mîna,
e ziuă,
și drumul e lung,
și mărul de aur departe.
Locul în rînduri ne-așteaptă
în mijlocul fraților noștri.
Nu încerca, o, nu încerca, dragostea mea,
s-ajungi numai tu la pomul cu fructe de aur,
numai tu și cu mine.

De-ai ști ce se-ntimplă
cu cei ce vin pe furiș,
cîte doi, la locul vrăjit!
De-ai ști ce soartă hidoasă-i pîndește!
De-abia-au rupt fructul strălucitor de pe creangă,
de-abia au crezut că descoperă
gustul dumnezeiesc al fericirii
și mărul s-a fărîmat
în mîinile lor.
Între buzele lor
n-a mai rămas decît o pulbere dezgustătoare,
o duhoare de stîrv,
o moarte a dragostei.
Căci fericirea-i a tuturor
sau a nici unuia.

De-ai ști cît iubesc strălucirea ochilor tăi
care-mi spun:
„Am înțeles, mirele meu,
vom merge-mpreună
oricît de lung va fi drumul,
oricît de greu.
Căci fericirea-i a tuturor
sau a nici unuia!“
De-ai ști ce putere-mi dă umărul tău
lîngă umărul meu,
și ce mîndru sînt de victoriile tale, iubito,
de orizontul tău larg, la fel de larg ca al meu,
de bogăția minții tale descătuseate și proaspete,
de-nsuflețirea cu care poporul te-ntîmpină
cînd urci la tribună,

în adunări cetățenești
sau în sala de cursuri.

N-a fost ușoară, dragostea mea,
această minune,
sădită de veacuri
și care abia acum înflorește
în dimineața evului nou.
N-a fost ușor să-mi spun:
Victoriile ei sînt victoriile mele,
bucuriile ei sînt bucuriile mele,
libertatea ei e a mea.
Faptul acesta, că pot,
că pot să fac din bucuria și din forța ta
ceva ce-i al meu,
și care totodată mă smulge afară din mine,
e poate la fel de decisiv și de tulburător,
e poate un prag la fel de înalt între două lumi,
cum a fost cîndva, pentru bărbat și femeie
clipa aceea,
cînd, în adîncul umed al peșterii
întîia oară un om primitiv a vegheat
lîngă femeia lui în dureri;
cînd, prima dată, cu mîinile-i mari,
cu degetele lui subțiri și agile
ca de maimuță,
a mîngîiat fruntea ei scaldată-n sudoare,
i-a dat la o parte din ochi șuvițele ude,
a făcut din suferințele ei, suferințele lui,
a gemut lîngă ea, cu geamătul ei.

Dar vai, în țărîna din care-s zidit
mai zac și alte semințe,
semădate de vremuri.
Mai cresc buruieni otrăvite și-amare,
din cele ce dau vârtejuri de nebunie,
cruzime și spaimă.
Iată. Privește-mă. Nu-i altul. Sînt eu,
fiu luminat al veacului XX
— din era pe care-o străbatem —
sînt eu, soldat încercat
în luptele pentru lumină și libertate,
sînt eu cel ce zac ascuns de privirile lumii,
chircit în fundul odăii,
ca o jivină rănită
în fundul muced al vizuinii.
Sînt eu cel zgîlțit ca de friguri,
cel ce hîrcăi și mă înăbuș ca pe patul de moarte,
sînt eu, cel pustiit de arșița geloziei.
Eu sînt cel care-n visele mele bezmetice
te chem și te-alung și te bléstem și-ntreb:
Ce caută ea în mulțimea acelor bărbați?
Sufierea lor o atinge.
Sufierea lor arde,
și ea e atît de slabă, atît de duioasă,
atît de aprinsă!
Lumina mea, chinul meu,
de ce ești departe de mine?
Eu sînt cel ce te cheamă așa,
însetat și nebun.
Eu sînt cel care-odată,
într-o asemenea clipă de iad,
m-am ridicat din culcuș,
— cînd tu intrai în odaie

îmbujorată și veselă —
și te-am izbit cu sete în față,
în fața ta gingașă,
și ea a pălit,
s-a făcut albă, albă
la fel cu peretele.
Eu sînt acela.

Eu sînt?
Al meu e brațul care-a izbit?
Gura schimonosită de groază care urla?
Doar mie mi-e sfînt
obrazul tău fraged ca floarea caisului.
Buzele mele-l ating cu sfială,
mîinile mele prea aspre
se rușinează și se-nspăimîntă de-asprimea lor
atunci cînd te mîngîie.
Cum puteam eu să te lovesc?
Doar tu ai stat alături de mine
sub ropotul gloanțelor,
m-am rezemat de umărul tău în tranșee.
Cînd a fost vremea,
mi-ai ținut locul la mitralieră.
Cînd a fost vremea
mi-ai legănat la tine în poală
capul prea greu, istovit și buimac
de vuietul luptei.
În duioșia ta m-ai învelit
ca într-un cîntec,
în brațele tale am adormit.
Nu-s eu, dragostea mea,

nu-s eu nebunul stăpînit de demoni,
posedatul, cu spume la gură,
ce te-a lovit.
E numai sârmanul rob de pe vremuri,
bietul, crudul stăpîn de robi de pe vremuri...
Cînd și cînd ei se ridică din mine
și chinuie și se chinuie
și izbesc fără milă.

Nu eu sînt acela.
Tu vezi doar, cum de la o clipă la alta mă schimb.
Tu vezi cît de rar mai bîntuie-n noi
strigoii străfundului.
Tu vezi cum mă lupt cu ei
și-i străpung
și le pun genunchiul în piept
și-i grămădesc în cea mai tare raclă-a trecutului
și-i îngrop în cripta cea mai adîncă.
Și dacă totuși, între noi mai alunecă umbre,
dacă vezi cum pe fața mea se zbate un mușchi
încleștat de o furie neagră,
și prin ochii mei uneori trece o undă de spaimă
— gîndește-te, dragostea mea
cît de lung este drumul pe care-l străbatem,
cît de mult ne schimbăm de la o clipă la alta,
ce trecătoare sînt umbrele,
ce puternic se revarsă lumina —
și iartă-mă,
iartă-l pe bietul rob de pe vremuri,
și pe stăpînul de robi.

Așa sîntem noi.
Așa sînt iubirile noastre
în metamorfoză.
Ce b rbar, ce violent d ltuiți,
ce magnific schițați
în avintata noastră mișcare,
vom apărea urmașilor noștri de peste veac.
Vom fi pentru ei asemeni unor statui
pe jumătate create după legea frumosului,
pe jumătate-ngropate încă
în blocul inform al materiei.
Da, ne schimbăm.
În c te chipuri nu ne schimbăm, dragostea mea!
Singuri ne d ltuim,
sau ne d lbuie vremea.

De-abia ți-am sărutat pentru prima oară
umerii tăi cu strălucirea sfoas 
a mărgăritarului,
de-abia a răsărit și a apus soarele
de c teva ori,
de c teva ori s-a spulberat frunza,
de c teva ori ninsorile au venit și s-au dus,
de c teva ori ai r s, ai pl ns de c teva ori,
de c teva ori ai  nt lnit în drumul tău nedreptatea
și te-ai miniat.
Și toate-au rămas în tine:
zăpezile, soarele,
r sul, pl nsul, m nia...
Și te-ai schimbat.
Pe fața ta sînt brazde ad nci,

ochii tăi sînt mai aspri și mai duioși.
Mîinile tale mîngîietoare,
ce-au înfășat pruncii,
și-au ținut arma,
poartă acum vinele groase și albastrii ale vîrstei.
Picioarele tale de ciută
au stat ceasuri de-a rîndul
în atelier și la cîmp,
și acum seara, cînd vii acasă,
sînt obosite, umflate.
Pîntecul tău luminos,
ca un scut de argint,
a dat bucurie și viață,
și-acum este veșted.

Altfel de frumusețe începe,
cu noi dimensiuni.
Zările se adîncesc
în depărtarea stufoasă a vremii.
Chipul tău i-o răsîntie-ntre drumuri
pline de umbre,
un luminiș îmblînzit
de-ntunericul catifelat al pădurii.
Și dragostea noastră se schimbă.
Anii o-mpresoară.
Lumina prea crudă se potolește.
Din adîncul desîșului
începe să sune
cornul sfișietor al despărțirii.
Cît vor mai fi ale mele
dulcile, ofilitele mîini?

Cît mai mi-e-ngăduit să ating cu buzele mele
păienjenișul ușor
de la colțul ochilor tăi,
încrețiturile întretăiate și fine, ca firele vieții?
Odată am să-ntind mîinile mele spre tine
și n-am să te aflu,
sau tu ai să mă cauți în gol.
Unul din noi o să doarmă
îmbrățișat cu țărîna,
unul din noi o să umble pe drumuri
nebun de durere.
Unul din noi o să tacă,
unul din noi o să sîngere,
unul din noi o s-alunece în amintire,
unul din noi o să-și caute rana
și o s-o afle
acoperită de-o pójghiță nouă și crudă,
zămislită de vreme.

Fetița mea, dragostea mea,
bătrîna și tînără,
istovită și proaspătă,
nețărîmuriță și pieritoare,
întoarce-ți fața spre mine,
cuprinde-mă strîns cu brațele tale
și-ascultă:
țărîna și stelele,
frunza și vîntul
cîntă cîntecul nostru,
cîntă sărutul. »

Și Eva-l cuprinde pe-Adam în brațele ei
și vorbește:

— « Frumos ești, iubitule,
întreg ești frumos și semeț
ca munții pământului nostru,
întreg te cuprind și te mîngîi,
întreg te și cînt,
așa cum ești tu,
cu fața ta aspră,
cu ochii tăi luminați de blîndețe,
cu pieptul și brațele tale-ncordate și necruțătoare,
cu pîntecul tău ca un scut de aramă,
cu patima ta ce mă-mbată
și-mi dă veșnicie,
căci din sămînța ta voi trăi,
cît va fi lumea.

Cu ochii dragostei mele te văd.
Dorul și-nchipuirea te zugrăvesc pe ceruri,
înalt, desăvîrșit în toate mișcările tale,
așa cum vor fi oamenii evului nou.
Dar crede-mă, crede-mă, dragostea mea,
trupul tău viu și-adevărat,
trupul tău din carne și sînge,
trupul tău firav,
venit din lumea robiei,
răsărit în satul mizer și sălbatic,
crescut în mahalaua prăfuită și sumbră-a orașului,
trupul tău însemnat de rahitism și de gloanțe,
mi-e mai scump decît toate frumusețile lumii.
Semnul barbar și hîd al trecutului

il smulg de la tine din carne
și-l prefac în emblemă de luptă:
Pace să n-am
atît cît aici, pe pămînt,
umerii mîndri ai omului,
ai oricărui om,
ai unuia singur măcar
vor mai fi înveliți în zdrențele umilinței,
vor mai fi atinși de pecinginea bolilor,
de putregaiul războiului.
Pentru tine, trupule sfînt, —
și pentru tine
au fost puși la zid și au căzut
ostașii fără de număr ai libertății.
Căci tu ești vatra
și păstrătorul flăcării noastre.
De tine mă lipesc, dragostea mea.
Dogoarea ta mă pătrunde
și mă învie,
mă răcorește și mă aprinde.
Căci tu întreg ești răcoare și arșiță.
Suflarea ta e mai fierbinte ca aburul
ce fișnește-ntre stînci, din fundul pămîntului,
îmbrățișarea ta mi-e mai blîndă ca umbra stejarului,
în vîpia verii.
Nimic nu mă poate smulge din brațele tale.
Căci ce sînt, cînd sînt ruptă de tine?
Un ghemotoc de carne vie, descoperită,
ruptă-n fișii,
un țipăt de miel înjunghiat.
Inima mea strigă după a ta
cînd te caută și nu te găsește,
inima mea aleargă pe urmele tale

mai spăimîntată ca Sulamita
cînd alerga prin cetate, sub ziduri,
chemîndu-și iubitul,
mai nepăsătoare ca Sulamita
cînd paznici neghiobi o loveau și rîdeau
și ea nici nu-i simțea
și alerga mai departe,
rugîndu-se de toate femeile întîlnite-n cale:
„Juru-vă,
spuneți iubitului meu de-l găsiți
că sînt bolnavă de dragostea lui.“

A lui sînt, a celui iubit și el e al meu.
Și cine mă poate smulge din brațele lui
decît moartea?
Așa spun cînd sînt culcată alături de tine,
în culcușul dragostei noastre.
Dar e destul să cînte cocoșul de ziuă,
e destul să treacă pe uliță toboșarul
vestind:
„Bătălia începe! Bătălia e-n toi!
Fericirea-și adună ostașii“
și eu nu mai aud nimic altceva
decît tropotul luptei,
decît chemările luptei,
decît veseliile și grozăviile luptei.
Eu singură poruncesc brațelor mele:
„Desfaceți-vă!“
Și coapselor mele le poruncesc:
„Dezlipiți-vă!“
Și tălpilor mele le spun: „Purtați-mă,
încotro e nevoie!“

Ca să fiu alături de tine,
sînt plecată departe.
Ca sărutarea noastră să nu se termine
te chem de-atîtea ori noaptea cu buze arse de sete
din cortul bătut de vînturi,
de pe cîmpul de luptă.
Și ziua merg mai departe,
și arma cea grea o duc mai departe,
și îmi înăbuș spaimile și osteneala
și uit de mine, uit de dragostea noastră
și ceea ce am de-mplinit împlinesc,
pentru ca ochii tăi să mă privească zîmbind
și să-mi spună:
„E bine, dragostea mea,
fetița mea curajoasă, e bine.
Ai făcut ceea ce trebuie să fie făcut.
Căci fericirea e-a tuturor
sau a nici unuia.
Și acum vino alături de mine
și odihnește-te.
Brațul meu ți l-am pus căpătîi
și dragostea mea te-nvelește.
Dormi liniștită.
Țărîna și stelele,
frunza și vîntul
murmură cîntecul nostru,
poartă sărutul.“ »

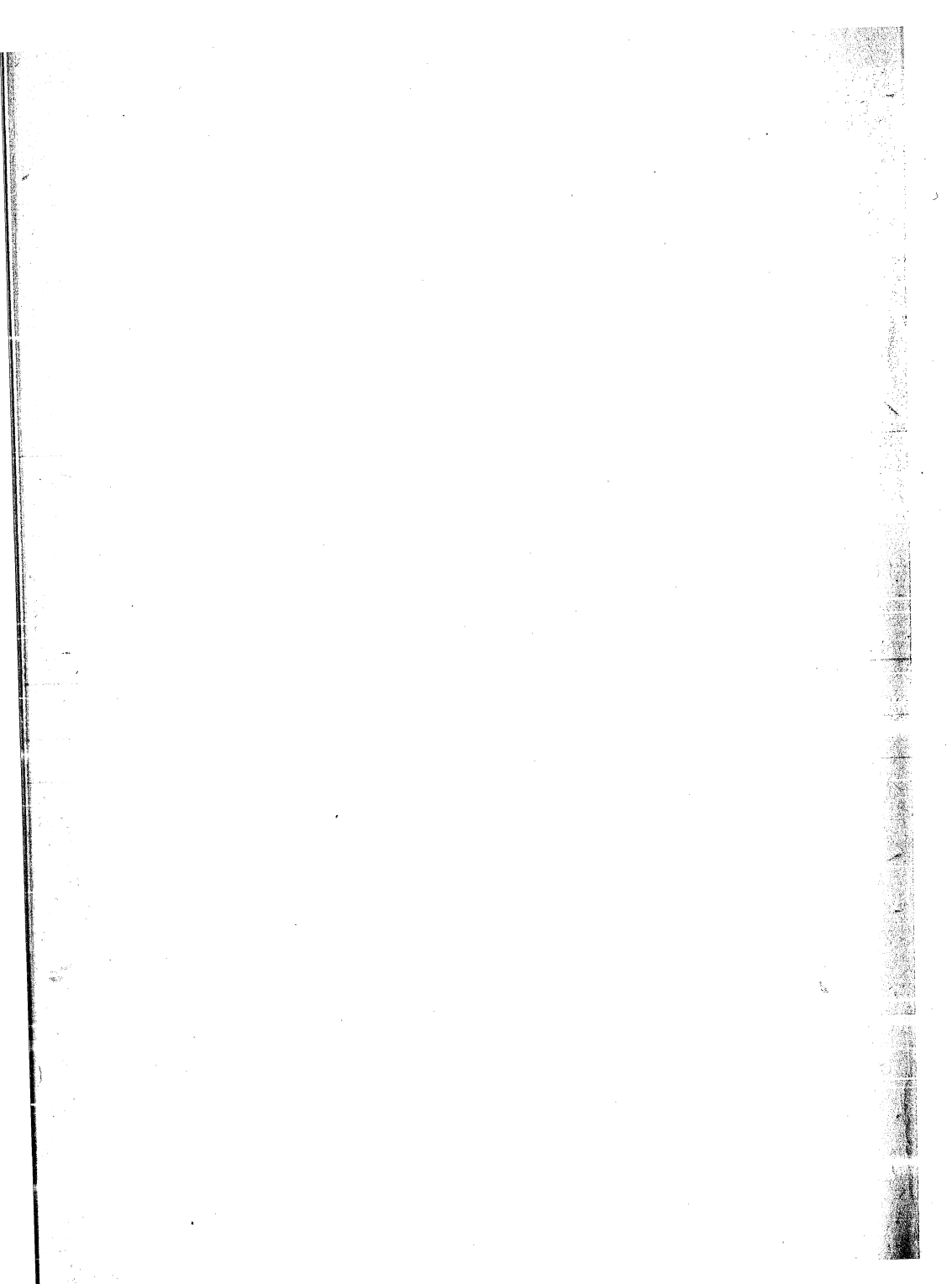
*

Așa își vorbiră cei doi
și cuvintele lor picurau mai dulci decît mierea.
Dragostea lor se întinse deasupra pămîntului
ca o velință bogată, sclipitoare și grea.

Cine poate să spună din câte ițe
și din câte culori este țesută iubirea?
Eu văd un fir negru
și unul alb,
un fir purpuriu
și unul subțire de aur.
Dar câte culori nu alunecă
prin apele ei schimbătoare
ca zilele omului!
Sînt unii cari văd mai adînc decît mine
prin apele ei.
Ochii lor deslușesc vinișoarele cele mai gingașe,
firele cele mai stinse și mai umile,
cele ce dau țesăturii dulcile ei unduiri.
Spre-aceștia mă-ndrept și le spun:
Arătați frumusețea,
nu destrămați țesătura,
n-o sărăciți.
Sînt unii ce-aud mai deplin decît mine
cîntarea întregului.
Eu nu fac decît să trezesc
răsuflarea adîncă a harfei,
chiuiturile naiului,
geamătul cornului.
Dar câte glasuri și câte coarde nu răsună-n iubire!
Spre cei ce le-aud mă îndrept și le spun:
Cîntați frumusețea;
popasul, mișcarea,
întregul.

Spre muzicieni, spre poeți și spre sculptori mă-ndrept
și le spun:

Cîntați proteica forță
stăpînitoare
și stăpînită de om.
Înălțați cîntecul celor duiosi și puternici,
statuile celor ce pier în sărut
și se smulg din sărut,
chipul acelor ce privesc
datoria și moartea în față.
Dați lui Adam luptătorul
și tovarășei lui
cîntecul adevărului
și al tăriei,
cîntecul zbuciumului
și al seninătății.
Căci drumul e lung și plin de primejdii
și de sub tălpile lor o să mai picure sînge.
Dați frumusețea ce-mbărbătează
și bucură,
și dezvăluie lumea.
Acolo unde stătură tarabele,
unde barbărele glasuri se-ncăierară-n văzduh,
să se-nalțe statuile vii ale dragostei.
Pînă departe-n adîncul stufos al grădinii,
unde mărul de aur sclipește și cheamă,
să se desfășure marea cîntare a neînfrînților.

S U M A R

ȚARA FETELOR — 1937

	<u>Pag.</u>
Cîntec mic	7
Colindă pe șoptite	8
Ceas de demult	9
Vis	11
Mama	13
Oglindă calmă	16
Ora cinei	17
Interior	19
Palinodie	20
Fragment de primăvară	21
Gînd	22
Optsprezece ani	23
Melodramă	24
Spleen	25
Singură	26
Foame	27
Cîntec bolnav	28
Ceas cu daruri	29
Cîntec de legănat genunchii	30
Clipă	31
Intemperii	32
Pan	33
Popas	34
Viziune	35
Scrisoare	36
Torso	37
Ceas pentru scris	38
Trebuie spus	39

	<u>Pag.</u>
Fragment de toamnă	40
Uit	41
Cîntec de sfîrșit	42
Înviere	43

INEDITE SAU PUBLICATE ÎN REVISTE – 1938-1946

Prag	47
Casa	49
Numărătoarea fetițelor	52
Tărîm intermediar	53
Acuarelă	55
Părinții joacă poker	56
Joc vechi	58
Balada apelor clintite	59
Apocalips	63
Scufundare	75
Sabat	76
S-a făcut întuneric	82
Sus, pe schele	83
Devenire	87
Medalion	89
Mărturisire	90
Flux	91
Ceas tulbure	92
Chemare	93

BUCURIE – 1949

Cîntec sub tancuri 1940–1944

Cîntec sub tancuri	99
Bucuria	100
Belșug	102
Somnul rentierului	103
Somnul comis-voiajorului	107
Bucureștii copilăriei	113
Legămînt	120
Izvorul	121
Rugă	124

	<u>Pag.</u>
Joc nou	125
Prietenilor închiși	128
În pădure	130
Vis cu Transnistria	131
Cîntec de leagăn	133
Pogrom	135
Pace?	137
Teroare	138
Pomenire	148
Ne vindecăm	150
Din adormita pădure	151
Ne place cîntecul nou	152

Vînt de martie 1944-1948

Vînt de martie	155
Marș	156
Cîntecul creației	157
Primul născut	158
Altă cetate	159
Eroilor ceferiști	162
Copii! Vine-Nții Mai!	164
Chemare	170
Din Maramureș	174
Maternitate	177
Patronul	179
Dărimăm	182
La masa verde	184
Ancora sus!	189

VERSURI ALESE — 1953

Octombrie	193
Primăvara-n crîng	194
În munții Georgiei	197
Slavă eroilor Doftanei	203
Mai	217
Într-un oraș din California	219
Ultimul dans	225

CÎNTECE

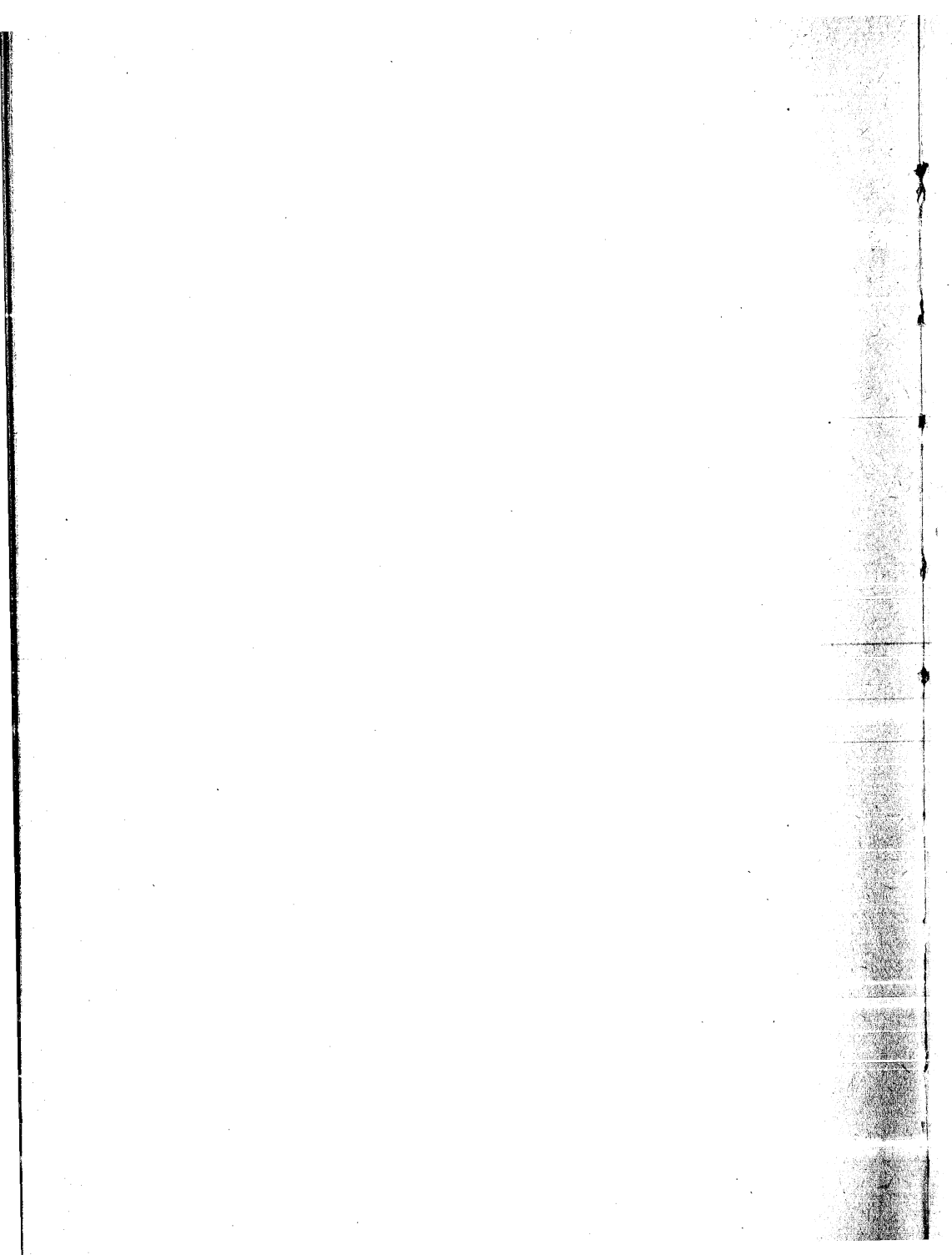
	<u>Pag.</u>
Țara mea	235
Cîntec pentru 23 August	238
Republica în sărbătoare	240
Cîntec de dragoste pentru țara sovietică.....	242
Donca	244
Bătrînul steag	246
- Cîntecul minerului	248
Cînd îmi spui... ..	250
Romanță	251
Valsul nemuritor.....	252
La o margine de drum	253
Împreună	255

SE-ARATĂ LUMEA — 1956

Plecarea	259
Copiii ne-așteaptă	260
Aur	266
Părinți și fii	271
Tîrgul de demult	273
Vacanță	276
Revedere	286
Caterina	299
Despre pămînt	301
Fiilor mei	328
Marea speranță	337
Ție-ți vorbesc, Americă!	340
Întregul cîntec	355
Prima carte comunistă	357
Prima întîlnire.....	358
Fericire	359
Comoară	360
Se-arată lumea	361
Nimic n-am spus	362
Ții minte focul... ..	363
Cîntecul părului alb	364
Naștere	366

	<u>Pag.</u>
Ce trebuie	367
Mamei	368
Cînt iar	371
Cale lactee	374
Anii, cîinii... ..	375
Niciodată	376
Cîntat-au vinul	377
Ultimul ceas	378
Veghe	380
Da	383
Un vis	388
Privesc în ochii lor	392
La porțile raiului	393

Responsabil de carte : I. Acsan.
Tehnoredactor : S. Malcaș.
Corector : Irina Grecu.

*Dat la cules 26.10.57. Bun de tipar 28.02.58. Tiraj 5.150 ex.
Hârtie semi-velină mată de 65 gr. m.² Ft. 610×860/16. Coli ed.
10,52. Coli de tipar 26,5. Ediția I. Comanda 3628. A. nr. 05919.
Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R — 1.*

Tiparul executat sub com. nr. 1330 la Întreprinderea Poligrafică
nr. 4, Calea Șerban Vodă nr. 133 — București R.P.R.

